

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

ZBRAŇ JAKO STRESOR PŘI PRÁCI POLICISTY

Autor práce: David PEŠTA, DiS.
Studijní obor: Bezpečnostně právní činnosti ve veřejné správě
Forma studia: Kombinované
Vedoucí práce: kpt. Mgr. Jiří Lisý
Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2020

VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH STUDIÍ, z.ú.
Žižkova 6, 370 01 České Budějovice

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení studenta: David Pešta, DiS.

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě

Forma studia: Kombinovaná

Místo studia: Příbram

Název bakalářské práce: Zbraň jako stresor při práci policisty

Název bakalářské práce v anglickém jazyce: A Weapon as a Stressor at Work of a Policeman

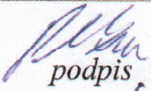

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

Vedoucí bakalářské práce (jméno a příjmení, titul): kpt. Mgr. Jiří Lisý

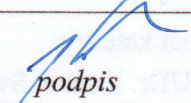
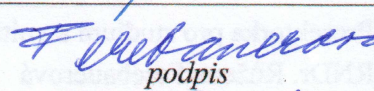

Datum zadání bakalářské práce: 25. říjen 2019

CÍL BAKALÁŘSKÉ PRÁCE:

V bakalářské práci „Zbraň jako stresor při práci policisty“ jsem si vytyčil cíle dva. Hlavním cílem je zjistit a porovnat, jakým způsobem jsou sloužící policisté z různých organizačních součástí srozuměni se stresujícími dopady při použití zbraně. Vedlejším cílem bude zhodnotit stávající a navrhnout nové způsoby, kterými by bylo možné co nejvíce eliminovat traumatizující dopady po použití zbraně.

Student: David Pešta, DiS.	14.10.2019 datum	podpis
Vedoucí práce: kpt. Mgr. Jiří Lisý	14.10.2019 datum	podpis

Schvaluji zadání bakalářské práce:

Vedoucí katedry: doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.	18.11.19 datum	podpis
Prorektorka pro studium a vnitřní záležitosti: RNDr. Růžena Ferebauerová	19.11.19 datum	podpis
Pověřený rektor: doc. Ing. Jiří Dušek, Ph.D.	23.11.2019 datum	podpis

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v seznamu použitých zdrojů.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce v elektronické podobě ve veřejně přístupné části infodisku VŠERS, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky vedoucího a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce systémem na odhalování plagiátů.

.....
David Pešta, DiS.

Poděkování:

Chtěl bych poděkovat vedoucímu bakalářské práce kpt. Mgr. Jiřímu Lisému za ochotu při podílení se na této práci, odborné vedení, pomoc a poskytnuté rady. V neposlední řadě bych chtěl poděkovat manželce a rodině, za to že při mně stáli po celou dobu studia a byli mi tak oporou.

ABSTRAKT

PEŠTA, David. *Zbraň jako stresor při práci policisty: bakalářská práce*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2020. 89 s. Vedoucí bakalářské práce: kpt. Mgr. Jiří Lisý

Tato bakalářská práce s názvem „*Zbraň jako stresor při práci policisty*“ se věnuje problematice působení stresu na policistu, který při zákroku použije střelnou zbraň. Použití střelné zbraně policistou je nejsvrchovanější oprávnění v celkovém spektru jeho pravomocí. V bakalářské práci je popsáno, jakým způsobem je zbraň definována v zákonech. Dále je zde vysvětleno, co je to stres, jak působí na organismus člověka, jak se projevuje se zaměřením na Post-shooting trauma.

Pro policistu je použití střelné zbraně velice stresujícím okamžikem, avšak neméně stresující bývá i určité období po jejím použití. Právě v této době se policista dostává do dalších stresových situací, které je v důsledku použití střelné zbraně nucen prožívat a s nimiž se zároveň musí vyrovnat a stres zvládnout.

Klíčová slova: Policie České republiky, Zbraň, Použití zbraně, Stres, Post-shooting trauma, Zvládnutí stresu

ABSTRACT

PEŠTA, David. *A Weapon as a Stressor at Work of a Policeman: Bachelor Thesis*. České Budějovice: The College of European and Regional Studies, 2020. 89 s. Supervisor: kpt. Mgr. Jiří Lisý

This bachelor thesis titled "*A Weapon as a Stressor at Work of a Policeman*" deals with the problem of stress on a police officer who during an intervention used the firearm. The use of a firearm by a police officer is the most sophisticated privilege in the overall spectrum of his powers. The bachelor thesis describes how the weapon is defined in the laws. It also explains what stress is, how it affects the human organism, how it manifests itself with focusing on Post-shooting trauma.

For a cop, use of a firearm is a very stressful moment. However no less stressful is the time after its use. Just at that time, the cop gets into other situations filled with stress that they as consequence of using a firearm are forced to experience, manage and which they have to cope with at the same time.

Keywords: Police of the Czech Republic, Weapon, Use of weapon, Stress, Post-shooting trauma, Managing stress

Obsah

Úvod.....	10
TEORETICKÁ ČÁST	13
1 Cíl a metodika bakalářské práce	13
2 Policie České republiky	14
2.1 Řízení Policie České republiky	14
2.2 Organizační struktura Policie České republiky	14
2.3 Služební slib příslušníka Policie České republiky.....	15
3 Definice pojmu zbraň	16
3.1 Právní normy definující zbraň.....	16
3.1.1 Trestněprávní definice zbraně.....	16
3.1.2 Definice podle zákona o zbraních.....	18
3.1.3 Zbraně podléhající zákonu o zbraních, kategorie zbraní	18
3.1.4 Definice podle zákona o Policii České republiky	19
4 Stres	23
4.1 Výsledky práce Richarda Lazaruse	24
4.2 Definice stresu	25
4.2.1 Stresory	26
4.2.2 Salutory	26
4.3 Vnímání stresu.....	26
4.3.1 Pozitivní stres	26
4.3.2 Negativní stres.....	27
4.4 Intenzita působení stresu	27
4.4.1 Nízká intenzita působení.....	27
4.4.2 Vysoká intenzita působení	28
4.5 Fáze reakce na stres	28
4.6 Reakce organismu na stres	29
4.6.1 Psychická reakce na stres	29
4.6.2 Fyziologická reakce na stres	30
4.6.3 Zvládání stresu – Coping	31
5 Vnímání střelné zbraně z psychologického hlediska	32
5.1 Z pohledu policisty	32
5.2 Z pohledu protiprávně jednající osoby	33

5.3	Z pohledu občana	35
6	Použití střelné zbraně	36
6.1	Oprávnění použití střelné zbraně.....	36
6.2	Reálné použití střelné zbraně.....	37
6.3	Odhodlání k použití zbraně	38
7	Použití střelné zbraně a Post – shooting trauma	40
7.1	Projevy Post-shooting traumatu	41
7.2	Traumatizující moment	42
7.3	Post stresové reakce.....	42
8	Vyrovnání se s Post-shooting traumatem	44
8.1	Průběh Post-shooting traumatu	44
8.2	Svépomoc při Post-shooting traumatu	45
8.3	Odborná pomoc při Post-shooting traumatu	46
8.4	Další pomoc postiženým Post-shooting traumatem	48
9	Statistika použití zbraně	49
	EMPIRICKÁ ČÁST	57
10	Formulace cílů a hypotéz průzkumného (výzkumného) šetření mezi příslušníky Policie ČR.....	57
11	Dotazníkové šetření.....	59
12	Vyhodnocení empirické části	79
	Závěr.....	82
	Seznam použitých zdrojů	85
	Seznam zkratk	88
	Seznam příloh	89

Úvod

Zbraně jsou nejstaršími nástroji, které jsou používány od samého počátku lidstva a neustále ovlivňují naše životy. V průběhu tisíciletí se z primitivních nástrojů staly důmyslné a sofistikované zbraně, takové, jaké je známe dnes. Zbraň slouží jak k obraně zdraví nebo života, k ochraně hodnot materiálních i společenských, tak k agresivnímu útoku. Někteří lidé zbraň chápou jako prostředek, se kterým mohou dosáhnout násilného podrobení protivníka, nebo jako nástroj, s nímž jsou schopni dosáhnout svých požadavků. Právoplatných, oprávněných, ale i nezákonných. Použití zbraně se tedy dá vnímat ve dvou protikladných rovinách, a to jak v rovině ochrany a prospěšnosti pro společnost, tak v rovině útoku, ohrožení, nebo dokonce rozvrácení společnosti. Mezi lidmi se najdou i tací, kteří ve zbraních nacházejí zálibu, jako ve sportu, jiné zajímá umění jejich ovládnutí a někteří se o zbraně zajímají z pohledu historie. Ve společnosti jsou i lidé, kteří se ke zbraním stavějí odmítavě, někteří mají ke zbraním vysloveně odpor nebo z nich mají dokonce panický strach – fobii.

Přístup člověka ke zbrani můžeme popsat i v psychologické rovině. Jedinec, který obecně vzato vnímá zbraně negativně, může při reálném setkání s nimi pociťovat psychický tlak – stres. V takové situaci tedy zbraň funguje jako spouštěč či podnět psychické nepohody. Tento podnět označujeme jako stresor. K psychické zátěži může ale dojít i u lidí, u nichž samotná zbraň nevyvolává stresující účinek. Ke zlomu však může dojít v situaci, kdy jsou svědky použití zbraně, nebo jsou střelnou zbraní dokonce sami ohroženi.

V této bakalářské práci se autor zaměřuje především na psychologické vnímání střelné zbraně z pohledu policistů a na situace, ve kterých střelnou zbraň použili policisté proti osobě, vozidlu nebo zvířeti. Zabývá se ale i příklady zátěžových situací – stresu, k nimž může dojít v případě, kdy je osoba ohrožena střelnou zbraní, jako je tomu například v případě oběti, proti které byla zbraň fyzicky použita při spáchání trestného činu nebo jiného protiprávního jednání (například šlo o rukojmí). Působení takových zátěžových situací vyvolává u dotčeného stres, který vede k psychologickým a fyziologickým změnám jeho organismu. V důsledku působení stresu, vyvolaného zbraní jakožto stresorem, přichází trauma, které zasaženého může ovlivnit v jeho běžném životě.

Zvládání zátěžových situací se u každého jedince projevuje individuálně. U některých osob se neobjeví žádné změny v chování, nicméně u jiných mohou mít fatální následky ve vztahu k jejich dosavadnímu osobnímu nebo pracovnímu životu. U policistů, kteří použili střelnou zbraň, byli postřeleni nebo byli přítomni přestřelce, se může projevit Post-shooting trauma. Toto trauma samozřejmě může nastat u každého člověka, nikoli jen u policistů. Jedná se o termín, kterým je označována posttraumatická stresová porucha. V psychologii se začal tento stav oficiálně diagnostikovat od počátku 80. let minulého století v USA. K traumatu tedy může dojít i u osob, které se ocitly na místě střelby, byly postřeleny, zbraň použily k obraně nebo k útoku.

Projevy Post-shooting traumatu jsou patrné ve změnách psychiky, což má za následek změny v chování jedince, které jsou nejvíce vnímány okolím. Jako u každé jiné posttraumatické stresové poruchy je proto nezbytné i v tomto případě vyhledání odborné pomoci. Jen málokdo se totiž dokáže s traumatizujícím momentem, který může být velmi silný, vyrovnat sám bez pomoci. Pomoc nebo podpora osobě prožívající Post-shooting trauma přesto nemusí přijít jen od odborníka. K návratu do psychické pohody a rovnováhy nebo k vyrovnání se s důsledky použití zbraně přispívají i další okolnosti. Mezi ně se může řadit i docela obyčejné naslouchání a vyjádření empatie od blízkých osob zasaženého Post-shooting traumatem. Lidé, kteří jsou tedy v běžném kontaktu s traumatizovaným, svým přičiněním mohou prospět k vyrovnání se s traumatizujícím zážitkem.

Na případné zátěžové situace se lze i částečně připravit s předstihem. Následně pak mohou být učiněna taková opatření, aby prožitá trauma nemělo závažné dopady na psychiku jedince. V policejní práci je zcela klíčové, aby každý policista byl na možné použití zbraně maximálně připraven. Připravenost spočívá v bezchybné manipulaci se zbraní a v dokonalém použití zbraně, ve znalosti zákonného rámce použití zbraně, v taktickém přístupu a eliminaci nebezpečí. K přípravě na snížení traumatizujících dopadů rovněž patří trénink vnitřní osobní sebereflexe modelových i skutečných situací, které mohou potkat policistu při výkonu služby. Pro navrácení do psychické pohody a vyrovnání se s prožitým stresem je podstatné, aby si člověk zasažený traumatizující událostí svůj problém uvědomil, rozpoznal ho a poté vyhledal pokud možno odbornou pomoc. V opačném případě se může trauma dále prohlubovat a psychický stav se při dlouhodobém působení stresu bude jen stěží vracet do normálu.

V bakalářské práci „*Zbraň jako stresor při práci policisty*“ si autor vytyčil cíle dva. Hlavním cílem je zjistit a porovnat, jakým způsobem jsou sloužící policisté

z různých organizačních součástí Policie České republiky srozumění se stresujícími dopady při použití zbraně. Vedlejším cílem bude zhodnotit stávající a navrhnout nové způsoby, kterými by bylo možné co nejvíce eliminovat traumatizující dopady po použití zbraně. Za účelem naplnění hlavního cíle byl autorem vytvořen dotazník pro provedení anketního šetření mezi policisty Policie České republiky, díky němuž získal potřebná data. Pro naplnění vedlejšího cíle autor částečně vychází z vyhodnocených dat z dotazníkového šetření a také do této problematiky vnáší subjektivní názory k připravenosti na stres a na stávající způsoby, které eliminují traumatizující dopady na policisty při použití zbraně a které jsou zabezpečené organizační složkou Policie České republiky.

Vyhodnocení a naplnění vytyčených cílů je autorem popsáno v závěrečné části této bakalářské práce.

TEORETICKÁ ČÁST

1 Cíl a metodika bakalářské práce

Při tvorbě bakalářské práce (dále jen „práce“) s názvem „*Zbraň jako stresor při práci policisty*“ byly autorem vytyčeny dva cíle, hlavní a vedlejší.

Hlavním cílem práce je zjistit a porovnat, jakým způsobem jsou sloužící policisté Policie České republiky z různých organizačních součástí v rámci celé České republiky srozuměni se stresujícími dopady při použití zbraně. Pro dosažení zmíněného cíle autor zvolil vědeckou metodu kvantitativního výzkumu, jejíž pomocí budou analyzovány zjištěné informace z dotazníkového šetření. Relevantní informace byly zjišťovány prostřednictvím strukturovaných dotazníků. Šetření bylo realizováno výhradně mezi příslušníky Policie České republiky, kteří byli vybráni jako referenční respondenti. V neposlední řadě jsou v empirické části práce stanoveny hypotézy, které budou na základě výsledků výzkumu verifikovány či falzifikovány.

Autor práce si zvolil kromě hlavního cíle i vedlejší cíl. Tímto je zhodnotit stávající a případně navrhnout nové způsoby, kterými by bylo možné co nejvíce eliminovat traumatizující dopady na psychiku policisty po použití zbraně.

Elementárními metodami, jež byly vybrány k realizaci procesu uskutečnění stanovených cílů, jsou postupy analýzy a komparace. Analýze budou jednotlivě podrobeny všechny prameny a informační zdroje spjaté s touto problematikou. Hlavním zdrojem informací obsažených v textu je dostupná odborná literatura, platné právní předpisy České republiky a internetové zdroje. Vzhledem ke specifické problematice, které se práce věnuje, byly použity i neveřejné zdroje interních aktů Policie České republiky. Studium odborné literatury byla vyzískána fakta ohledně definic zbraní dle platných právních norem a definice stresu z hlediska psychologie. Takto získané a rozčleněné informace a skutečnosti posloužily k základní strukturalizaci bakalářské práce do jednotlivých kapitol a podkapitol a jsou tedy deskriptivně definovány v teoretické části práce.

2 Policie České republiky

Při vzniku samostatné České republiky v roce 1991 byla zřízena Policie České republiky zák. č. 283/1991 Sb. zákonem České národní rady ze dne 21. června 1991.¹

V současné době je platná právní úprava uvedena v zák. č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky. Policie České republiky (dále jen PČR), jak ji vymezuje výše uvedený zákon, je jednotný ozbrojený bezpečnostní sbor, který působí zejména na území České republiky. Hlavním úkolem PČR je služba veřejnosti. Tato služba spočívá v ochraně osob, majetku a veřejného pořádku, předcházení trestné činnosti. Rovněž plní úkoly podle trestního řádu a další úkoly na úseku vnitřního pořádku a bezpečnosti svěřené jí zákony a dalšími právními předpisy, které jsou součástí právního řádu České republiky. Tyto úkoly vykonávají příslušníci policie a zaměstnanci zařazení v policii.²

2.1 Řízení Policie České republiky

V zák. č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky je uvedeno, že je přímo podřízena Ministerstvu vnitra České republiky. Za činnost PČR je odpovědný policejní prezident ministru vnitra. Policejní prezident řídí činnost PČR.³

2.2 Organizační struktura Policie České republiky

Ve vedení PČR je Policejní prezidium v čele s policejním prezidentem, V rámci PČR jsou zřízené útvary s celostátní působností, krajská ředitelství a útvary v rámci krajských ředitelství, které jsou podřízeny policejnímu prezidiu. (viz. Příloha č.

1) Zák. č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky zřizuje 14 krajských ředitelství

¹ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. *Policie České republiky. O nás.* [online]. © 2019 Policie ČR [cit. 2020-01-28]. Dostupné z: <<https://www.policie.cz/clanek/o-nas-policie-ceske-republiky-policie-ceske-republiky.aspx>>

² ČESKO. *Služební poměr příslušníků bezpečnostních sborů : Policie ČR : Vězeňská služba : Zpravodajské služby, BIS : Generální inspekce bezpečnostních sborů.* Redakční uzávěrka 01.07.2019 (tiskový zákon). In Úplné znění, Ostrava: Sagit, 2007, ÚZ číslo: 1324, s. 163. ISBN 978-80-7488-358-3.

³ ČESKO. *Služební poměr příslušníků bezpečnostních sborů : Policie ČR : Vězeňská služba : Zpravodajské služby, BIS : Generální inspekce bezpečnostních sborů.* Redakční uzávěrka 01.07.2019 (tiskový zákon). In Úplné znění, Ostrava: Sagit, 2007, ÚZ číslo: 1324, s. 163. ISBN 978-80-7488-358-3.

police, jejichž územní obvody jsou shodná s územními obvody 14 krajů České republiky.⁴ (Příloha č. 2)

2.3 Služební slib příslušníka Policie České republiky

Uchazeč, který se rozhodne ke vstupu do služebního poměru k PČR, v den nástupu služby skládá služební slib. Tento služební slib zní...

„Slibuji na svou čest a svědomí, že při výkonu služby budu nestranný a budu důsledně dodržovat právní a služební předpisy, plnit rozkazy svých nadřízených a nikdy nezneužiji svého služebního postavení. Budu se vždy a všude chovat tak, abych svým jednáním neohrozil dobrou pověst bezpečnostního sboru. Služební povinnosti budu plnit řádně a svědomitě a nebudu váhat při ochraně zájmů České republiky nasadit i vlastní život.“⁵

Služební slib je považován za složený, je-li stvrzen podpisem uchazeče. V případě, že, dotýčný služební slib odmítne složit nebo ke slibu má výhrady, služební poměr nevznikne.

⁴ ČESKO. *Služební poměr příslušníků bezpečnostních sborů : Policie ČR : Vězeňská služba : Zpravodajské služby, BIS : Generální inspekce bezpečnostních sborů*. Redakční uzávěrka 01.07.2019 (tiskový zákon). In Úplné znění, Ostrava: Sagit, 2007, ÚZ číslo: 1324, s. 163-164. ISBN 978-80-7488-358-3.

⁵ POLICE ČESKÉ REPUBLIKY. *Police České republiky : Police of the Czech Republic*. 2. vydání. Praha: Tiskárna ministerstva vnitra, 2017, s. 16. ISBN 978-80-270-0664-9.

3 Definice pojmu zbraň

Zbraně jsou nejstarší nástroje, které kdy byly člověkem vynalezeny. Jejich historie sahá až do doby kamenné. Postupem času se zbraně zdokonalovaly společně s rozvojem člověka. Přesně definovat zbraň je v obecné rovině velice složité. Zbraň se totiž dá chápat jako nástroj, který slouží k prosazení zájmu člověka, anebo zbraň může sloužit k útoku či k obraně a ochraně hodnot. Použití jakékoliv zbraně obvykle vede ke zranění nebo smrti živého organismu. Z toho vyplývá, že zbraní může být v podstatě jakákoli věc. Mohou jí být i věci každodenní potřeby jako například propiska, klíče, auto nebo hůl. Vždy bude záležet na tom, kdo, jak a jakým způsobem daný předmět použije.

Základní rozdělení zbraní se provádí podle způsobu, jakým je předávána ranivá energie. Zbraně se tedy dělí na úderné zbraně (kyj, palcát, dřevěný hranol), chladné zbraně (nůž, sekera, meč, bodák) a střelné zbraně (prak, luk, kuše, pistole). Tyto druhy se dále dělí podle vlastností použití a konstrukce.

3.1 Právní normy definující zbraň

Právní systém České republiky přikládá pojmu „zbraň“ různé významy. V českém právu se nejčastěji vyskytují tři právní definice. Jsou jimi trestněprávní definice, definice podle zákona o zbraních a definice zbraně pro účely zákona o Policii České republiky.

3.1.1 Trestněprávní definice zbraně

Trestní zákoník definuje zbraň jako, „...cokoli, čím je možno učinit útok proti tělu důraznějším...“.⁶ Tato definice je uvedena v § 118 zák. č. 40/2009 Sb. Trestní zákoník takto „*Trestný čin je spáchán se zbraní, jestliže pachatel nebo s jeho vědomím některý ze spolupachatelů užije zbraně k útoku, k překonání nebo zamezení odporu anebo jestliže ji k tomu účelu má u sebe; zbraní se tu rozumí, pokud z jednotlivého*

⁶ ČESKO. *Trestní předpisy*. Redakční uzávěrka 01.03.2018 (tiskový zákon). In Úplné znění, Ostrava: Sagit, 2010, ÚZ číslo: 1259, s. 42. ISBN 978-80-7488-292-0.

*ustanovení trestního zákona nevyplývá něco jiného, cokoli, čím je možno učinit útok proti tělu důraznějším.*⁷

V tomto pojetí je zbraní v zásadě jakýkoli předmět, látka či jiný prostředek nebo ovladatelná energie, které jsou použity (použitelné) k útoku proti tělesné integritě jiného člověka. Je tedy v zásadě jedno, je-li jako zbraň použita střelná zbraň, výbušnina, nůž, automobil, pes, kus provazu či nádoba s žíravinou. Použití zbraně je typicky důvodem pro uložení vyšší sankce za protiprávní jednání. Některé jiné zákony například umožňují příslušníkům bezpečnostních sborů odebrat osobám za splnění určitých podmínek předměty, které by mohly být jako zbraně použity.⁸

Trestní zákoník má v některých ustanoveních (např. § 32 oprávněné použití zbraně, § 279 nedovolené ozbrojování) pojmem zbraň na mysli zbraň v technickém slova smyslu. Nejedná se tedy o jakýkoliv předmět, kterým je možno učinit útok proti tělu důraznější dle širšího vymezení § 118 zák. č. 40/2009 Sb. Trestní zákoník.⁹

Na příklad český právník zabývající se trestním právem prof. JUDr. Pavel Šámal Ph.D. ve svém komentáři k Trestnímu zákoníku uvádí jako příklad definice zbraně dle ust. § 118 zák. č. 40/2009 Sb. Trestní zákoník judikaturu.

„TR NS 37/2007-T 1010. Jednání obviněného, který se chtěl vyhnout svému zadržení ze strany příslušníků Policie České republiky tím, že na ně poštvál svého psa, vykazuje za splnění dalších podmínek zákonné znaky skutkové podstaty trestného činu násilí proti úřední osobě podle § 325 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. a) TrZ. Poštvení psa s výslovným pokynem k útoku na zakročující policisty vyjádřeným slovem „trhej“ je nutno pokládat za užití násilí ve smyslu § 325 odst. 1 písm. a) TrZ a psa lze za těchto okolností považovat za zbraň ve smyslu § 118 TrZ, neboť jeho prostřednictvím je možno učinit útok proti tělu policistů důraznějším.“¹⁰

⁷ ČESKO. *Trestní předpisy*. Redakční uzávěrka 01.03.2018 (tiskový zákon). In Úplné znění, Ostrava: Sagit, 2010, ÚZ číslo: 1259, s. 42. ISBN 978-80-7488-292-0.

⁸ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Zbraně podléhající zákonu o zbraních a podmínky jejich nabyvání a držení*. [online]. © 2019 [cit. 2020-01-28]. Dostupné z: <<https://www.mvcr.cz/clanek/zbrane-podlehajici-zakonu-o-zbranich-a-podminky-jejich-nabyvani-a-drzeni.aspx>>

⁹ ŠÁMAL, Pavel. *Trestní zákoník: komentář*. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2009-2010. 2 sv. Velké komentáře, s. 1158-1159. ISBN 978-80-7400-109-3.

¹⁰ ŠÁMAL, Pavel. *Trestní zákoník: komentář*. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2009-2010. 2 sv. Velké komentáře, s. 1160-1161. ISBN 978-80-7400-109-3.

3.1.2 Definice podle zákona o zbraních

Zák. č. 119/2002 Sb. o střelných zbraních a střelivu (dále zákon o zbraních), pak definuje správné pojetí a vymezuje konkrétní typy zbraní a střeliva. (viz. Příloha č. 3)

Zbraní se zde rozumí užší množina specifikovaných předmětů podle určitých technických hledisek. V případě zákona o zbraních jde o střelné zbraně a střelivo do nich. Do působnosti tohoto zákona spadají i některé další předměty, kterými jsou některé doplňky a příslušenství zbraní (tlumiče hluku výstřelu), nálezy munice (převážně z 2. světové války). Účelem zákona je regulace držení zbraní, jejich nabývání, způsoby nakládání s nimi a podmínky, které jsou na osoby nakládajícími se zbraněmi kladeny.

3.1.3 Zbraně podléhající zákonu o zbraních, kategorie zbraní

Střelnou zbraní se rozumí zbraň, u které je její funkce odvozena od okamžitého uvolnění energie při výstřelu s požadovaným účinkem na definovanou vzdálenost. Především se jedná o palné zbraně, u kterých je funkce odvozena uvolněním chemické energie (hoření střelného prachu), mechanické zbraně využívající nahromaděné mechanické energie (luky, kuše, praky) a plynové zbraně, v nichž se využívá stlačený plyn nebo vzduch (vzduchovky, větrovky).

Zákon o zbraních definuje 4 kategorie zbraní (A až D). Každá z těchto kategorií je svázána s různou měrou požadavků a podmínek, které je nutné splnit k získání zbraně, popřípadě které jsou kladeny na jejich držitele:

- Kategorie A – „Zakázané zbraně“
- Kategorie B – „Zbraně podléhající povolení“
- Kategorie C – „Zbraně podléhající ohlášení“
- Kategorie D – „Zbraně nepodléhající registraci“

Zbraně kategorie A, B a C podléhají registraci u příslušného útvaru policie a nabývat do vlastnictví, držet nebo nosit je mohou pouze k tomu oprávněné osoby – držitelé zbrojního průkazu nebo držitelé zbrojní licence. Zbraně kategorie D může nabývat do vlastnictví, držet a za určitých podmínek též nosit jakákoli svéprávná

plnoletá osoba nebo právnická osoba, i tehdy, nejedná-li se o držitele zbrojního průkazu nebo zbrojní licence.^{11 12}

3.1.4 Definice podle zákona o Policii České republiky

V zák. č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky (dále jen „o PČR“) je pojem zbraň definován čtyřmi různými způsoby. Každá definice má vztah k určitému ustanovení a jeho aplikaci v tomto zákoně, kde se hovoří o zbraní.

- První, obecnou definici pojmu „zbraň“ v zákoně o PČR najdeme v ustanovení § 111 písm. e) zák. č. 273/2008 Sb. o PČR. „*Kde se v tomto zákoně mluví o zbraní, rozumí se tím cokoli, čím je možno učinit útok proti tělu důraznějším, nestanoví-li tento zákon jinak.*“¹³

Toto ustanovení obecně stanovuje, že zbraní se rozumí cokoli, čím je možné učinit útok proti tělu důraznější, není-li tedy tímto zákonem stanoveno jinak. Můžeme zde hovořit o shodném vymezení pojmu „zbraň“ jako v ustanovení § 118 zák. č. 40/2009 Sb. Trestní zákoník.¹⁴

- Druhá definice pojmu „zbraň“ pro účely Hlavy IX zákona o PČR je obsažena v ustanovení § 56 odst. 5 zák. č. 273/2008 Sb. o PČR „*Zbraní podle této hlavy se rozumí zbraň střelná včetně střeliva a doplňků zbraně, vyjma vrhacího prostředku majícího povahu střelné zbraně podle jiného právního předpisu s dočasně zneschopňujícími účinky, dále zbraň bodná a sečná, výbušnina,*

¹¹ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Zbraně podléhající zákonu o zbraních a podmínky jejich nabytí a držení.* [online]. © 2019 [cit. 2020-01-28]. Dostupné z: <<https://www.mvcr.cz/clanek/zbrane-podlehajici-zakonu-o-zbranich-a-podminky-jejich-nabyvani-a-drzeni.aspx>>

¹² KOVÁRNÍK, Libor a Miroslav ROUČ. *Zbraně a střelivo.* Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2007, s. 148-150. ISBN 978-80-7380-030-7.

¹³ ČESKO. *Služební poměr příslušníků bezpečnostních sborů : Policie ČR : Vězeňská služba : Zpravodajské služby, BIS : Generální inspekce bezpečnostních sborů.* Redakční uzávěrka 01.07.2019 (tiskový zákon). In Úplné znění, Ostrava: Sagit, 2007, ÚZ číslo: 1324, s. 190-191. ISBN 978-80-7488-358-3.

¹⁴ VANGELI, Benedikt. *Zákon o Policii České republiky: komentář.* 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2009. Beckovy texty zákonů s komentářem, s. 350-353. ISBN 978-80-7400-142-0.

*speciální výbušný předmět, průlomový pyrotechnický prostředek a speciální náloživo.*¹⁵

Zde je zbraň už definována konkrétněji, nežli je tomu u obecného vymezení podle ustanovení § 111 písm. e) zák. č. 273/2008 Sb. o PČR.

V ustanovení § 56 zák. č. 273/2008 Sb. o PČR je za zbraň považována zbraň střelná, střelivo a doplňky zbraně a také výbušnina (např. obranný ruční granát), speciální výbušný předmět (např. speciální rámy s výbušninami k prolomení oken), průlomový pyrotechnický prostředek (zařízení sestávající z nestlačitelné kapaliny a z výbušniny k prolomení se do objektu) a speciální náloživo (speciální „páskové“ nálože z plastické výbušniny používané k rozlomení pantů dveří).

Jak ve svém komentáři k zákonu o Policii České republiky uvádí JUDr. Benedikt Vangeli (v současné době vedoucí Centra proti terorismu a hybridním hrozbám na Ministerstvu vnitra České republiky), zákon mezi zbraně pro účely této hlavy zahrnuje z praktických důvodů i zbraně bodné a sečné, jejich použití přichází v úvahu jen u minima případů, ale je možné. Vzhledem k jejich účinkům bylo zapotřebí je podříditi stejnému režimu jako v případě použití střelných zbraní.

B. Vangeli dále vysvětluje, že je tomu opačně u vrhacího prostředku majícího povahu střelné zbraně podle jiného právního předpisu s dočasně zneschopňujícími (nesmrtícími účinky). Tyto prostředky jsou z pohledu zákona o zbraních považovány za střelné zbraně s ohledem na mechanismus výmětu předmětu z hlavně. Pro účely zákona o PČR jsou však řazeny mezi donucovací prostředky s ohledem na jejich účinky. Zákon o PČR na jejich použití tedy aplikuje podmínky pro použití donucovacích prostředků. V zákoně o PČR jsou na rozdíl od zákona o zbraních klasifikovány podle jejich účinků, nikoliv podle technického mechanismu fungování.

Dále B. Vangeli upozorňuje, že zákon reflektuje fakt, že Policie České republiky má výjimku z obecné úpravy Zákona o zbraních, zejména pokud jde o možnost užívat zakázané zbraně, střelivo a doplňky, např. tlumiče, laserové

¹⁵ ČESKO. *Služební poměr příslušníků bezpečnostních sborů : Policie ČR : Vězeňská služba : Zpravodajské služby, BIS : Generální inspekce bezpečnostních sborů*. Redakční uzávěrka 01.07.2019 (tiskový zákon). In Úplné znění, Ostrava: Sagit, 2007, ÚZ číslo: 1324, s. 176. ISBN 978-80-7488-358-3.

zaměřovače, samočinné zbraně a další. V ustanovení § 1 odst. 2 zák. č. 119/2002 Sb. zákona o zbraních platí, že se tento zákon nevztahuje na zbraně, střelivo a vojenskou municí, které jsou nabývány a drženy ve výzbroji ozbrojených bezpečnostních sborů. Pokud jde o používání výbušnin, policie má rovněž výjimku z obecné úpravy nakládání s výbušninami podle zákona o hornické činnosti, a to na základě ustanovení § 1 odst. 3 písm. a) zák. č. 61/1988 Sb. zákon České národní rady o hornické činnosti, výbušninách a o státní báňské správě.¹⁶

- Obdobně jako druhé vymezení je vnímáno i třetí vymezení pojmu „zbraň“, které je uvedeno v ustanovení § 38 odst. 5 zák. č. 273/2008 Sb. o PČR „Zbraně, střelivo a munice včetně výbušnin, které jsou ve školách a školských zařízeních určeny ke vzdělávání a výcviku policistů, jsou výzbrojí policie. Zbraní se rozumí zbraň střelná včetně střeliva a doplňků zbraně, výbušnina, speciální výbušný předmět, průlomový pyrotechnický prostředek a speciální náloživo.“¹⁷

Vzhledem k tomu, že jsou zbraně, střelivo a munice včetně výbušnin určeny ke vzdělávání a výcviku policistů ve školách a školských zařízeních, jsou tedy ze zákona výzbrojí policie, nevztahují se na ně kritéria zákona o zbraních (viz. § 1 odst. 2 zák. č. 119/2002 Sb. zákona o zbraních).¹⁸

- Čtvrté, vymezení pojmu zbraň je uvedené v ustanovení § 110 zák. č. 273/2008 Sb. o PČR Policejní zbraně a bezpečnostní materiál „Policisté jsou oprávněni k plnění úkolů policie držet, nosit a jinak používat zbraně všech kategorií stanovených jiným právním předpisem²⁹ a bezpečnostní materiál podle jiného právního předpisu³⁰“.

²⁹ Zákon č. 119/2002 Sb., o střelných zbraních a střelivu a o změně zákona č. 156/2000 Sb., o ověřování střelných zbraní, střeliva a pyrotechnických předmětů a o změně zákona č. 288/1995 Sb., o střelných zbraních a střelivu (zákon o střelných zbraních), ve znění zákona č. 13/1998 Sb., a zákona č. 368/1992 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, a zákona č.

¹⁶ VANGELI, Benedikt. *Zákon o Policii České republiky: komentář*. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2009. Beckovy texty zákonů s komentářem, s. 214-220. ISBN 978-80-7400-142-0.

¹⁷ ČESKO. *Služební poměr příslušníků bezpečnostních sborů : Policie ČR : Vězeňská služba : Zpravodajské služby, BIS : Generální inspekce bezpečnostních sborů*. Redakční uzávěrka 01.07.2019 (tiskový zákon). In Úplné znění, Ostrava: Sagit, 2007, ÚZ číslo: 1324, s. 171. ISBN 978-80-7488-358-3.

¹⁸ VANGELI, Benedikt. *Zákon o Policii České republiky: komentář*. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2009. Beckovy texty zákonů s komentářem, s. 156-159. ISBN 978-80-7400-142-0.

455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, (zákon o zbraních), ve znění pozdějších předpisů.

³⁰ Zákon č. 310/2006 Sb., o nakládání s bezpečnostním materiálem. “¹⁹

Toto ustanovení zákona podle B. Vangeliho deklaruje pravomoc všech policistů držet, nosit (skrytě i zjevně) a jinak používat za účelem plnění pravomocí policie zbraně všech kategorií, tak jak je vymezuje zákon o zbraních. Toto ustanovení je tedy deklaratorního charakteru vzhledem k výjimce, kterou má Policie České republiky, jakožto ozbrojený bezpečnostní sbor, ze zákona o zbraních dle ustanovení § 1 odst. 2 zák. č. 119/2002 Sb. zákona o zbraních.

Podle § 3 zák. č. 119/2002 Sb. zákona o zbraních jde o tyto zbraně, doplňky a střelivo:

- a) zakázané zbraně, zakázané střelivo nebo zakázané doplňky zbraní – kategorie A; uvedeno v § 4 zák. č. 119/2002 Sb. zákona o zbraních,
- b) zbraně podléhající povolení – kategorie B; uvedeno v § 5 zák. č. 119/2002 Sb. zákona o zbraních,
- c) zbraně podléhající ohlášení – kategorie C; uvedeno v § 6 zák. č. 119/2002 Sb. zákona o zbraních,
- d) ostatní zbraně – kategorie D; uvedeno v § 7 zák. č. 119/2002 Sb. zákona o zbraních,
- e) střelivo do zbraní kategorií A až D, které není zakázané.

Dále toto ustanovení umožňuje policii používat bezpečnostní materiál podle zák. č. 310/2006 Sb., o nakládání s některými věcmi využitelnými k obranným a bezpečnostním účelům na území České republiky (zákon o nakládání s bezpečnostním materiálem). Tento zákon v § 1 odst. 3 písm. b) stanoví, že se úprava nevztahuje na věci, které jsou nabývány do vlastnictví státu a drženy ve výzbroji bezpečnostních sborů a jsou určené k obranným a bezpečnostním účelům. (Bezpečnostním materiálem je např. vojenská výbušnina, hnací látka, pyrotechnický prostředek nebo elektronické zařízení speciálně konstruované pro použití bezpečnostními složkami.)²⁰

¹⁹ ČESKO. *Služební poměr příslušníků bezpečnostních sborů : Policie ČR : Vězeňská služba : Zpravodajské služby, BIS : Generální inspekce bezpečnostních sborů*. Redakční uzávěrka 01.07.2019 (tiskový zákon). In Úplné znění, Ostrava: Sagit, 2007, ÚZ číslo: 1324, s. 190. ISBN 978-80-7488-358-3.

²⁰ VANGELI, Benedikt. *Zákon o Policii České republiky: komentář*. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2009. Beckovy texty zákonů s komentářem, s. 349-350. ISBN 978-80-7400-142-0.

4 Stres

Slovo „stres“ je do českého jazyka přeneseno z angličtiny. „Anglické slovo „stress“ pochází ze starého francouzského výrazu „estrecier“ (přinutit, nutit), které je odvozeno z latinského „stratus“ (příčestí minulé od slovesa „stringere“, které znamená „utahovat“ nebo „stlačovat“).“²¹ Se slovem stres se setkáváme v dnešní době poměrně často. Je spojen s těžkými životními událostmi nebo nadměrnou zátěží. Pojem stres poprvé použil kanadský lékař, biolog, chemik a endokrinolog Hans Selye. Za stres označil charakteristické fyziologické projevy, kterými organismus reaguje na různé zátěžové stavy.²²

*„Z psychologického hlediska lze stres chápat jako stav nadměrného zatížení či ohrožení.“*²³ Naše životy jsou ovlivněny mnoha faktory, které zavdávají příčinu stresu – označujeme je jako spouštěče, tzv. stresory. Každý člověk vnímá stres individuálně, a především se s ním individuálně vyrovnává. Vnímání, snášení a vyrovnání se se stresem je odvozeno od osobnostní charakteristiky člověka.

Stres studovalo několik významných lékařů. Jedním z prvních byl ruský fyziolog, psycholog a lékař Ivan Petrovič Pavlov, který se zabýval studií fyziologických změn, převážně u psů, kteří se dostali do těžké konfliktní situace. Dalším byl Walter Bradford Cannon, americký fyziolog, profesor a předseda Ústavu fyziologie na Harvardské lékařské fakultě, který se zabýval fyziologickými změnami v organismu zvířat vystavených těžkým situacím. Zakladatelem tzv. kortikoidního pojetí stresu byl Hans Selye, který navázal na práci W. B. Cannona a poprvé použil pojem stres. Díky němu se stres stal psychologickým pojmem. Stejně jako W. B. Cannon se i H. Selye soustřeďoval svůj výzkum na zvířata vystavená těžkým situacím a výsledky své práce zevšeobecňoval i pro chování lidí, což se setkala s řadou výtek, Studium lidských specifíků ve zvládnání psychických obtíží se začal zabývat až Richard

²¹ MELGOSA, Julián. *Zvládni svůj stres!: kniha o duševním zdraví*. Dot. 1. vydání. Praha: Advent-Orion, 1999, s. 21. ISBN 80-7172-240-5.

²² VÁGNEROVÁ, Marie. *Psychopatologie pro pomáhající profese*. 5. vydání. Praha: Portál, 2012, s. 50. ISBN 978-80-262-0225-7.

²³ VÁGNEROVÁ, Marie. *Psychopatologie pro pomáhající profese*. 5. vydání. Praha: Portál, 2012, s. 50. ISBN 978-80-262-0225-7.

Lazarus. Tento americký psycholog kladl hlavní důraz na kognitivní, specificky lidskou charakteristiku zvládnání těžkostí lidmi.²⁴

4.1 Výsledky práce Richarda Lazaruse

R. Lazarus se soustředil na poznání dějů v psychice člověka, který se v daný okamžik potýká s těžkou životní situací. Svou soustavnou studii lidské činnosti zaměřil na specifika poznání smyslu toho, co se děje s lidskou psychikou, vyjádřit původ a povahu přicházejícího nebezpečí, jakou měrou by mohlo člověka ohrozit a jak nebezpečí čelit. Výsledky zpracoval do modelu dvojího zhodnocení (double appraisal) situace ohrožení (treath).

- Prvotní zhodnocení situace (primary appraisal) – Obsahem je momentální stav ohrožení s aspekty dalšího vývoje situace. Ohledy na objektivní stav situace (co může nezaujatý pozorovatel sledovat), ale i na subjektivní faktory, tedy to, co se děje s psychikou člověka v rizikové situaci (co ovlivňuje usuzování, zvažování a hodnocení).
- Druhotné zhodnocení situace (secondary appraisal) – Týká se možnosti konkrétního člověka v rizikové situaci. Zvažování možnosti ubránit se ohrožení díky defenzivním nebo ofenzivním strategiím. Zohlednění objektivního stavu situace i subjektivních faktorů stejně jako u prvotního zhodnocení situace.
- Zranitelnost (vulnerabilita) – Při zhodnocování rizik situace je nutné brát ohled na zranitelnost konkrétního člověka. Při objektivně stejném riziku bude zranitelnější starší člověk nebo dítě oproti mladému člověku. Velkou roli hrají i zkušenosti s danou situací.

R. Lazarus vnesl do této problematiky nový náhled na věc se zaměřením na respektování kognitivních, emocionálních a konativních aspektů při chování člověka v situaci ohrožení.²⁵

²⁴ KŘIVOHLAVÝ, Jaro. *Psychologie zdraví*. Praha: Portál, 2001, s. 166-168. ISBN 80-7178-551-2.

²⁵ KŘIVOHLAVÝ, Jaro. *Psychologie zdraví*. Praha: Portál, 2001, s. 168-169. ISBN 80-7178-551-2.

4.2 Definice stresu

Pro lepší pochopení toho, co stres vlastně je, uvedme několik definic. Například H. Selye stres definuje takto: „*Stres je výsledkem interakce (vzájemné činnosti) mezi určitou silou působící na člověka a schopností organismu odolat tomuto tlaku.*“. Podle R. G. Millera je „*stres extrémní a neobvyklá situace, jejíž hrozba vyvolává významnou změnu v chování*“. Nadefinováním stresu se zabývali M. H. Appley a R. Trumbull, kteří tento pojem popsali následovně: „*Stresem je nejen přímé, bezprostřední ohrožení člověka, ale i předjímání (anticipace) takového ohrožení a s tím spojený strach, bolest, nejistota, úzkost ap.*“.²⁶

Stres se dá definovat také jako emocionální zážitek, který je doprovázen určitým souborem změn se zaměřením na změnu situace, která člověka ohrožuje, nebo na přizpůsobení se tomu, co nelze změnit.²⁷ Stres je tedy reakcí organismu na jeho potřeby a požadavky při nadměrné zátěži. Přírozeným projevem tohoto stavu je pak útok nebo útek. V případě působení stresu probíhají v organismu člověka fyziologické a psychické změny, proto může být dlouhodobý nebo častý stres příčinou mnoha onemocnění.

*„Hranice možností každého z nás jsou omezeny. Měli bychom se naučit rozpoznat tyto hranice a dlouhodobě je nepřekračovat. Takové sebepoznání je nezbytné, chceme-li zlepšit jak délku, tak kvalitu života.“*²⁸

Psycholog prof. PhDr. J. Křivohlavý CSc. v jedné ze svých knih cituje H. Selye, který popisuje definici stresu takto: „*Ano, máte pravdu, stres je abstraktní pojem. Ale stejně abstraktní pojem je třeba vítr, elektřina a mnoho jiných silových polí, o nichž pojednává fyzika. Pravdou je, že sám „život“ je abstrakcí. A přeci se jím zabývá celá jedna vědní oblast – biologie. Měli bychom si uvědomit, že stres je určitým stavem těla i mysli. A má na ně určitý dopad. Projevuje se řadou objektivně zjistitelných chemických a fyziologických dění v orgánech těla. Je mimořádně důležité, abychom si tuto skutečnost uvědomili a počítali s ní.*“²⁹.

²⁶ KŘIVOHLAVÝ, Jaro. *Jak zvládat stres*. Praha: Grada, 1994, s. 10. ISBN 80-7169-121-6.

²⁷ KŘIVOHLAVÝ, Jaro. *Psychologie zdraví*. Praha: Portál, 2001, s. 170-171. ISBN 80-7178-551-2.

²⁸ MELGOSA, Julián. *Zvládni svůj stres!: kniha o duševním zdraví*. Dot. 1. vydání. Praha: Advent-Orion, 1999, s. 22. ISBN 80-7172-240-5.

²⁹ KŘIVOHLAVÝ, Jaro. *Jak zvládat stres*. Praha: Grada, 1994, s. 9. ISBN 80-7169-121-6.

4.2.1 Stresory

Stresory jsou negativní životní zážitky. „*Situace, které způsobují stres, jsou označovány jako stresory.*“³⁰ Stresorem rozumíme rovněž i nepříznivé vlivy, které za určitých podmínek mohou vést k tíživé osobní situaci člověka. „*Stresorem může být nepříjemná událost, ale i očekávání nepříjemné nebo dokonce i příjemné události. Stresorem může být také naše myšlenka nebo představa, kterou se obíráme. Stresorem je navozen:*

- a) *pocit ohrožení,*
- b) *strach, že se něco stane,*
- c) *pocit, že ztrácíme kontrolu.*“³¹

4.2.2 Salutory

Salutory jsou pozitivní životní faktory. Salutory popisuje ve své knize J. Křivohlavý jako faktory, „*...které v těžké situaci člověka posilují, povzbuzují a dodávají mu sílu, výdrž v boji i odvahu k dalšímu pokračování zápasu se stresorem.*“³²

4.3 Vnímání stresu

V základu můžeme stres dělit podle toho, jakým způsobem nás ovlivňuje, neboli, jakým způsobem ho vnímáme. Bud se bude jednat o pozitivní stres, nebo o negativní stres. Dále stres můžeme dělit podle intenzity jeho působení, a to na stres nízké nebo vysoké intenzity.

4.3.1 Pozitivní stres

Pozitivní stres vyvolávající vzrušení a napětí při prožívání běžných životních situací se označuje **eustres**. V přiměřené míře pomáhá jedinci k motivaci a dosažení

³⁰ BOENISCH, Ed a Michele HANEY. *Stres: přehledné testy a návody, jak zvládat stres*. Přeložil Jan SLÁDEK. Brno: Books, 1998, s. 9. ISBN 80-7242-015-1.

³¹ PRAŠKO, Ján a Hana PRAŠKOVÁ. *Asertivitou proti stresu*. 2., přeprac. a dopl. vyd. Praha: Grada, 2007, s. 34. ISBN 978-80-247-1697-8.

³² KŘIVOHLAVÝ, Jaro. *Psychologie zdraví*. Praha: Portál, 2001, s. 170. ISBN 80-7178-551-2.

lepších výkonů.³³ Jak uvádí ve své knize J. Křivohlavý, eustres je zapotřebí vyhledávat, jelikož je pro život člověka důležitý a prospěšný. Příkladem může být situace, kdy se osoba snaží zvládnout něco, co jí přináší radost, ale vyžaduje to určitou míru námahy. Pozitivní zážitky, které vyvolávají eustres, jsou například svatba, narození dítěte nebo výhra. Eustres může být i záměrně vyvolán, příkladem budiž adrenalinové sporty, vysokohorská turistika nebo zkoušení nových neprověřených postupů.³⁴

4.3.2 Negativní stres

J. Křivohlavý zároveň popisuje negativní stres jako stres, který představuje zátěžový stav pro celý organismus a nazývá se **distres** a je protipólem eustresu. Dochází k němu, když se domníváme, že už nemáme dost sil a východisek, že nejsme schopni zvládnout to, co nás ohrožuje, což vede k emocionálnímu napětí. Tento stres je velmi škodlivý a způsobují ho extrémní situace. V případě, že je distresem člověk nadměrně a dlouhodobě zatěžován, může vážně onemocnět či dokonce v důsledku poškození zemřít.³⁵

4.4 Intenzita působení stresu

Stres můžeme rozdělit podle toho, jak velkou intenzitou na nás působí. Nízká intenzita působení stresu – hypostres, vysoká intenzita působení stresu – hyperstres.

4.4.1 Nízká intenzita působení

Stres s nízkou intenzitou působení se nazývá **hypostres** a bývá obvykle zvládnutelný. Lidské tělo se na tuto intenzitu do jisté míry dokáže adaptovat. Nicméně při dlouhodobém působení mívá na zdraví jedince negativní vliv.³⁶

³³ APAS AKADEMIE OSOBNÍHO ROZVOJE. *Druhy stresu. Slovníček pojmů*. Apas.cz. [online]. © 2017 [cit. 2020-01-28]. Dostupné z: <<https://apas.cz/slovnicek-pojmu/druhy-stresu/>>

³⁴ KŘIVOHLAVÝ, Jaro. *Psychologie zdraví*. Praha: Portál, 2001, s. 171. ISBN 80-7178-551-2.

³⁵ KŘIVOHLAVÝ, Jaro. *Psychologie zdraví*. Praha: Portál, 2001, s. 171. ISBN 80-7178-551-2.

³⁶ APAS AKADEMIE OSOBNÍHO ROZVOJE. *Co je to hypostres. Slovníček pojmů*. Apas.cz. [online]. © 2017 [cit. 2020-01-28]. Dostupné z: <<https://apas.cz/slovnicek-pojmu/hypostres-2/>>

Hypostres – „*Stres, který ještě nedosáhl hranice nezvládnutelnosti, ale kumulací s dlouhodobým působením může dojít ke zvratu.*“³⁷

4.4.2 Vysoká intenzita působení

Jestliže u jedince dojde k překročení adaptability na nadměrný stres nebo se jedná o vysokou intenzitu stresu, dostavuje se **hyperstres**, který je opakem hypostresu. Vede k psychosomatickému zhroucení. Následky tedy zasáhnou kromě psychického zdraví i to fyzické.³⁸

Hyperstres – „*Stres přesahující hranice adaptability.*“³⁹

*„K dosažení cílů či plánovaných projektů určitou dávkou stresu rozhodně potřebujeme. Tento stres totiž působí jako stimulant a pomáhá nám dosáhnout patřičných výsledků a zaznamenat i úspěch. Pokud však je úroveň stresu vyšší, než jsme schopni snést, stres nás ovládne, náš výkon se sníží a pokud se situace nezmění, může dojít k „výbuchu“.“*⁴⁰

4.5 Fáze reakce na stres

Reakce organismu na stres je u každého individuální. Podle průběhu stresu definujeme tři základní fáze, na které organismus reaguje a vyrovnává se s nimi.

Stresující situací mohou být výjimečné zážitky, vymykající se běžně z lidské zkušenosti (např. přírodní katastrofa, hromadná nehoda, válka), ale i relativně běžné události, které zažije každý člověk, jako je pracovní zatížení, osobní problémy, smrt někoho blízkého nebo ztráta zaměstnání.⁴¹

³⁷ KŘIVOHLAVÝ, Jaro. *Jak zvládat stres*. Praha: Grada, 1994, s. 8. ISBN 80-7169-121-6.

³⁸ APAS AKADEMIE OSOBNÍHO ROZVOJE. *Co je to hyperstres. Slovníček pojmů*. Apas.cz. [online]. © 2017 [cit. 2020-01-28]. Dostupné z: <<https://apas.cz/slovnicek-pojmu/hyperstres/>>

³⁹ KŘIVOHLAVÝ, Jaro. *Jak zvládat stres*. Praha: Grada, 1994, s. 8. ISBN 80-7169-121-6.

⁴⁰ MELGOSA, Julián. *Zvládni svůj stres!: kniha o duševním zdraví*. Dot. 1. vydání. Praha: Advent-Orion, 1999, s. 27. ISBN 80-7172-240-5.

⁴¹ VÁGNEROVÁ, Marie. *Psychopatologie pro pomáhající profese: variabilita a patologie lidské psychiky*. Praha: Portál, 1999, s. 34. ISBN 80-7178-214-9.

„Stres se neplíží nepozorovaně za svou obětí, ani na ní neútočí v některém nepředvídatelném okamžiku. Člověk je totiž obdařen schopností rozpoznávat řadu signálů, které naznačují blížící se nebezpečí. Od okamžiku svého vzniku až k nejkritičtějšímu okamžiku probíhá stres ve třech fázích.“⁴²

1. Varovná fáze – Varování na stresový faktor prostřednictvím tělesné reakce, která vyzývá k obezřetnosti, přípravě na útok nebo na útěk. Varovnou fází může vyvolat jednotlivý podnět nebo skupina podnětů. Pokud je problémová situace včas odhalena a je posouzeno případné řešení, nemusí ke stresu vůbec dojít.
2. Fáze odolávání – Dostavuje se po překročení varovné fáze. V této fázi je jedinec vystaven stresorům po vymezenou dobu. V průběhu této fáze může dojít k vyřešení problému a navrácení se k běžné úrovni odolnosti zvládnání stresu. V opačném případě se dostavují pocity frustrace a nadměrné ztráty energie.
3. Fáze vyčerpání – Projevem této fáze je psychická únava, stavy úzkosti a deprese. Tyto stavy jedince doprovázejí i za situací, které by za normálních okolností bez problémů vyřešil bez stresu, přičemž jeho stav vyčerpání se dále prohlubuje. Z působení této fáze stresu není jedinec již schopen sám uniknout. Je tedy potřeba pomoc zvenčí, např. rodiny, lékaře, psychiatra nebo psychologa.⁴³

4.6 Reakce organismu na stres

Reakce organismu na stres může být chápána jako bezpečnostní systém, který aktivuje orgány, žlázy a svaly na „útok“ nebo „útěk“. Lidské tělo na stres reaguje dvěma způsoby současně: fyziologicky a psychologicky.

4.6.1 Psychická reakce na stres

Psychická reakce na stres má tři hlavní fáze. Obvyklou reakcí na zátěž (stres), zejména pokud trvá delší dobu, je první fáze, tedy změna emočního prožívání.

⁴² MELGOSA, Julián. *Zvládni svůj stres!: kniha o duševním zdraví*. Dot. 1. vydání. Praha: Advent-Orion, 1999, s. 24. ISBN 80-7172-240-5.

⁴³ MELGOSA, Julián. *Zvládni svůj stres!: kniha o duševním zdraví*. Dot. 1. vydání. Praha: Advent-Orion, 1999, s. 25-26. ISBN 80-7172-240-5.

Tato emoční reakce může mít různou kvalitu. Závisí zejména na typu osobnosti. U policisty se může například projevit jako:

- Úzkost – Reakce s pocitem napětí a obav z nějakého, blíže neurčeného ohrožení.
- Vztek a agrese – Reakce s tendencí se bránit stresujícím vlivům, a proto se může chovat agresivněji než za normální situace
- Deprese – Reakce v podobě smutku doprovázeného pocitu neřešitelnosti určité zátěžové situace
- Apatie – Reakce uzavření se do sebe při pocitu bezmocnosti nalézt přijatelné řešení

Druhou fází je oslabení kognitivních funkcí. V zátěžové situaci se zhoršuje úroveň logického uvažování, zpracovávání informací a je negativně ovlivněna koncentrace pozornosti.

Třetí fází je uvědomění si zátěže a aktivace psychických obranných mechanismů. Obranné mechanismy jsou individuální. Jejich úkolem je zachování psychické rovnováhy. Ve třetí fázi vedle psychické reakce dominuje fyziologická reakce, která byla spuštěna psychickými mechanismy.⁴⁴

4.6.2 Fyziologická reakce na stres

Fyziologické reakce vznikají na základě psychických procesů, které řídí i jejich průběh.⁴⁵ Fyziologické reakce jsou například zrychlení krevního oběhu, zrychlení dechu, zvýšená citlivost všech smyslů.

Všechny varovné signály vysílané do mozku zpracovává hypotalamus, malý orgán, který se nachází ve středu mozku. Hypotalamus přenáší tyto signály do celého těla prostřednictvím nervového a krevního oběhového systému. Do krevního oběhu jsou pak z dření nadledvin vyplavovány hormony adrenalinu a noradreninu.⁴⁶ Hormon adrenalin (známý také jako epinefrin) připravuje tělo na výkon a společně s dalšími hormony (např. kortizolem – reguluje adrenalin v těle) udržují tělo při životě ve stresové

⁴⁴ VÁGNEROVÁ, Marie. *Psychopatologie pro pomáhající profese: variabilita a patologie lidské psychiky*. Praha: Portál, 1999, s. 34-35. ISBN 80-7178-214-9.

⁴⁵ VÁGNEROVÁ, Marie. *Psychopatologie pro pomáhající profese: variabilita a patologie lidské psychiky*. Praha: Portál, 1999, s. 34-35. ISBN 80-7178-214-9.

⁴⁶ MELGOSA, Julián. *Zvládni svůj stres!: kniha o duševním zdraví*. Dot. 1. vydání. Praha: Advent-Orion, 1999, s. 34-35. ISBN 80-7172-240-5.

situaci. Hormon noradrenalin (označovaný také jako norepinefrin) je řazen mezi stresové hormony. Umožňuje organismu krátkodobě zvýšit aktivitu, urychluje srdeční tep a roztahuje cévy v kosterních svalech, čímž zvyšuje jejich okysličenost.

4.6.3 Zvládání stresu – Coping

Pojem zvládání stresu souvisí s prvotní konfrontací jedince se zátěžovou situací, která přesahuje jeho dosavadní zdroje a nejprve si musí vytvořit a osvojit určité vzorce chování. Nicméně v literatuře je zvládání stresu bráno jako ekvivalent anglického výrazu coping.⁴⁷ Pojem coping (zvládnutí) je chápán jako zvládnutí těžké životní nebo zátěžové situace nebo stresu v přímém boji. Je to termín, který označuje vyšší stupeň adaptace, představující vyrovnání se se zátěžovou situací pomocí aplikace obvyklých způsobů nebo na základě zkušeností.⁴⁸ V tomto případě dochází k aplikaci tzv. copingové strategie.

J. Křivohlavý se přiklání k definici copingu (zvládání) psychologa R. Lazaruse, který pro zvládání stresu klade důraz na čtyři skutečnosti:

- „1) Zvládání není jednorázovou záležitostí. Je to dynamický proces.
- 2) Zvládání není automatickou reakcí.
- 3) Zvládání vyžaduje určitou (vědomou) snahu a námahu jednajících osoby
- 4) Zvládání je snahou řídit dění („kočkovat je“ – viz. termín „stress management“).⁴⁹

Při zvládání stresu hraje velkou roli osobnostní charakteristika jedince, jinými slovy to, jak je schopný zátěžové situaci nebo stresu čelit a následně se s ním vyrovnat.

⁴⁷ KŘIVOHLAVÝ, Jaro. *Jak zvládat stres*. Praha: Grada, 1994, s. 41-43. ISBN 80-7169-121-6.

⁴⁸ KŘIVOHLAVÝ, Jaro. *Psychologie zdraví*. Praha: Portál, 2001, s. 69-70 a 172. ISBN 80-7178-551-2.

⁴⁹ KŘIVOHLAVÝ, Jaro. *Psychologie zdraví*. Praha: Portál, 2001, s. 172. ISBN 80-7178-551-2.

5 Vnímání střelné zbraně z psychologického hlediska

Zbraň jako stresor při práci policisty může být vnímána z několika úhlů pohledu. Můžeme se zde zmínit o skutečnosti, jak zbraň vnímá samotný policista. Další pohled vnímání zbraně je z pohledu osoby „pachatele“, proti které policista se zbraní zakročuje. A konečně uvažujeme, jakým způsobem je zbraň u policisty vnímána občany, které má policista za povinnost chránit.

Hoplofobie - termín označující „strach ze střelných zbraní“ nebo „strach z ozbrojených občanů“. Toto slovo vytvořil v roce 1962 americký expert na střelné zbraně a námořní důstojník plukovník Jeff Cooper.⁵⁰

5.1 Z pohledu policisty

Pro člověka, který se rozhodne ke vstupu do řad Policie České republiky, by neměla být zbraň stresujícím faktorem (stresorem). Tím je myšleno, že člověk, který má vysloveně odpor ke zbraním nebo z nich má hoplofobii, by v řadách policie dlouho nevydržel. Případný stres ze zbraní spojený se služebním poměrem by takového policistu v lepším případě donutil od policejního sboru odejít, v tom horším případě by se zodpovídal za následky, které by kvůli svému stresu způsobil.

S mírnou nadsázkou řečeno, zbraň policistu doprovází na každém kroku. Policista by proto neměl zbraň vnímat jako nežádoucí faktor (stresor), ale jako svou součást. Jestliže však zbraň vnímá jako stresor, je vystavován negativnímu stresu pokaždé, když nastoupí do služby. Psychická zátěž se projeví na jeho psychice, což následně ovlivní i jeho rozhodování a jednání ve službě.

Tento nežádoucí faktor (stresor) se dá do jisté míry zcela nebo částečně potlačit. Pravidelnými výcviky a cvičením se zbraní na střelnici a osvojením si základních návyků policista za nějakou dobu přestane pohlížet na zbraň jako na věc, která ho stresuje, ale začne ji vnímat jako něco, co jeho samého nebo jiného člověka dokáže ochránit. Neméně důležité je pro policistu dokonalá znalost oprávnění spojeného se zbraní a podmínek, kdy lze zbraň případně použít. Je tedy stejně důležité se se zbraní naučit zacházet, ale mít i právní znalosti. Obé pak policistovi posílí sebevědomí

⁵⁰ BAUM, Dan. *Gun Guys: A Road Trip*. United States: Knopf Doubleday Publishing Group, 2013, s. 308. ISBN 9780307962218.

do té míry, že si bude jistý v dané situaci. Faktem také je, že každý člověk, tedy nejen policista, by ke zbrani měl zachovávat zdravý respekt a úctu.

Jedno použití zbraně v ostré situaci se nedá srovnat se stovkami hodin na střelnici strávených při výcviku. Na reálné použití zbraně proti člověku se nedá nikdy úplně připravit. I sebelepší policista se může ve zlomku vteřiny dostat do takového stresu, že nedokáže v ten správný okamžik zmáčknout spoušť.

„Detektiv Jack Fisher

Otázka: *Jaký je podle vás rozdíl mezi střelením do papírového terče a střelením na živé lidi?*

Odpověď: *Hlavním rozdílem samozřejmě je, že papírové terče vám na palbu neodpovídají. Velmi často se také nepohybují, okolí na střelnici vás obvykle neovlivňuje, je tam všude dobré světlo – a tak je to lehké, stává se to rutinou. Zcela rozdílné je to také ve filmech. V nich policista z revolveru zneškodní kohokoliv na 200 až 300 metrů, jeho zbraň není nikdy prázdná, nemusí se obávat, že bude muset v kritickém okamžiku doplňovat munici. Tak tomu ve skutečnosti nikdy není.*⁵¹

„Detektiv Jim Rowe

Otázka: *Všechno bylo trochu jiné ve srovnání se střelnicí, ne?*

Odpověď: *Úplně jiné. Tam jsou papírové terče, nic vás nevzrušuje, nestoupá vám hladina adrenalinu v krvi, neexistuje tam žádné nebezpečí, nemáte strach. Je jednoduché zůstat klidný a mít pevnou ruku, když na vás nikdo nestřílí.*⁵²

5.2 Z pohledu protiprávně jednající osoby

Protiprávně jednající osoba může zbraň policisty vnímat jako ohrožení sebe sama. Už jen fakt, že policista bude držet zbraň v ruce a bude ji připraven za zákonných podmínek použít, je pro protiprávně jednající osobu dosti stresující. Projeví se změna emočního vnímání např. úzkost nebo obavy z dané situace a nastoupí pocit ohrožení.

⁵¹ ADAMS, Ronald J. *Jak přežít v betonové džungli: zkušenosti amerických policistů v boji se zločinem*. Praha: Armex, 2001, s. 29. ISBN 80-86244-19-9.

⁵² ADAMS, Ronald J. *Jak přežít v betonové džungli: zkušenosti amerických policistů v boji se zločinem*. Praha: Armex, 2001, s. 31. ISBN 80-86244-19-9.

Ve většině případů tedy osoba v důsledku stresu udělá to, co policista požaduje, a k samotnému použití zbraně ani nedojde. To je jak pro protiprávně jednající osobu, tak i pro policistu ideální řešení, vše se obejde bez jakýchkoliv následků.

Na druhé straně zbraň u policisty může být touto osobou vnímána jako spouštěč agresivního chování. Policista je pak nucen při dodržení zákona použít donucovací prostředek hrozby namířené střelné zbraně, nebo varovný výstřel. Uvedené jednání může opět vyvolat u této osoby stres a policista ji za těchto okolností donutí udělat to, co je pro omezení osobní svobody nezbytně nutné.

Extrémním řešením zákroku proti protiprávně jednající osobě je samotné použití zbraně, které přichází na řadu v okamžiku, kdy hrozba použití zbraně nebo varovný výstřel dotyčné osobě nezabrání uposlechnout příkazu policisty, ale naopak se dostane do stavu, „kdy je jí všechno jedno“, už nedokáže racionálně uvažovat a její jednání je zkratovitě. V danou chvíli protiprávně jednající osoba zřejmě pocítuje větší ohrožení z nadcházejících následků za její protiprávní jednání než ze samotné zbraně policisty, který je připraven ji použít.

„Vězeň 1

Otázka: *V okamžiku, když jste zmáčkl kohoutek, co vám probíhalo hlavou?*

Odpověď: *Jak utéci. Policista byl hrozbou pro mou svobodu a pro mou chtivost po penězích. Stál mi v cestě.*⁵³

„Vězeň 2

Otázka: *Přemýšlel jste někdy před tímto incidentem, co byste dělal, kdybyste se někdy dostal do konfliktu s policistou?*

Odpověď: *Ach ano pane. V té době jsem byl ovlivněn učením Černých muslimů a rétorikou Černých panterů a dalších černých revolucionářů. A tak jsem trochu přemýšlel o možném střetu s prasaty. Mel jsem představu, co bych dělal, kdybych narazil na agresivního policajta.*

Otázka: *Jaký jste měl pocit v okamžiku, kdy jste toho policistu střelil?*

Odpověď: *Neměl jsem vůbec žádné pocity.*⁵⁴

⁵³ ADAMS, Ronald J. *Jak přežít v betonové džungli: zkušenosti amerických policistů v boji se zločinem*. Praha: Armex, 2001, s. 24. ISBN 80-86244-19-9.

⁵⁴ ADAMS, Ronald J. *Jak přežít v betonové džungli: zkušenosti amerických policistů v boji se zločinem*. Praha: Armex, 2001, s. 25-26. ISBN 80-86244-19-9.

5.3 Z pohledu občana

Občan při styku s ozbrojeným policistou (přesněji se zbraní policisty) může také zažívat stres. Bude ho však vnímat rozdílně, pokud zbraň uvidí u uniformovaného policisty, nebo u policisty v civilním oděvu, který v danou chvíli neprokazuje příslušnost k policii. V případě, že občan uvidí zbraň u policisty v civilním oděvu, nemůže s jistotou vědět, zdali se jedná o policistu nebo o občana, který má oprávnění zbraň nosit, nebo toto oprávnění nemá a zbraň drží nelegálně. S tímto je spojené další vnímání stresu ze zbraně, pokud má zbraň například osoba, která se s ní chystá spáchat nebo páchá protiprávní čin. V každém z uvedených příkladů bude vnímání stresu z pohledu občana rozdílné, a to v závislosti na jeho obecném postoji ke zbraním a na situaci, v níž se zrovna občan nachází, tedy v okamžicích, kdy zbraň může sloužit k obraně, ochraně hodnot, ale i k útoku.

Policista ozbrojený střelnou zbraní je zažitým symbolem ochrany a bezpečí. Ovlivnění osoby stresem z pouhého nošení zbraně policisty bude s jistotou menší nebo vůbec žádné než u výše popsaných případů. Toto bude platit za předpokladu, že si občan bude vědom, že policista má zbraň na základě získané odborné způsobilosti k držení a nošení zbraně, popřípadě k zvládnutí zbraně absolvuje výcviky (samozřejmě bude rovněž záležet na osobním postoji osoby ke zbraní jako takové). Spíš než stres z nošení zbraní policisty by u občanů vyvolalo napětí, kdyby policisté chodili ve službě neozbrojení. Lidé by mohli nabýt oprávněného dojmu, že zde není nikdo, kdo by je v případě ohrožení efektivně a neprodleně ochránil před ozbrojenými pachateli.

6 Použití střelné zbraně

Pro policistu použití střelné zbraně znamená, že musí mít na paměti jeho následky. Zejména musí zvážit, zda použití zbraně bylo přiměřené, oprávněné nebo jestli při něm nedošlo k ohrožení nezúčastněných osob. Už jen tento fakt sám o sobě představuje pro policistu velice stresující záležitost. Jeden neuvážený výstřel může mít pro něj fatální následky na celý život.

Každý policista musí každoročně skládat zkoušky v rámci střelecké přípravy pro použití zbraně. Tato zkouška je složena z teoretické přípravy a z praktické střelby na střelnici. V rámci této střelecké přípravy policisté absolvují i výcviky v podobě taktických postupů zaměřené na jednání s ozbrojenými pachateli, kde se dá předpokládat použití zbraně.

6.1 Oprávnění použití střelné zbraně

K použití střelné zbraně je policista oprávněn na základě ustanovení § 56 zák. č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky v zákonem odůvodněných případech. Uvedený zákon připouští osm podmínek, za kterých může policista oprávněně použít zbraň.

„Policista je oprávněn použít zbraň

- a) v nutné obraně nebo v krajní nouzi,*
- b) jestliže se nebezpečný pachatel, proti němuž zakročuje, na jeho výzvu nevzdá nebo se zdráhá opustit svůj úkryt,*
- c) aby zamezil útěku nebezpečného pachatele, jehož nemůže jiným způsobem zadržet,*
- d) nelze-li jinak překonat aktivní odpor směřující ke zmaření jeho závažného zákroku,*
- e) aby odvrátil násilný útok, který ohrožuje střežený nebo chráněný objekt anebo prostor,*
- f) nelze-li jinak zadržet dopravní prostředek, jehož řidič bezohlednou jízdou vážně ohrožuje život nebo zdraví osob a na opětovnou výzvu nebo znamení dané podle jiného právního předpisu nezastaví,*

- g) *jestliže osoba, proti níž byl použit donucovací prostředek hrozba namířenou střelnou zbraní nebo varovný výstřel, neuposlechne příkazu policisty směřujícího k zajištění bezpečnosti jeho vlastní nebo jiné osoby, nebo*
- h) *ke zneškodnění zvířete ohrožujícího život nebo zdraví osoby.*

.....⁵⁵

6.2 Reálné použití střelné zbraně

Použití zbraně policistů proti protiprávně jednajícím osobám má v poslední době mírně vzrůstající tendenci, bráno v souhrnném kontextu všech případů použití zbraně. Je to zapříčiněno skutečností, že osoby protiprávně jednající jsou čím dál tím víc agresivnější a ve většině případů jsou při svém jednání pod vlivem návykových látek. Jednání těchto lidí je nepředvídatelné a zdraví nebo život ohrožující jak pro samotné policisty, tak i pro neúčastněné občany. Osoby pod vlivem návykových látek ztrácejí zábrany a pud sebezáchovy, proto se nezdráhají při svém jednání riskovat své zdraví, nebo dokonce i život.

K nejčastějšímu použití střelné zbraně dochází při pronásledování nebezpečného pachatele, a to za použití donucovacího prostředku varovného výstřelu. Tento donucovací prostředek je ryze psychologického charakteru. Jeho užitím dává policista pachateli „poslední signál“, že zahájí střelbu, jestliže pachatel neupustí od svého jednání a nebude respektovat policejních výzev a pokynů. Obdobně časté je použití střelné zbraně proti vozidlu pachatele, který na výzvy policie nereaguje a snaží se před policií ve vozidle ujet, čímž dochází k porušování předpisů upravující bezpečnost a plynulost silniční dopravy, a tedy i k ohrožení neúčastněných osob. Na tuto skutečnost policista musí reagovat a dle dostupných možností zabránit osobě v takovém jednání.

Situace, kdy dojde k přímé konfrontaci pachatele a policie s použitím střelné zbraně, se bohužel také vyskytují. Tato střetnutí „tváří v tvář“ mají většinou fatální následky. V majoritních případech tato střetnutí vyhrává policista, který je na tyto situace dlouhodobě připravován v rámci služebního výcviku. Policista má v případě použití zbraně několik povinností. Principiální povinnost je uvedena v § 56 odst. 4

⁵⁵ ČESKO. *Služební poměr příslušníků bezpečnostních sborů : Policie ČR : Vězeňská služba : Zpravodajské služby, BIS : Generální inspekce bezpečnostních sborů.* Redakční uzávěrka 01.07.2019 (tiskový zákon). In Úplné znění, Ostrava: Sagit, 2007, ÚZ číslo: 1324, s. 176. ISBN 978-80-7488-358-3.

zák. č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky „*Při použití zbraně je policista povinen dbát nutné opatrnosti, zejména neohrozit život jiných osob a co nejvíce šetřit život osoby, proti níž zákrok směřuje.*“⁵⁶. Toto ustanovení může být pro mnohé policisty dost omezující ve vztahu k oprávněnému použití zbraně, jelikož jsou ještě před samotným použitím zbraně konfrontováni se svým strachem a obavou, zda život osoby, proti které směřoval zákrok, šetřili dostatečným způsobem. Při vnitřní konfrontaci se budou zaobírat otázkami typu „Co když ho střelím jednou a on umře?“ nebo „Kolikrát můžu vystřelit, aby to nebylo už moc?“. Podobná konfrontace se může odehrávat i v okamžiku, kdy střelba může ohrozit jiné osoby.

Údajům použití zbraně policisty je v této bakalářské práci věnována samostatná kapitola 9 „Statistika použití zbraně“, ve které jsou uvedeny přesné statistické údaje shromažďované a zpracovávající Odborem vnitřní kontroly Policejního prezidia Policie České republiky.

6.3 Odhodlání k použití zbraně

Použití zbraně je pro většinu policistů vskutku nesnadným rozhodnutím. I přes dokonalé právní povědomí stále panuje mezi policisty nejistota v oblasti oprávněnosti použití zbraně. „*Někteří policisté otevřeně refletovali o své obavě použít zbraň ze strachu před následným prošetřováním ohledně oprávněnosti takového konání.*“⁵⁷ Další policisté uváděli, že si vybavili jen předpisy omezující nebo zakazující použití zbraně. Řídili se tedy instrukcemi, jak nepoužívat násilí. V jiném případě si policisté „*...nemohli rozpomenout na ustanovení, upravující oprávnění použití zbraně.*“⁵⁸ Obzvláště náročná bývá situace, kdy je policista ohrožován pachatelem s bodným nebo sečným předmětem. Rychlé racionální vyhodnocení oprávněnosti použití zbraně je sice velmi důležité, ale také obtížné, zejména proto, že vyhodnocení musí policista zvládnout

⁵⁶ ČESKO. *Služební poměr příslušníků bezpečnostních sborů : Policie ČR : Vězeňská služba : Zpravodajské služby, BIS : Generální inspekce bezpečnostních sborů.* Redakční uzávěrka 01.07.2019 (tiskový zákon). In Úplné znění, Ostrava: Sagit, 2007, ÚZ číslo: 1324, s. 176. ISBN 978-80-7488-358-3.

⁵⁷ ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Policejní psychologie.* Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2006, s. 141. ISBN 80-86898-73-3.

⁵⁸ ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Policejní psychologie.* Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2006, s. 141. ISBN 80-86898-73-3.

v těch nejrizikovějších případech i během zlomku vteřiny. Rychlost jeho reakce pak rozhoduje „kdo s koho“.⁵⁹

⁵⁹ ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Policejní psychologie*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2006, s. 141. ISBN 80-86898-73-3.

7 Použití střelné zbraně a Post – shooting trauma

Reálná situace, při které policista použije střelnou zbraň a zároveň dojde ke zranění nebo k usmrcení osoby, je bezpochyby velmi stresujícím zážitkem. Návik reálného použití střelné zbraně může policistu připravit na to, jak se v takové situaci zachovat nebo jak takticky postupovat. Sebelepší příprava ale nikdy nezaručí, že se policista bude schopen v ostré akci psychicky vyrovnat s důsledky mimořádného stresu. U každého se stres projevuje individuálně, záleží na intenzitě a délce traumatizujícího prožitku. Negativní psychický stav, který následuje po použití střelné zbraně, se nazývá Post-shooting trauma. „*Do češtiny jej lze volně přeložit opisem jako psychickou stresovou reakcí následující po použití střelné zbraně proti člověku.*“⁶⁰ Jeho definice vznikla v souvislosti s výzkumem posttraumatické stresové poruchy a v psychologii se začala oficiálně používat jako diagnóza na počátku 80. let minulého století ve Spojených státech. V roce 1979 se posttraumatická stresová porucha stává oficiální diagnózou a je zahrnuta do Diagnostického statistického manuálu. Posttraumatická stresová porucha se projevuje několika příznaky, které sou uvedeny v podkapitole – Projevy post-shooting traumatu. K tomuto typu traumatu samozřejmě nemusí dojít pouze u policistů, kteří použili zbraň, ale i u osob, které zbraň použily buď k obraně, nebo útoku. Rovněž se toto trauma může projevit u lidí, kteří byli postřeleni nebo se ocitli na místě přestřelky. To samé se týká i jedinců, kterým se přihodila nehoda nebo nešťastná událost nějak spojená se střelnou zbraní. Na druhé straně platí, že ne vždy a ne u všech musí nutně dojít k rozvinutí Post-shooting traumatu.⁶¹

*„Bolest po přestřelce můžeme cítit ještě dlouho po tom, co se kouř z ústí hlavně rozplynul.“*⁶²

⁶⁰ ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Policejní psychologie*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2006, s. 132. ISBN 80-86898-73-3.

⁶¹ ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Policejní psychologie*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2006, s. 132. ISBN 80-86898-73-3.

⁶² ADAMS, Ronald J. *Jak přežít v betonové džungli: zkušenosti amerických policistů v boji se zločinem*. Praha: Armex, 2001, s. 258. ISBN 80-86244-19-9.

7.1 Projevy Post-shooting traumatu

Jako každé trauma nebo jiná porucha má tedy i Post-shooting trauma své příznaky. Jde zejména o tyto potíže:

- **Opakované prožívání události v mysli**

Stav, kdy se v mysli nutkavě opakují vzpomínky na událost společně s opakujícími se nočními můrami. Dostavuje se intenzivní úzkost při styku s věcmi, které událost připomínají, zejména jde o opakovaný výskyt na místě události, nebo třeba pohled na zbraň. Dostavují se impulzy chovat se tak, jako by se událost znovu odehrávala, nebo by se událost měla odehrát. V tomto případě mohou nastat záchvaty paniky.

- **Vyhýbání se podnětům související či připomínající kritickou událost**

Snaha se vyhýbat činností připomínajícím kritickou událost, spojená s obavou z návratu do služby. Úporná snaha vyhnout se myšlenkám na událost často končí hledáním únikové cesty v podobě konzumace alkoholu nebo užívání nesprávných medikamentů, což vede k dalšímu prohlubování traumatu. Neschopnost rozpomenout se na důležité okolnosti, což nutí k neustálému připomínání si průběhu kritického děje. Nápadný nezájem o důležité věci nebo úkoly, pocity ztráty smysluplnosti služebních povinností. Izolace od ostatních doprovázená pocitem nestability momentální životní situace. Ztráta životních perspektiv projevující se pesimistickým výhledem do budoucnosti.

- **Nervová labilita**

Poruchy spánku spojené s nočními můrami. Záchvaty vzteku nebo podrážděnost při posuzování nebo konverzaci o kritické události s jinými lidmi. Poruchy koncentrace zapříčiněné neustálým navracením se k události. Projevuje se i hypervigilance – v této souvislosti se jedná o nadměrnou koncentraci a neustále sledování okolí s pocitem možného nebezpečí.^{63 64}

⁶³ ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Policejní psychologie*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2006, s. 132. ISBN 80-86898-73-3.

⁶⁴ ADAMS, Ronald J. *Jak přežít v betonové džungli: zkušenosti amerických policistů v boji se zločinem*. Praha: Armex, 2001, s. 260-264. ISBN 80-86244-19-9.

7.2 Traumatizující moment

Psychologickým zkoumáním situací, kdy byla policistou proti jiné osobě použita zbraň, byl zjištěn hlavní traumatizující moment. Každý člověk žije v určitých iluzích, které jsou svým způsobem nezbytné k normálnímu, zdravému a plnohodnotnému životu. Prožitkem stresové události spojené se zbraní však může vést ke zhroucení těchto iluzí. Policejní psycholožka doc. PhDr. Ludmila Čírtková, CSc. ve své knize uvádí základní typy iluzí:

- **Iluze nezranitelnosti či nesmrtelnosti**

Zásah do tělesné integrity v podobě střelného poranění aktivuje u člověka vědomí faktu konečnosti vlastní fyzické existence, uvědomění si smrtelnosti.⁶⁵

- **Iluze kontroly či vlastní všemohoucnosti (omnipotence)**

Likvidace osobního přesvědčení, že každou i tu nejobtížnější situaci lze vlastním přičiněním vyřešit i bez setkání se se smrtí.⁶⁶

„Vzpomínky na přestřelku mizejí často velmi pomalu.“⁶⁷

7.3 Post stresové reakce

Po použití střelné zbraně se u člověka projevují post stresové reakce. Tyto reakce jsou rovněž individuální a projevují se bez ohledu na to, zda šlo o oprávněné, nebo neoprávněné použití střelné zbraně. K projevu post stresové reakce může dojít i po nehodě nebo nějaké nešťastné události. Nejčastěji se projevují tyto reakce:

- Zvýšená citlivost (přecitlivělost) na nebezpečí
- Obavy z budoucnosti, strach ze selhání
- Problémy s normami, služebními předpisy i s nadřízenými
- Konflikty v rodině a v okruhu známých a přátel

⁶⁵ ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Policejní psychologie*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2006, s. 133. ISBN 80-86898-73-3.

⁶⁶ ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Policejní psychologie*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2006, s. 133. ISBN 80-86898-73-3.

⁶⁷ ADAMS, Ronald J. *Jak přežít v betonové džungli: zkušenosti amerických policistů v boji se zločinem*. Praha: Armex, 2001, s. 260. ISBN 80-86244-19-9.

- Nadměrná konzumace alkoholu nebo medikamentů
- Podrážděnost, popudlivost, záchvaty vzteku nebo agrese
- Sebevražedné nálady
- Sexuální problémy ⁶⁸

⁶⁸ ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Policejní psychologie*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2006, s. 133. ISBN 80-86898-73-3.

8 Vyrovnání se s Post-shooting traumatem

Jak už bylo výše řečeno, u každého člověka stres a stresové reakce probíhají individuálně. Není tomu jinak ani u Post-shooting traumatu.

8.1 Průběh Post-shooting traumatu

Podle názoru některých odborníků se hodně policistů chová jako malé děti, které si hrají na válku. Zakládají si na své výstroji, vyhledávají vzrušení s aspekty válečného tažení ve stylu hodných proti zlým. Snad každého policistu podvědomě alespoň jedna z těchto dětských představ přitahovala a ovlivnila volbu jeho povolání.

Je jasné, že policista by měl při své práci zapomenout na nějaké fantazírování a přestat být dítětem. Musí uvažovat racionálně, protože se může dostat do akce, která je spojená se střelbou, do mezní situace, kdy se on sám stává takřikajíc arbitrem života a smrti. Na druhé straně pokud policista někoho zastřelí, pravděpodobně bude mít v hloubi svého nitra pocit, že to, co udělal, bylo špatné. I přes rozumové zdůvodnění svého činu bude stále o sobě pochybovat, protože z určitého morálního hlediska je zabití člověka „nepřijatelné“.

V těchto obtížných chvílích je nezbytně nutné, aby se rodina a vůbec lidé z okolí policisty vcítili do jeho situace a dali najevo pochopení pro to, co se stalo. Řada policistů se své pocity snaží skrývat anebo si je nepřipouští, ale to nebývá řešení. Uzavření se do sebe se svými vnitřními pochybami může vést k rozpadu rodinného nebo partnerského vztahu. Neochota se podělit nebo se svěřit se svými pocity druhému, často vede k vyčerpání obou stran. Ačkoli rodina, přátelé nebo kolegové nabízejí pomocnou ruku, obvykle pomoc netrvá a ani nemůže trvat věčně. Pokud nakonec policista zůstane pod těžkým psychickým tlakem sám, může se dostat do vleklých potíží: například zapomene nastoupit do služby, nebo naopak nastoupí v den, kdy má mít volno, ztrácí své osobní věci. Vzrůstající psychický tlak se pak policisté snaží zablokovat všemi možnými způsoby, nejčastěji nadměrnou konzumací alkoholu. V krajním případě se u policisty může objevit duševní nemoc s nevratnými následky, nebo si dokonce může sáhnout na život.

Už těsně po incidentu na místě střelby policista může prožít pocit odosobnění („... *tohle se mě nestává.*“) nebo pocit zmatenosti („... *o co tady vůbec jde?*“),

může prožít i pocit fyzického vzrušení. Vnímání chodu času se může zpomalit, nebo dokonce zastavit. Do reality ho pak vrátí až nutnost provedení dalších nezbytných úkonů, jako je přivolání pomoci nebo podání zprávy z místa.

Od střelby po uvědomění si jejích důsledků obvykle uběhne určitý časový úsek, jehož délka je individuální – může trvat pár minut, nebo pár hodin, někdy dokonce i několik dní. Poté může nastat krize. Policista bude muset čelit obtížným situacím: případ bude nejspíše vyšetřován podobně jako vražda, čeká ho série výslechů, nepříjemné vyšetřování, soustředí se na něj pozornost kolegů, může být dokonce vystaven veřejnému tlaku a vláčen v médiích jako potenciální podezřelý. Ne každý policista takovou situaci unést. Proto je nezbytně nutné, aby každý policista, který prožil stresově velmi náročný zásah (například zabití pachatele), aktivně začal pracovat na eliminaci svých psychických problémů, v ideálním případě, aby vyhledal odbornou pomoc.⁶⁹

8.2 Svépomoc při Post-shooting traumatu

Mentální příprava před případnou střelbou může být velice zásadní pro efektivní zvládnutí této zátěžové situace. Všichni policisté si přejí, aby nikdy nemuseli použít zbraň, ale fixace pocitu, že po dobu kariéry po nikom nevystřelí, je velice riskantní. Jestliže totiž na střelbu opravdu dojde, následky budou o to vážnější.

Policista bude na krizový moment lépe připraven, pokud čas od času vyhodnotí svou pracovní odpovědnost. Většina policejní práce se neorientuje jen na přímý boj se zločinem, ale i na službu veřejnosti a na výkon preventivní činnosti. To znamená, že značná část policejní práce se obejde bez násilí, i když pravděpodobnost použití smrtící síly je všudypřítomná, a na to by se nemělo nikdy zapomínat. Proto je pro policistu důležité přemýšlet sám o sobě „*Co bych udělal, kdybych se do situace střelby dostal?*“ nebo „*Byl bych schopný vystřelit?*“ a podobně.

Odpověď na tyto otázky je nutné nalézt dříve, než k něčemu dojde. Pokud jsou odpovědi na tyto otázky záporné, policista se stává rizikem pro sebe, pro kolegy, pro společnost, kterou se zavázal chránit. V takovém případě by měl policista od sboru odejít. V případě že, jsou odpovědi kladné, že policista dokáže přijmout skutečnost,

⁶⁹ ADAMS, Ronald J. *Jak přežít v betonové džungli: zkušenosti amerických policistů v boji se zločinem*. Praha: Armex, 2001, s. 260-264. ISBN 80-86244-19-9.

že za zákonem daných okolností je schopen někoho usmrtit, měl by věnovat čas přemýšlení o dopadech a důsledcích tohoto činu pro sebe i své okolí. Musí si být vědom, že pro emocionálně zdravého člověka bude použití zbraně vždy traumatizující.

V případě, že se u policisty projeví stresové pocity, neměl by je v sobě za každou cenu potlačovat. Měl by najít někoho, s kým si může o svých potížích otevřeně promluvit. Praxe ukázala, že nejlepší by bylo promluvit si s policistou, který si touto situací již prošel a vyrovnal se s ní. Dá se předpokládat, že kolega bude o problému hovořit otevřeně, i když to může být pro policistu, který je v situaci poprvé, velice nepříjemné.

Pokud to okolnosti umožňují a policista je schopen výkonu služby, neměli by mu nadřízení bránit chodit do zaměstnání, kromě toho psychologové radí, aby se k němu chovali i kolegové stejně jako před osudovou událostí a vkládali do něj důvěru, že policista bude své povinnosti a úkoly plnit stejně tak dobře jako předtím.

V době mimo službu by měl policista zachovávat obvyklou rutinu. Fyzická aktivita pomáhá snižovat stres. Nejdůležitější je Nesedět sám doma, uměle izolovaný a chorobně uvažující! Být mezi lidmi! Zúčastnit se nejrůznějších aktivit! Život jde přeci dál...⁷⁰

8.3 Odborná pomoc při Post-shooting traumatu

Po situaci spojené se střelbou je doporučeno, jak už bylo zmíněno, co nejdříve vyhledat odbornou pomoc. Odbornou pomoc v této oblasti poskytují soukromí psychologové nebo psychologové u policie.

V rámci PČR byly začátkem roku 1998 zřízeny Skupiny krizové intervence PČR. Tyto skupiny byly složeny z psychologů, kteří se zaměřovali na poskytování posttraumatickou intervenční péči. S účinností zákona č. 45/2013 Sb. zákon o obětech trestných činů došlo v této oblasti ke změně i v poskytování psychologické pomoci i v rámci PČR. Nyní je tato pomoc poskytována systémem psychologických služeb Krizové intervence a Kolegiální podpory (Peer Support), která je upravena pokynem policejního prezidenta č. 231/2016 ze dne 26. září 2016, o psychologických službách.

⁷⁰ ADAMS, Ronald J. *Jak přežít v betonové džungli: zkušenosti amerických policistů v boji se zločinem*. Praha: Armex, 2001, s. 264-265. ISBN 80-86244-19-9.

Krizová intervence je poskytována přímo po prožití zátěžové situace, zejména obětmi trestné činnosti, které zažily těžké trauma (znásilnění, usmrcení osoby blízké). Tato prvotní psychologická pomoc je poskytována 24 hodin denně krizovými interventy. Krizoví interventy jsou speciálně vyškolení policisté nebo zaměstnanci, kteří pomáhají oběti se bezprostředně po traumatu stabilizovat a poskytují prvotní informace o události. Hlavním přínosem krizového interventa je minimalizace sekundární viktimizace. Další pomoc spočívá v možné asistenci při provádění následných úkonů policie. Prostřednictvím krizového interventa je možné zajistit i další psychologickou péči (Bílý kruh bezpečí, psychologické poradny).

Krizová intervence se může poskytnout policistovi i bezprostředně po použití střelné zbraně. V rámci krizové intervence je možné poskytnout i další formy podpory, jako je konzultace nebo podpora při výslechu. Základním předpokladem realizace intervence je souhlas policisty. Cílem krizové intervence je prevence v oblasti rozvoje psychických potíží spojených s prožitím traumatizující události a zabránění vzniku či prohlubování druhotné újmy zapříčiněné mimořádnou událostí. V případě dalšího vyrovnání se s traumatizujícím zážitkem může být policistovi nabídnuta pomoc formou kolegiální podpory. Kolegiální podpora se poskytuje speciálně vyškolenými policisty nebo zaměstnanci, kteří pomáhají policistovi vyrovnat se s těmito stresovými situacemi. Prostřednictvím kolegiální podpory je možné policistovi pomoci i v oblasti jeho pracovních nebo soukromých problémů. Systémem kolegiální podpory se zaměřuje i na poskytování psychické podpory blízkým osobám policistů, kteří jsou v komplikované, psychicky náročné životní situaci. Veškerá tato pomoc je poskytována anonymně a není z ní veden žádný záznam.

Správně vedená intervence může pomoci zmírnit dopady traumatizující situace nebo rozvoji postižení v budoucnu. Krizový intervent nebo pracovník kolegiální podpory je člověk, kterému policista může otevřeně říci vše o svých pocitech a pocity s ním sdílet. Policistovi jsou v této oblasti nabídnuty konkrétní pomoc či informace (např. o institucích, o vhodných postupech, které mohou přispět k řešení aktuálního problému) nebo zprostředkování psychologické pomoci u dalších odborníků. Po zátěžové situaci spojené se střelbou budou u policisty převažovat smíšené pocity. Vnitřně může být policista přesvědčen, že vnitřní rozpolcenost je známkou slabosti nebo něčeho špatného. Komunikace policisty s krizovým interventem nebo pracovníkem kolegiální podpory vede k pochopení, že tato rozporuplná reakce není nic neobvyklého. Dále pomůže s rozpoznáním negativních pocitů a se způsoby,

jak se s nimi vypořádat. Účelem vedené intervence je předcházení rozvoji psychických obtíží policistů a rozšíření možností psychické podpory.^{71 72}

„Interventa týmu PIP kontaktuje nadřízený policistů s tím, že při pronásledování nebezpečného pachatele došlo ke střelbě. Pachatel uniká, jeden z policistů byl zraněn a druhý odmítá vypovídat. Intervent přijíždí na dané pracoviště a situaci probírá s nadřízeným. Rozhovorem s nezraněným policistou intervent zjišťuje, že ten má projevy akutní reakce na stres, které se v situaci ohrožení života běžně objevují. Patří sem např. nemožnost vzpomenout si na některé části incidentu, problém koncentrovat pozornost, obavy ze selhání, pocity viny v souvislosti se zraněním kolegy. Intervent doporučuje odložit výslech policisty z důvodů jeho momentálního stavu, který je normální reakcí na extrémní zátěž. Nadřízený zajišťuje dopravu policisty do jeho bydliště. Objektivní výpověď poskytl policista hned druhý den. Zranění jeho kolegy našťástí nebylo smrtelné, ale vyžádalo si kratší hospitalizaci.“⁷³

8.4 Další pomoc postiženým Post-shooting traumatem

Neméně důležitou pomoc policistům postiženým Post-shooting traumatem mohou poskytnout osoby, s nimiž je dotčený v kontaktu nebo ve styku. Tito lidé přispějí svou ochotou a nasloucháním k psychické pohodě policisty a lepšímu vyrovnání se s následky situace, při které musel použít zbraň. Například životní partner policisty by měl vyjádřit ujištění, že použití zbraně bylo správné. Zdůraznění faktu, že to byl právě on, kdo musel stisknout spoušť, a ujištění, že díky tomu stále žije, jsou velice důležité. Blízcí lidé se mohou pokusit, aby policista opět docenil své hodnoty.⁷⁴

⁷¹ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. *Pokyn policejního prezidenta č. 231/2016 o psychologických službách ze dne 26. září 2016*. Praha: Náměstek policejního prezidenta pro ekonomiku, 2016.

⁷² ADAMS, Ronald J. *Jak přežít v betonové džungli: zkušenosti amerických policistů v boji se zločinem*. Praha: Armex, 2001, s. 265-266. ISBN 80-86244-19-9.

⁷³ VYMĚTAL, Štěpán, Vladimír VOSKA, Ondřej TOMAN, Jana JUNGWIRTOVÁ a Karel URBAN. *Možnosti psychologické podpory v Policii ČR*. Praha: Tiskárny MV, 2010, s. 50-51. ISBN 978-80-7312-065-8.

⁷⁴ ADAMS, Ronald J. *Jak přežít v betonové džungli: zkušenosti amerických policistů v boji se zločinem*. Praha: Armex, 2001, s. 266. ISBN 80-86244-19-9.

9 Statistika použití zbraně

Aby autor této práce získal objektivní a relevantní informace ohledně použití zbraně příslušníky Policie ČR, obrátil se s prosbou o poskytnutí statistických údajů použití zbraně příslušníky Policie ČR na Odbor vnitřní kontroly Policejního prezidia Policie České republiky. Na základě žádosti byly autorovi poskytnuty statistiky použití zbraně příslušníky PČR za období roků 2013 až 2019, které byly pro potřeby této práce zpracovány a rozděleny do několika celků.

Statistické údaje jsou rozděleny do těchto celků:

- 1) Použití zbraně v rámci celé České republiky rozdělené podle krajských ředitelství za roky 2013 až 2019
- 2) Rozdělení použití zbraně dle § 56 zák. č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky na oprávněné a neoprávněné za roky 2013 až 2019
- 3) Použití zbraně rozdělené podle služebního zařazení příslušníků PČR - vnější služby (OOP, MOP, ...), SKPV a speciální útvary (KZJ, ÚRN)
- 4) Použití zbraně ve smyslu donucovacího prostředku dle § 52 písm. n) hrozba namířenou střelnou zbraní a dle písm. o) varovný výstřel zák. č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky za roky 2013 až 2019
- 5) Použití zbraně dle § 56 po předchozím použití donucovacího prostředku dle § 52 písm. o) varovný výstřel zák. č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky za roky 2013 až 2019
- 6) Rozdělení použití zbraně, a to vůči osobě, vozidlu a zvířeti za roky 2013 až 2019
- 7) V kolika případech došlo ke zranění osoby nebo úmrtí v souvislosti s použitím zbraně (zúčastněné i nezúčastněné) za roky 2013 až 2019

Statistika č. 1

Použití zbraně v rámci celé České republiky							
Útvar / Krajské ředitelství policie	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
PP a útvary s celostátní působností	1				3	1	
hlavního města Prahy	3	4	5	4	1	4	8
Středočeského kraje	3	4	4	6	1	4	3
Jihočeského kraje			3	2	2	4	1
Plzeňského kraje	1	5		1	2	1	1
Karlovarského kraje	1	1		1	1	1	
Ústeckého kraje	2	5	5	2	5		1
Libereckého kraje	2	5	3	2	5		
Královéhradeckého kraje	1	1	1	2		2	3
Pardubického kraje							
kraje Vysočina	2	1		1	1		1
Jihomoravského kraje	3	3	5	3	1	3	4
Zlínského kraje	1		1		2	1	
Olomouckého kraje	2			3			1
Moravskoslezského kraje	6	1	2	2	2	2	5
Celkem	28	30	29	29	26	23	28

Statistika č. 2

Rozdělení použití zbraně dle § 56 zák. č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky na oprávněné a neoprávněné				
Rok	Celkem případů	Nesledováno	Neukončeno	Neoprávněné
2013	28	2		
2014	30		1	1
2015	29			
2016	29	1		
2017	26			
2018	23			
2019	28	2	1	

Statistika č. 3

Použití zbraně rozdělené podle služebního zařazení příslušníků PČR							
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
OOP, MOP, OHS, PEO	21	22	23	14	17	15	19
PMJ, SPJ	3	2	2	3	2	1	1
SCP		1		1	3		1
DI	1	3		6	2	1	
OZBM				1			
SKPV		2	4			5	5
ZJ, ÚRN	3			4	2	1	2
Celkem	28	30	29	29	26	23	28

Statistika č. 4.1

Použití zbraně ve smyslu donucovacího prostředku dle § 52 písm. n) hrozba namířenou střelnou zbraní zák. č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky							
Útvar / Krajské ředitelství policie	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
PP a útvary s celostátní působností	13	7	9	19	7	15	7
hlavního města Prahy	49	53	53	50	48	39	35
Středočeského kraje	34	48	28	31	23	25	31
Jihočeského kraje	13	14	17	14	12	15	5
Plzeňského kraje	5	4	2	6	5	5	9
Karlovarského kraje	1	2	2	2	0	4	2
Ústeckého kraje	17	28	34	21	20	18	22
Libereckého kraje	5	4	7	5	6	5	3
Královéhradeckého kraje	14	13	18	17	8	12	16
Pardubického kraje	2	3	3	1	1	0	1
kraje Vysočina	4	3	6	7	5	0	1
Jihomoravského kraje	27	35	29	20	12	19	16
Zlínského kraje	1	5	1	2	4	3	3
Olomouckého kraje	3	3	7	3	6	4	2
Moravskoslezského kraje	24	23	25	24	27	24	29
Celkem	212	245	241	222	184	188	182

Statistika č. 4.2

Použití zbraně ve smyslu donucovacího prostředku dle § 52 písm. o) varovný výstřel
zák. č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky

Útvar / Krajské ředitelství policie	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
PP a útvary s celostátní působností			1	2	1	4	1
hlavního města Prahy	18	9	8	8	4	10	14
Středočeského kraje	16	13	8	14	4	13	13
Jihočeského kraje	4	5	3	4	3	5	3
Plzeňského kraje	8	7	1	2	4	4	6
Karlovarského kraje	2	1		4	4	4	3
Ústeckého kraje	5	14	12	7	7	7	5
Libereckého kraje	11	12	6	2	3	5	5
Královéhradeckého kraje	2	3	2	1	2	2	4
Pardubického kraje	4					1	1
kraje Vysočina		1	2	2	2	1	2
Jihomoravského kraje	11	6	7	3	1	5	7
Zlínského kraje	1	3	3	2	3	4	1
Olomouckého kraje	5	4	3	3	1	3	
Moravskoslezského kraje	12	10	8	4	2	3	4
Celkem	99	88	64	58	41	71	69

Statistika č. 5

Použití zbraně dle § 56 po předchozím použití donucovacího prostředku dle § 52 písm.
o) varovný výstřel zák. č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Celkem	7	26	22	11	4	11	10

Statistika č. 6.1

Použití zbraně proti osobě dle § 56 zák. č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky							
Útvar / Krajské ředitelství policie	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
PP a útvary s celostátní působností						1	
hlavního města Prahy	1						2
Středočeského kraje	1	1		1		1	
Jihočeského kraje				1			
Plzeňského kraje							
Karlovarského kraje							
Ústeckého kraje	1	1					
Libereckého kraje				1	1		
Královéhradeckého kraje				1			1
Pardubického kraje							
kraje Vysočina							
Jihomoravského kraje	1		2				2
Zlínského kraje			1				
Olomouckého kraje	1			2			
Moravskoslezského kraje				1		1	1
Celkem	5	2	3	7	1	3	6

Statistika č. 6.2

Použití zbraně proti vozidlu dle § 56 zák. č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky							
Útvar / Krajské ředitelství policie	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
PP a útvary s celostátní působností	1						
hlavního města Prahy	2	2	2	2	1	2	3
Středočeského kraje	1	4	4	3	1	3	3
Jihočeského kraje			1	1	1	2	1
Plzeňského kraje	1	3				1	1
Karlovarského kraje	1			1	1	1	
Ústeckého kraje	1	3	5		3		
Libereckého kraje	2	5	3		2		
Královéhradeckého kraje	1		1	1		2	2
Pardubického kraje							
kraje Vysočina	2	1			1		1
Jihomoravského kraje			1	2		2	1
Zlínského kraje					1	1	
Olomouckého kraje	1			1			
Moravskoslezského kraje	3		1	1		1	4
Celkem	16	18	18	12	11	15	16

Statistika č. 6.3

Použití zbraně proti zvířeti dle § 56 zák. č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky							
Útvar / Krajské ředitelství policie	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
PP a útvary s celostátní působností					3		
hlavního města Prahy		1	3	1		2	3
Středočeského kraje	1			2			
Jihočeského kraje			2		1	2	
Plzeňského kraje		2		1	2		
Karlovarského kraje		1					
Ústeckého kraje		1		2	2		1
Libereckého kraje				1	2		
Královéhradeckého kraje		1					
Pardubického kraje							
kraje Vysočina				1			
Jihomoravského kraje	2	3	2	1	1	1	1
Zlínského kraje	1				1		
Olomouckého kraje							1
Moravskoslezského kraje	3	1	1		2		
Celkem	7	10	8	9	14	5	6

Statistika č. 6.4

Použití zbraně proti překážce / k překonání překážky							
Útvar / Krajské ředitelství policie	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
hlavního města Prahy				1			

Statistika č. 7

Zranění v souvislosti s použitím zbraně							
Rok	Zranění pachatele			Zranění policisty			Poznámka
	Lehké	Těžké	Smrtelné	Lehké	Těžké	Smrtelné	
2019		3					
2018	1	1					
2017	0+1	1					V 1 případě lehké zranění spolujezdce
2016	3	2	3	1			
2015		2					
2014	2	2	1				
2013		3	2				

EMPIRICKÁ ČÁST

10 Formulace cílů a hypotéz průzkumného šetření mezi příslušníky Policie ČR

V této bakalářské práci si autor vytyčil dva cíle. Prvním, hlavním cílem bakalářské práce je zjistit a porovnat, jakým způsobem jsou sloužící policisté z různých organizačních součástí v celé České republice srozuměni se stresujícími dopady při použití zbraně. Druhým, vedlejším cílem je zhodnotit stávající a navrhnout nové způsoby, kterými by bylo možné co nejvíce eliminovat traumatizující dopady po použití zbraně.

Za použití doposud známých teoretických poznatků byly za účelem dosažení uvedených cílů práce stanoveny tyto hypotézy:

- **H1** – Šetřením mezi policisty bude zjištěna úroveň znalosti jejich oprávnění pro použití zbraně, frekvence (četnost) výcviků a osobní vztah ke zbraním. Zdali se policisté mimo rámec služby zdokonalují a vzdělávají (střelba, fyzika, taktika).
- **H2** – Jakým způsobem jsou policisté srozuměni s případným použitím zbraně a jak by vnímali použití zbraně.
- **H3** – Potvrzení nebo vyvrácení stresujících dopadů prošetřování použití zbraně ze strany kontrolních orgánů (OVK, GIBS) na základě subjektivních pocitů policistů, kteří nepoužili střelnou zbraň v komparaci se zkušenostmi policistů, kteří střelnou zbraň použili.
- **H4** – Počet policistů, kteří znají kolegy, kteří použili střelnou zbraň a vykazovali změny v chování a o jaké změny v chování se nejčastěji jedná.
- **H5** – Míra důvěry ze strany policistů v poskytované psychologické služby. Důvody nevyužití těchto služeb.
- **H6** – Nejčastější objekt použití střelné zbraně u policistů, kteří použili střelnou zbraň.
- **H7** – Četnost prožívání Post-shooting traumatu u policistů, kteří použili střelnou zbraň a jakou formu pomoci vyhledávali.
- **H8** – Změny v chování nadřízených a kolegů v zaměstnání vůči osobě policistů, kteří použili střelnou zbraň.

- **H9** – Svolnost policistů opětovně použít zbraň po předchozí zkušenosti s použitím zbraně.

Na základě výše uvedených hypotéz byla zvolena kvantitativní metoda výzkumu formou dotazníkového šetření výhradně mezi příslušníky Policie České republiky.

11 Dotazníkové šetření

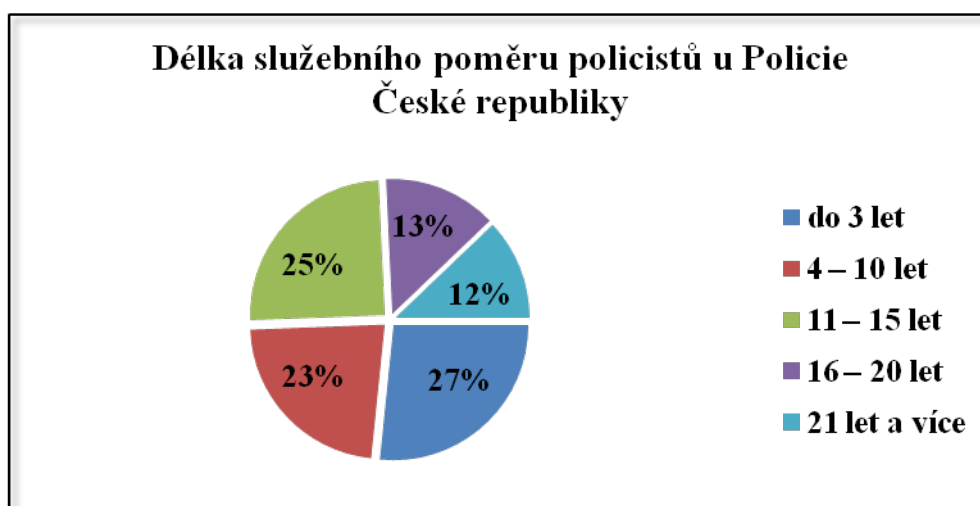
V této bakalářské práci bylo ke sběru dat použito dotazníkové šetření. Hlavním předpokladem pro relevantní výsledky dotazníkového šetření byla volba cílové skupiny respondentů. Za účelem získání plnohodnotných dat byli osloveni výhradně policisté PČR. Autor bakalářské práce se dotazníkem zaměřuje na všechny skupiny příslušníků PČR. Výběr respondentů v těchto skupinách byl „*prostý náhodný*“, výběr tedy náhodný, bez jakéhokoli pravidla.

Dotazník cílí na dvě skupiny příslušníků PČR, které jsou od sebe v dotazníku odděleny pomocí „*dichotomické filtrační otázky*“. První skupinou jsou policisté, kteří nikdy nepoužili zbraň proti osobě, vozidlu nebo zvířeti. Této skupiny se týká 16 otázek. Druhá skupina jsou policisté, kteří zbraň použili, a této skupiny se týká 23 otázek. Dotazník je postaven na „*uzavřených otázkách*“, které jsou rozděleny na „*polytomické výběrové – výběr z jedné alternativy*“ a „*polytomické výčtové – výběr z více alternativ*“.

Dotazník byl mezi respondenty distribuován pomocí internetového odkazu, kde jej každý z respondentů vyplnil on-line. Šetření proběhlo v době od 24. 2. 2020 do 15. 3. 2020. Celkem se dotazníkového šetření zúčastnilo 338 respondentů. V procentuálním vyjádření se jedná o 0,84 % oslovených respondentů při stavu 40 174 příslušníků PČR – stav k 1. únoru 2020.

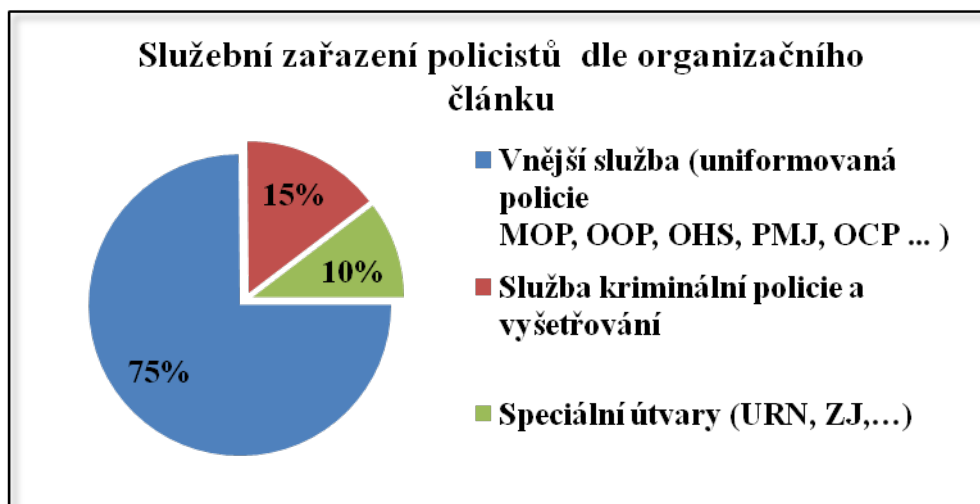
Pro dosažení maximálního přehledu a snadné orientace jsou výsledky znázorněny pomocí grafů a tabulek, které vyjadřují procentuální vyjádření nebo četnost odpovědí v dotazníkovém šetření. K jednotlivým otázkám a jejím odpovědím je přímo prováděn rozbor, některé otázky jsou vzájemně komparovány nebo jsou z nich dedukcí vyvozeny závěry. U některých otázek je uveden odkaz na skutečnosti uváděné v teoretické části, které jsou získanými výsledky dotazníkovým šetřením potvrzeny, nebo vyvráceny.

Otázka č. 1: Jak dlouho sloužíte u Policie České republiky?

Na základě vyhodnocené otázky č. 1 bylo zjištěno, že v odpovědích jsou zastoupeni odpovídajícím podílem respondenti s různou délkou trvání služebního poměru. Dotazníkem tak byla oslovena úplná škála příslušníků PČR z hlediska délky jejich služebního poměru.

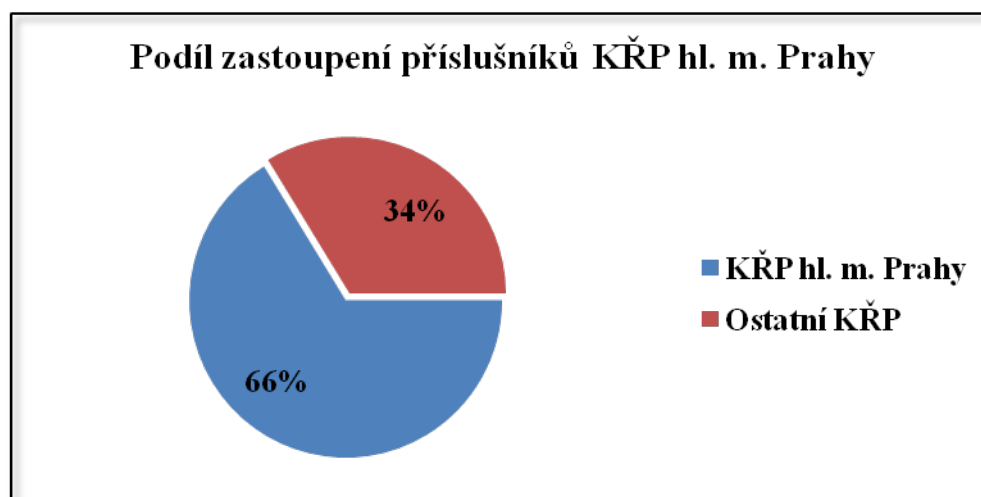
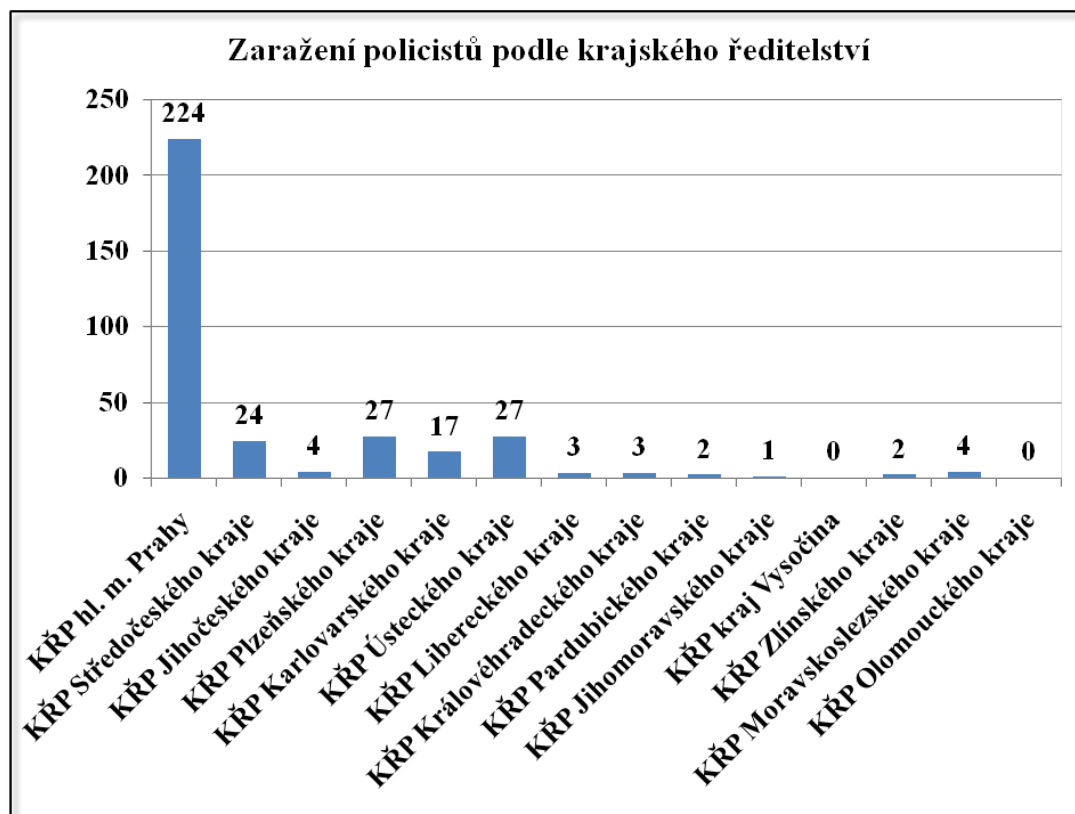
Otázka č. 2: Jaké je Vaše služební zařazení dle organizačního článku?

Vyhodnocením otázky č. 2 bylo zjištěno, že tři čtvrtiny respondentů slouží u Vnější služby. Jedná se tedy o policisty, kteří jsou v přímém výkonu služby, to znamená, že vykonávají hlídkovou službu, plní úkoly prvosledových hlídek nebo plní úkoly v rámci krajského ředitelství na místním oddělení nebo obvodním oddělení PČR, nebo jiných pracovištích.

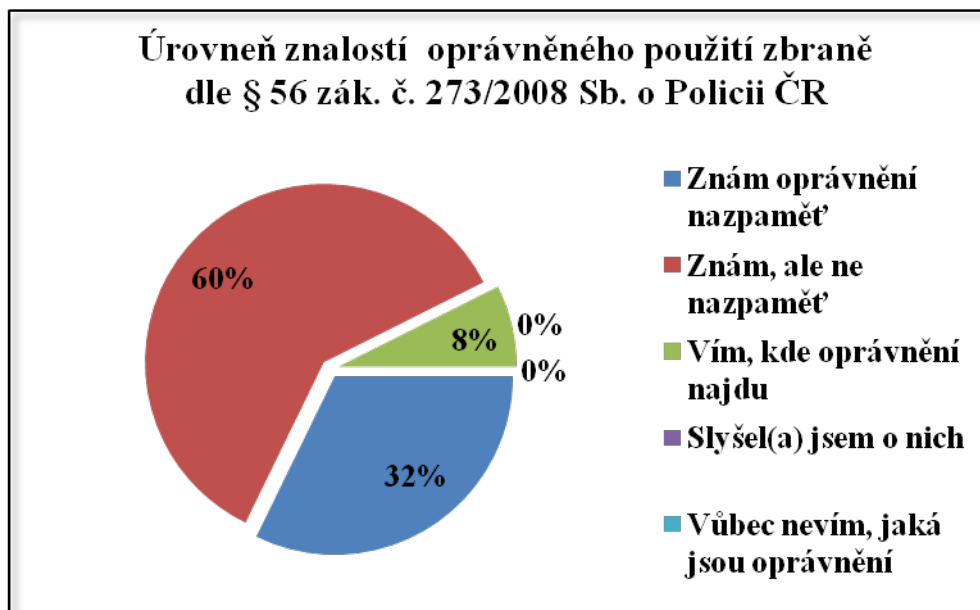
Zastoupení zde má i neuniformovaná složka PČR, a to služba kriminální policie a vyšetřování a také speciální útvary, jako je Útvar rychlého nasazení nebo krajská zásahová jednotka.

Otázka č. 3: Jaké je Vaše služební zařazení dle organizačního článku?

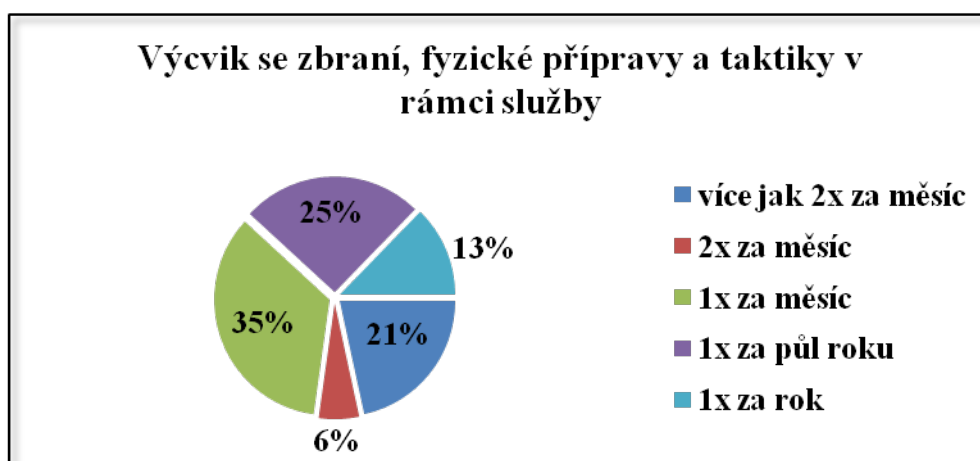
Vyhodnocením odpovědí v otázce č. 3 bylo zjištěno, v jakých krajích ředitelstvích jsou respondenti služebně zařazeni.

Otázka č. 4: Na jaké úrovni jsou Vaše znalosti týkající se oprávněného použití zbraně dle § 56 zák. č. 273/2008 Sb. o Policii ČR?

Oslovení policisté v této otázce odpověděli velice uspokojivě. Použití zbraně je nejsvrchovanější oprávnění policisty a jeho znalost je velice důležitá. Vyhodnocením otázky č. 3 se potvrdilo, že policisté jsou si této důležitosti vědomi a svá oprávnění v 92 % přinejmenším znají.

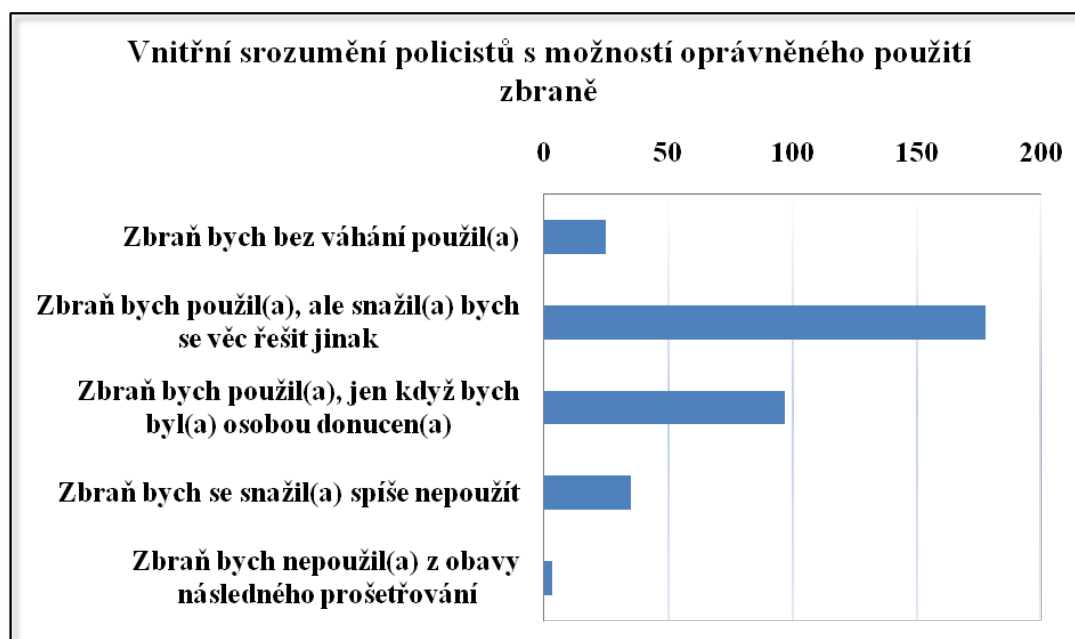
Otázka č. 5: Jak často v rámci služby absolvujete výcvik se zbraní, fyzickou přípravu, taktiku?

Vyhodnocením otázky č. 5, která je důležitá zejména z hlediska vedlejšího cíle této práce, bylo zjištěno, že obsah výcviků v rámci služby je podprůměrný. Pouze 27 %

příslušníků má výcvik minimálně 2x za měsíc. Pro dokonalé osvojení si všech technik a taktik je potřeba čtenějších výcviků v rámci služby.

Otázka č. 6: Jak jste vnitřně srozuměn(a) s možností oprávněného použití zbraně proti osobě při zákroku?

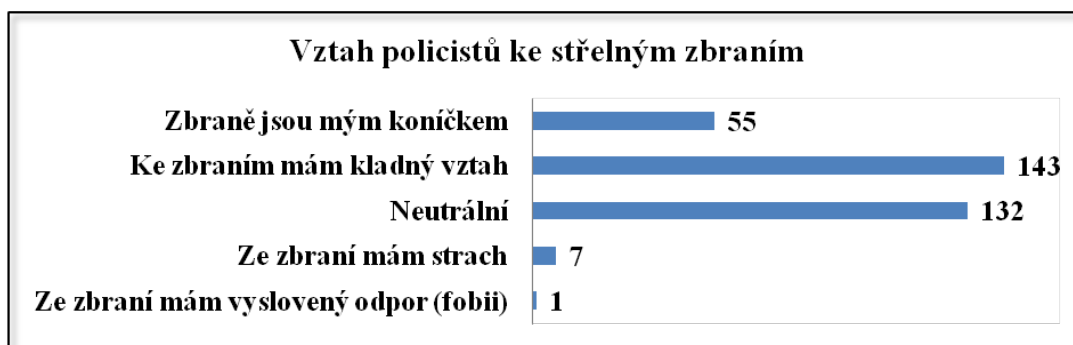

Názor možného použití zbraně policistů při zákroku	6) Jak jste vnitřně srozuměn(a) s možností oprávněného použití zbraně proti osobě při zákroku?
Zbraň bych bez váhání použil(a)	25
Zbraň bych použil(a), ale snažil(a) bych se věc řešit jinak	178
Zbraň bych použil(a), jen když bych byl(a) osobou donucen(a)	97
Zbraň bych se snažil(a) spíše nepoužít	35
Zbraň bych nepoužil(a) z obavy následného prošetřování	3

Respondenti v otázce č. 6 odpovídali v 89 % pozitivním způsobem, a to tak, že jsou vnitřně srozuměni s možností použití zbraně. Fakt, že se našli respondenti,

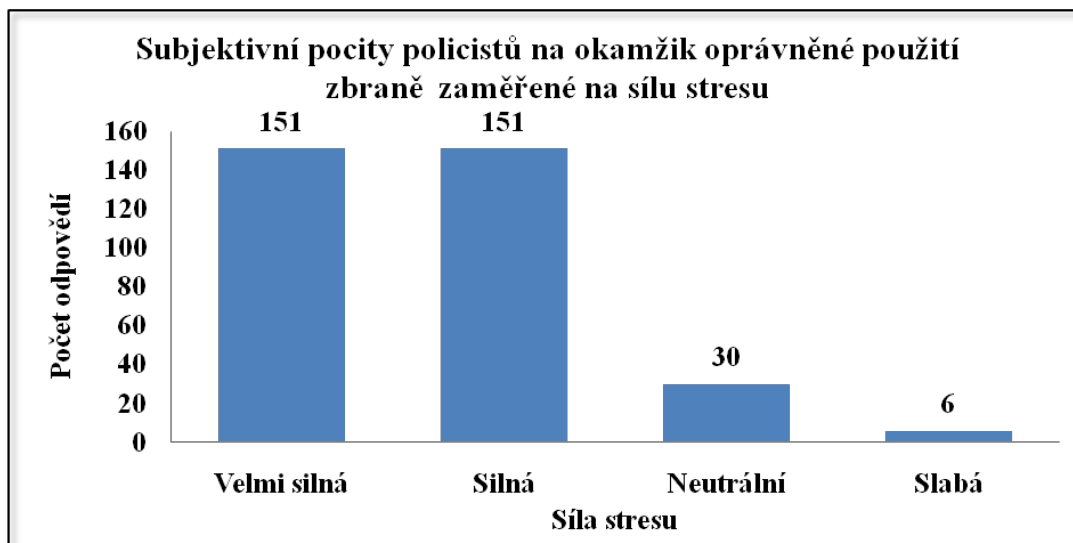
kteří odpovídali „*Zbraň bych se snažil(a) spíše nepoužít*“ a „*Zbraň bych nepoužil(a) z obavy následného prošetřování*“, je do jisté míry znepokojující. Procentuální vyjádření těchto odpovědí je 11 %. Autor v této problematické skutečnosti vidí značné riziko: kdyby se tito policisté dostali do nebezpečné = stresové situace, při níž by byl ohrožen život nebo zdraví osob anebo život nebo zdraví samotných policistů a kde by použití zbraň bylo velice pravděpodobné, pak by zbraň ze strachu nebo pod vlivem obrovského stresu zřejmě vůbec nepoužili. Z pohledu použití zbraně je proto sebereflexe nezbytná, jelikož uvědomění si možnosti použití zbraně pak nebude u dotyčného vyvolávat tak velký stres, jako kdyby si tuto skutečnost použití zbraně vůbec nepřipustil. Dále je velice důležité předvídání vývoje dané situace, policista zkrátka musí počítat s možnými variantami vývoje a řešení krizové situace. K tomuto závěru lze dodat: „*Kdo je připraven, není překvapen.*“.

Otázka č. 7: Jaký je Váš vztah ke střelným zbraním?

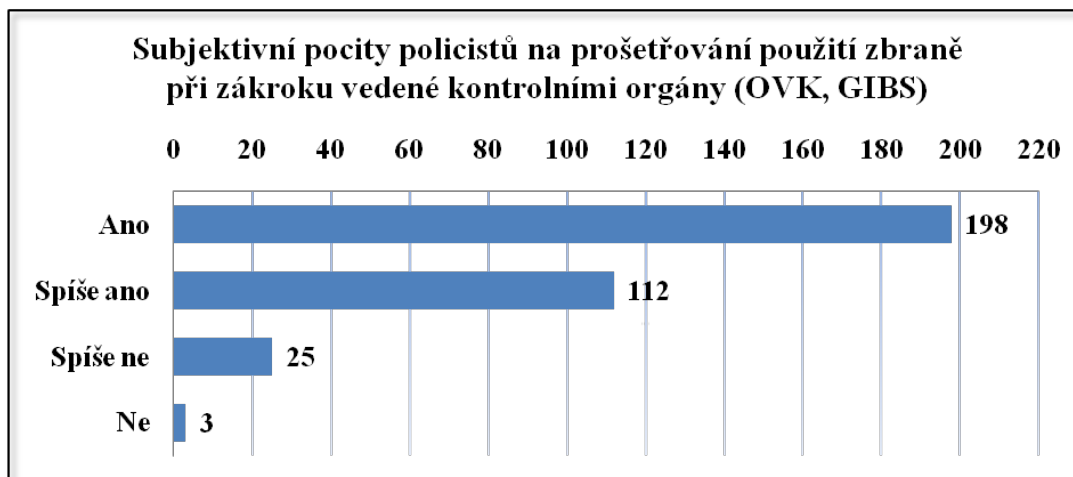
Vyhodnocením otázky č. 7 bylo zjištěno, že pouze 2 % policistů má ke zbraním negativní vztah.

Otázka č. 8: Vnímal(a) byste okamžik oprávněné použití zbraně jako silnou stresovou situaci?

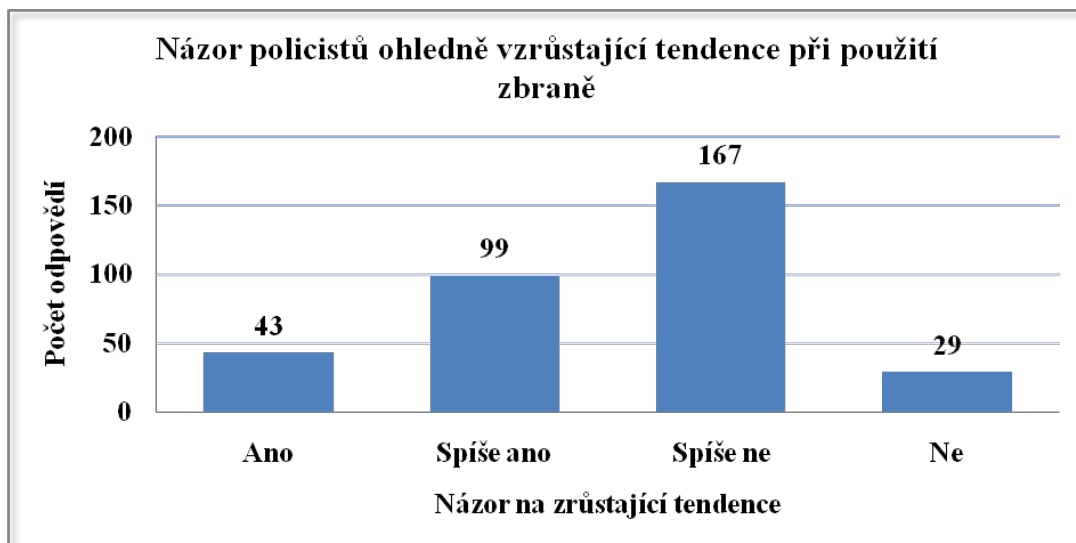
Vyhodnocení otázky č. 7 dle odpovědí respondentů potvrzuje skutečnost, že použití zbraně je silná stresová situace. Celkem 302 respondentů z 338 odpovědělo tak, že by pro ně použití zbraně byla stresující situace.

Otázka č. 9: Vnímal(a) byste prošetřování použití zbraně v rámci zákroku vedené kontrolními orgány (OVK, GIBS) jako něco stresujícího?

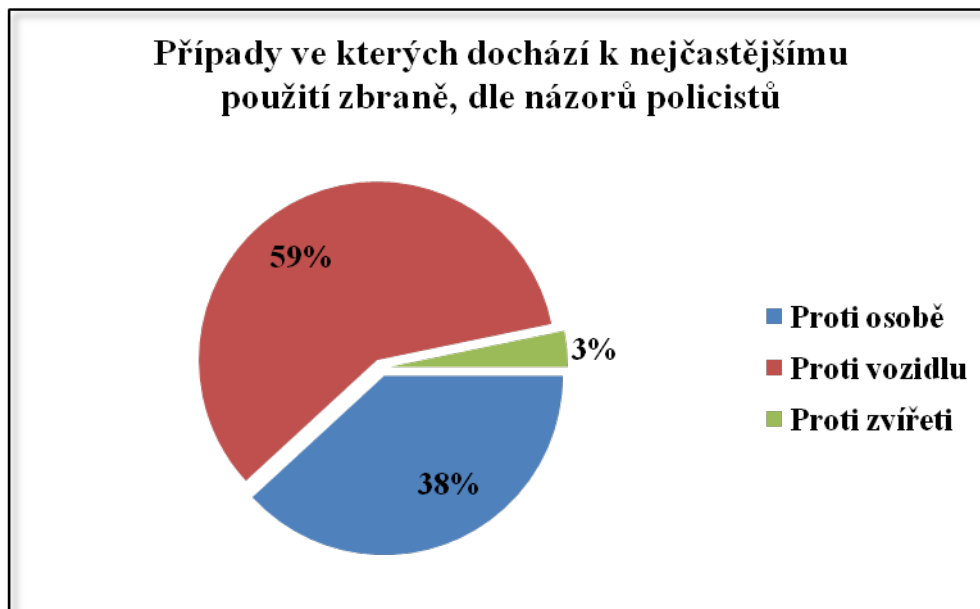
V otázce č. 9 by 310 respondentů vnímalo prošetřování použití zbraně při zákroku a postupy kontrolních orgánů OVK nebo GIBS jako stresující záležitost. Tento stres nesouvisí primárně se stresem v okamžiku použití zbraně, ale je s ním úzce spojen. Tomuto stresu je přikládá velký důraz, jelikož primární stresovou situaci prožitou při použití zbraně dál prohlubuje – tento stres se nazývá sekundárním stresem.

Otázka č. 10: Myslíte si, že zákroky s použitím zbraně policistou mají vzrůstající tendenci?

Vyhodnocení otázky č. 10 ukazuje, co si sami policisté myslí o četnosti používání zbraně.

Otázka č. 11: V jakých případech podle Vás dochází k nejčastějšímu použití zbraně?

Cílem otázky č. 11 bylo zmapovat subjektivní představy policistů o tom, v jakých případech dochází k nejčastějšímu použití zbraně. Komparací zjištěných výsledků s oficiálními statistikami PP PČR se dá konstatovat, že se policisté téměř shodují se statistikou použití zbraně proti vozidlu. Oficiální statistiky PP PČR v tomto případě uvádějí podíl použití zbraně proti vozidlu v zastoupení 55 % (za roky 2013 až

2019 šlo o 106 případů). V případech použití zbraně proti osobě a zvěřeti se policisté se svými odpověďmi se skutečností neshodují. Dle oficiální statistiky z PP PČR je podíl použití zbraně proti osobě zastoupen ve 14 % (mezi roky 2013 až 2019 došlo k 27 případům). Dále dle oficiální statistiky z PP PČR je podíl použití zbraně proti zvěřeti zastoupen větším procentuálním podílem než u osoby, a to v zastoupení 31 % (za roky 2013 až 2019 bylo 59 případů).

Otázka č. 12: Znáte nějakého kolegu, který použil zbraň proti osobě, a vykazoval některé z níže uvedených změn v chování (Post-stresové reakce)?

Změny chování	Počet policistů, kteří znají kolegu, který použil zbraň proti osobě a vykazoval některé z níže uvedených změn v chování (Post-stresové reakce)?
Zvýšená citlivost (přecitlivělost) na nebezpečí	17
Obavy z budoucnosti, strach ze selhání	36
Problémy s normami, služebními předpisy i s nadřízenými	25
Konflikty v rodině a v okruhu známých a přátel	7
Nadměrná konzumace alkoholu nebo medikamentů	9
Podrážděnost, popudlivost, záchvaty vzteku nebo agrese	9
Sebevražedné nálady	2
Nezpozoroval jsem u něj žádné změny	142
Neznám žádného kolegu, který použil zbraň	137

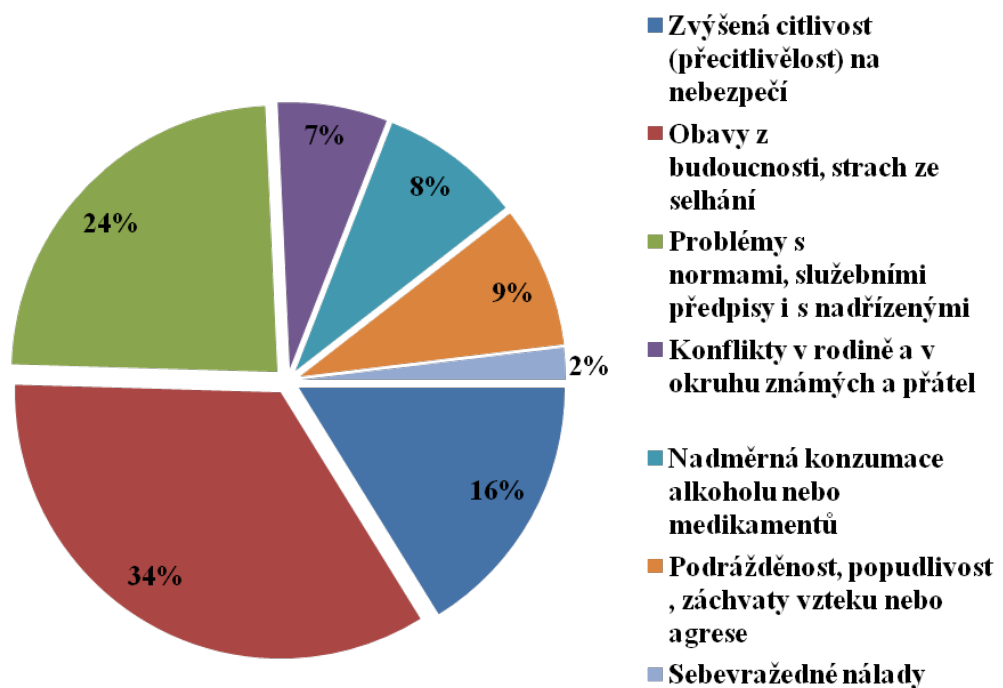

Vyhodnocením odpovědí v otázce č. 12 bylo zjištěno, že 201 z 338 dotazovaných policistů zná alespoň jednoho kolegu, který při služebním zákroku použil zbraň proti osobě. U jedinců, které použijí zbraň proti osobě, se mohou projevit změny v chování, které souvisejí s Post-stresovou reakcí (Post-shooting tauma).

Vytěžením a vyhodnocením odpovědí v otázce č. 12 bylo zjištěno, že 59 policistů z 338 dotazovaných zná kolegu, který při služebním zákroku použil zbraň přímo proti osobě, přičemž u těchto kolegů pozorovali změny v chování. Tuto skutečnost znázorňuje následující graf.

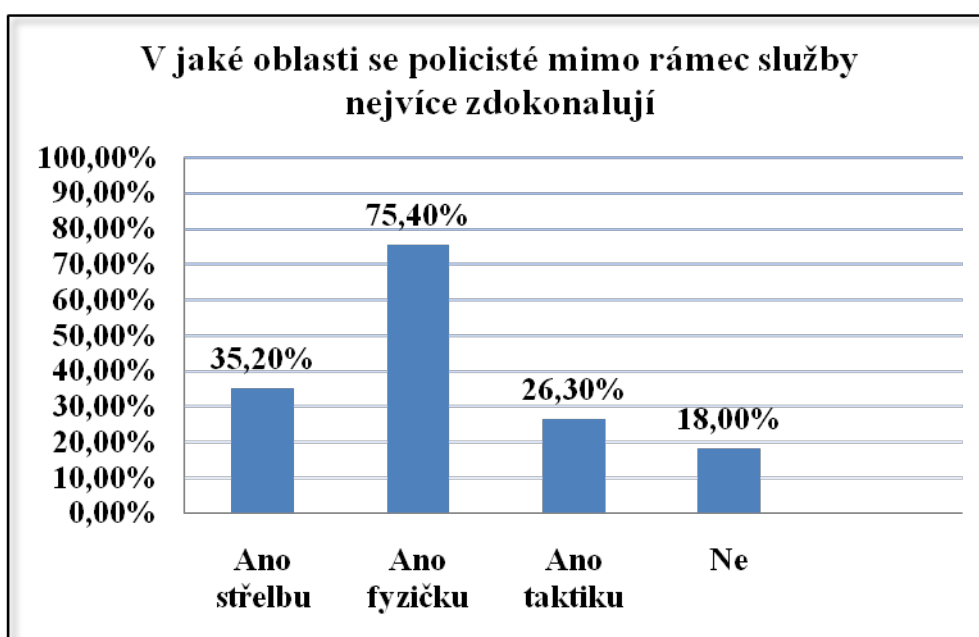

Nejčastější změny v chování u policistů, kteří použili zbraň proti osobě a vykazovali Post-stresovou poruchu (Post-shooting trauma)

Dalším vytěžením a vyhodnocením odpovědí v otázce č. 12 bylo zjištěno, které změny v chování se u policistů, kteří použili zbraň proti osobě, nejčastěji vyskytovaly.

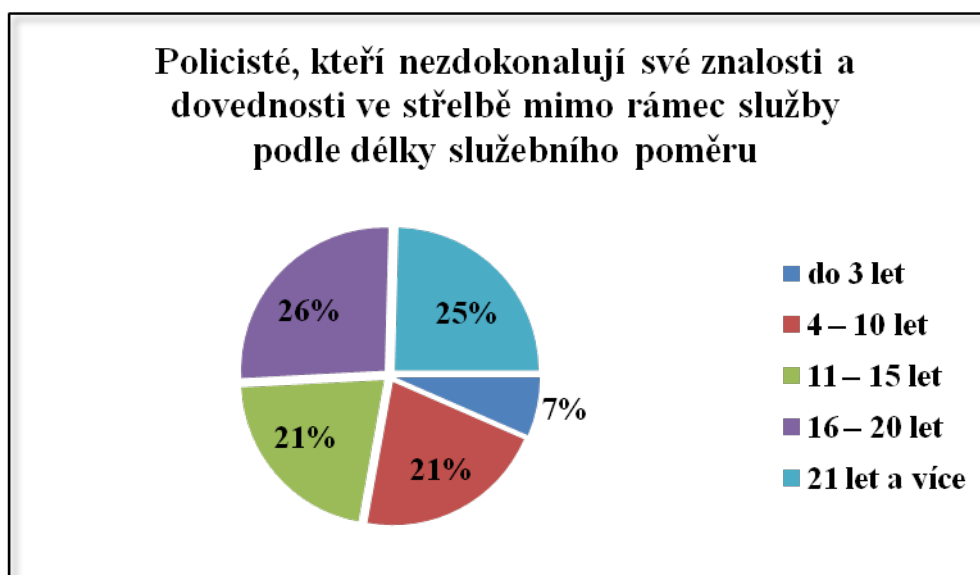
Otázka č. 13: Zdokonalujete své znalosti a dovednosti ve střelbě, fyzice nebo taktice mimo rámec služby?

Vhodnocením otázky č. 13 bylo zjištěno, že policisté nejčastěji pracují na své fyzické připravenosti, a to i mimo rámec služby, tedy ve svém volném čase.

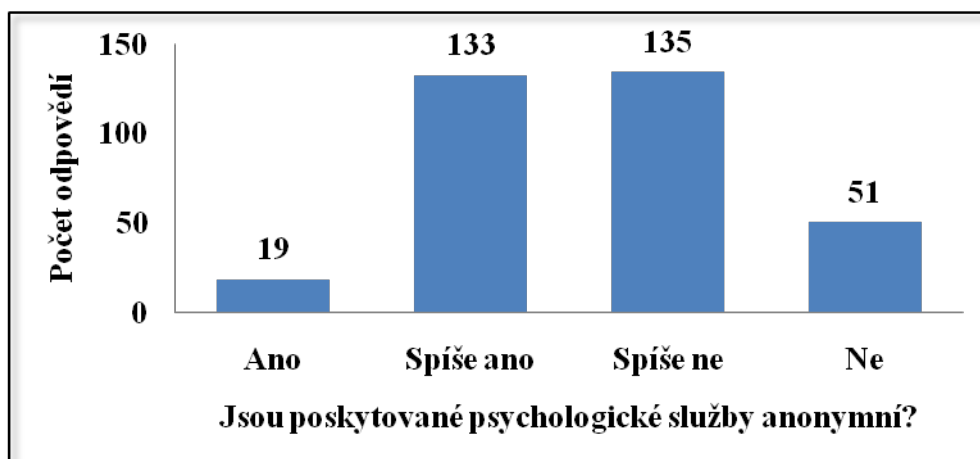
Policisté se pak dále ve volném čase věnují nejčastěji střelbě. Při komparaci odpovědí otázky č. 13 a č. 7 se po detailnější analýze dá předpokládat, že přibližně 12-13 % respondentů, tedy přibližně 40-50 policistů, jsou držiteli zbrojního průkazu. K tomuto závěru autor dospěl pomocí procentuálního vyjádření četnosti odpovědí,

kdy respondenti v otázce č. 13 volili odpověď „*Střelbu*“ a v otázce č. 7 volili odpověď „*Zbraně jsou mým koníčkem*“.

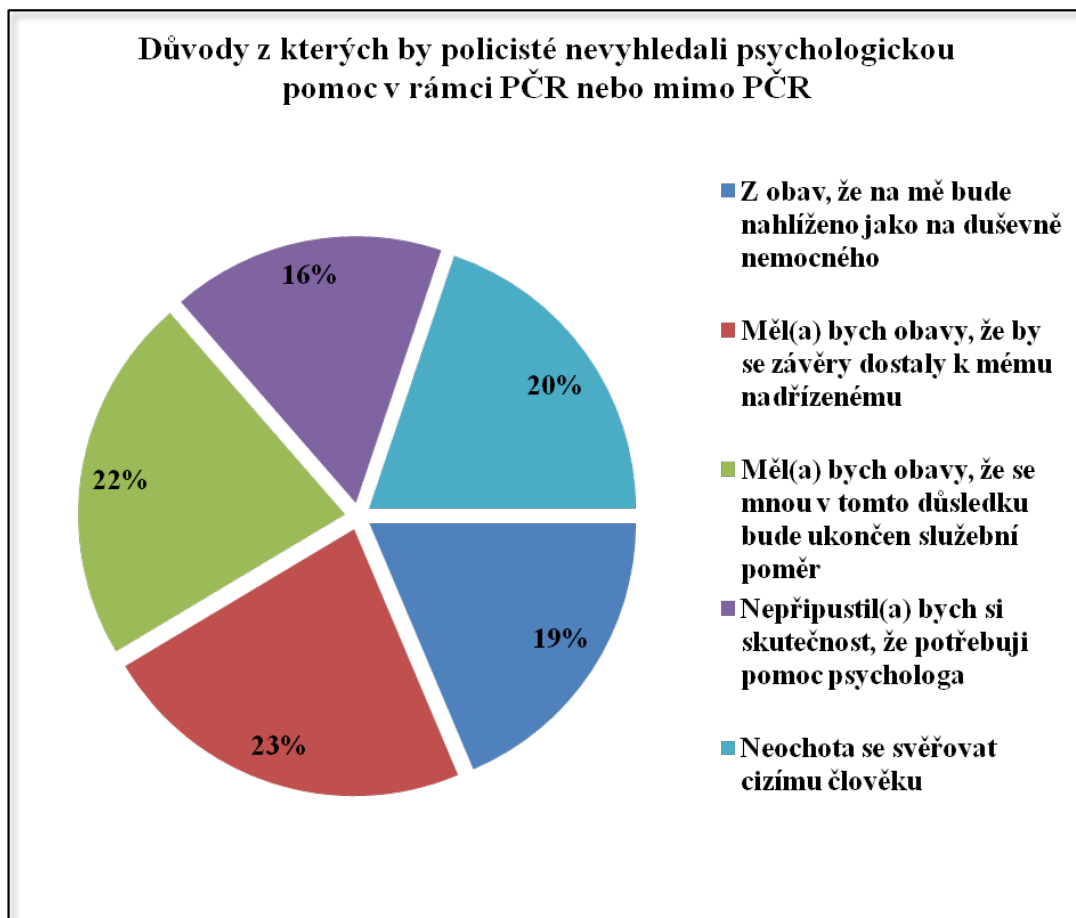
Dalším vyhodnocením otázky č. 13 byl zjištěn přibližný věkový rozptyl policistů, kteří své dovednosti vůbec nezdokonalují.

Otázka č. 14: Myslíte si, že poskytované psychologické služby v rámci PČR zaručují naprostou anonymitu?

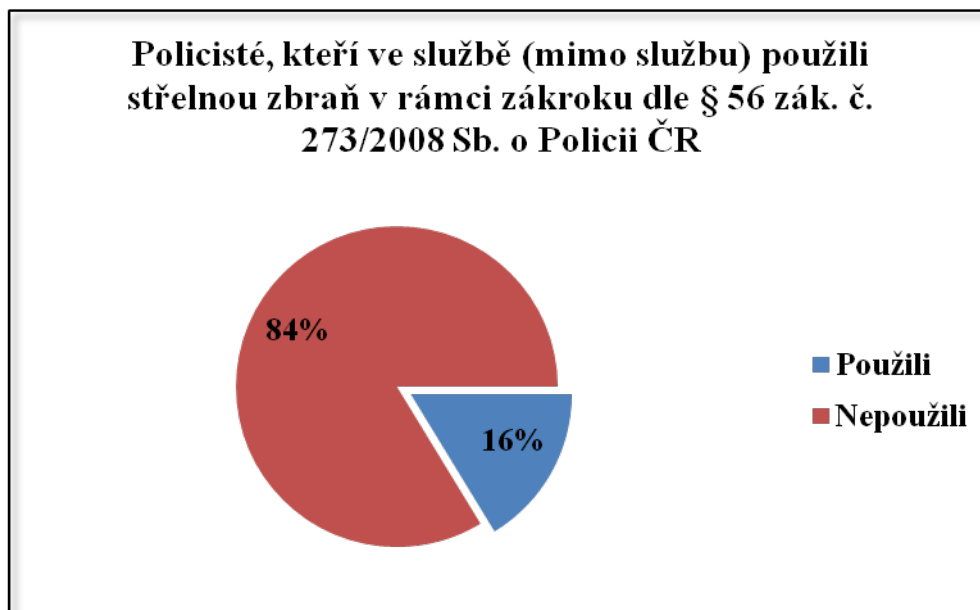

Otázka č. 14 vypovídá o téměř stejném rozdělení ohledně názoru respondentů na anonymitu poskytovaných psychologických služeb v rámci PČR.

Otázka č. 15: Z jakého důvodu byste nevyhledal(a) psychologickou pomoc v rámci PČR, nebo mimo PČR?

Otázka č. 16: Použil(a) jste někdy ve službě (mimo službu) střelnou zbraň v rámci zákroku dle § 56 zák. č. 273/2008 Sb. o Policii ČR?

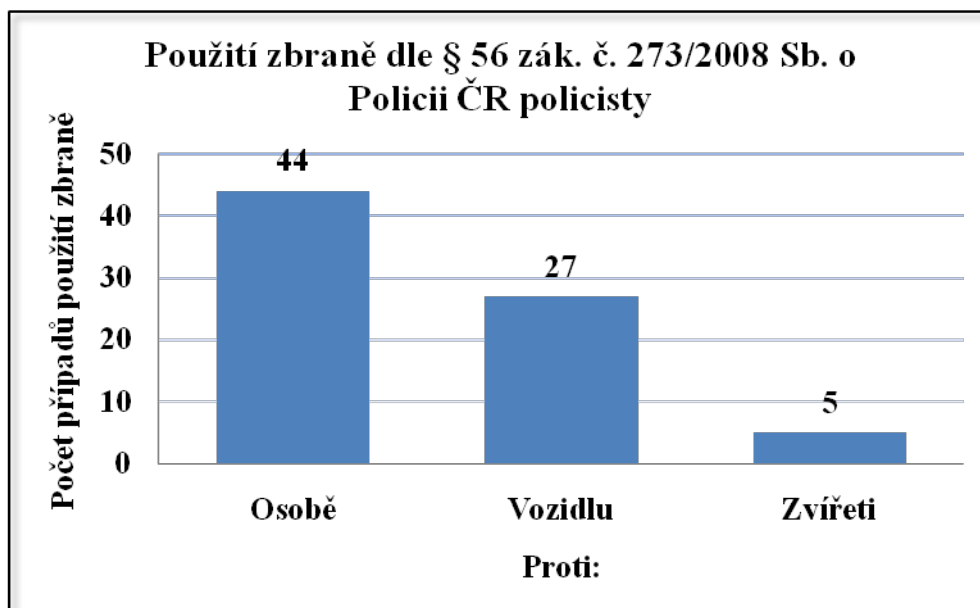

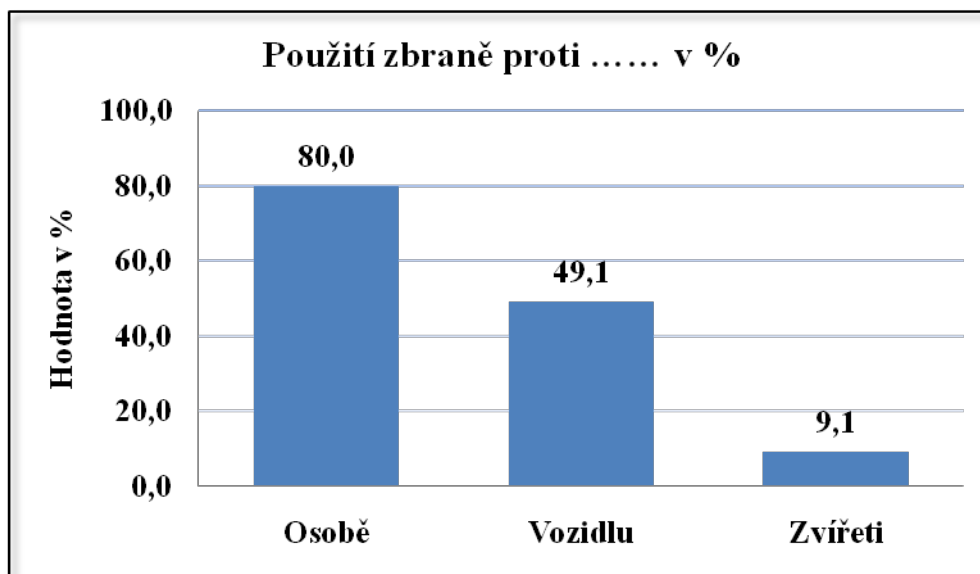
Vyhodnocením otázky č. 16 bylo zjištěno, že z 338 respondentů použilo zbraň při zákroku dle ust. § 56 zák. č. 273/2008 Sb. PČR celkem 55 policistů. Do tohoto šetření bylo zahrnuto použití zbraně ve službě i mimo službu.

Následující vyhodnocená data z dotazníkového šetření se týkají pouze 55 policistů, kteří zbraň použili.

Otázka č. 17: Použil(a) jste zbraň dle § 56 zák. č. 273/2008 Sb. o Policii ČR proti:

V této otázce odpovídalo 55 respondentů

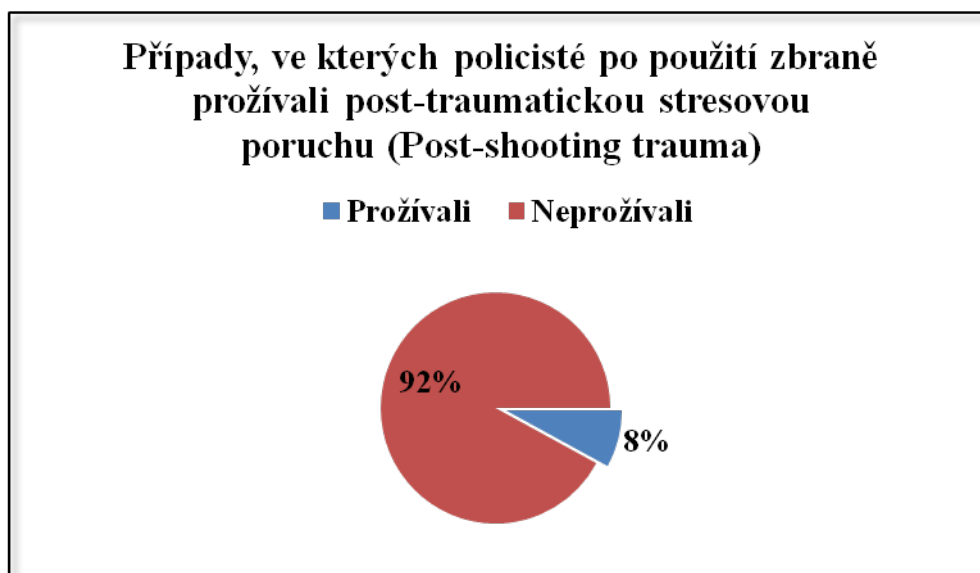

V otázce č. 17 policisté odpovídali, že zbraň nejčastěji použili proti osobě, dále pak proti ujíždějícímu vozidlu a poté někteří policisté použili zbraň proti zvířeti, které ohrožovalo život nebo zdraví osoby.

Otázka č. 18: Prodělal(a) jste po použití zbraně Post-traumatickou stresovou poruchu (Post-shooting trauma)?

V této otázce odpovídalo 55 respondentů

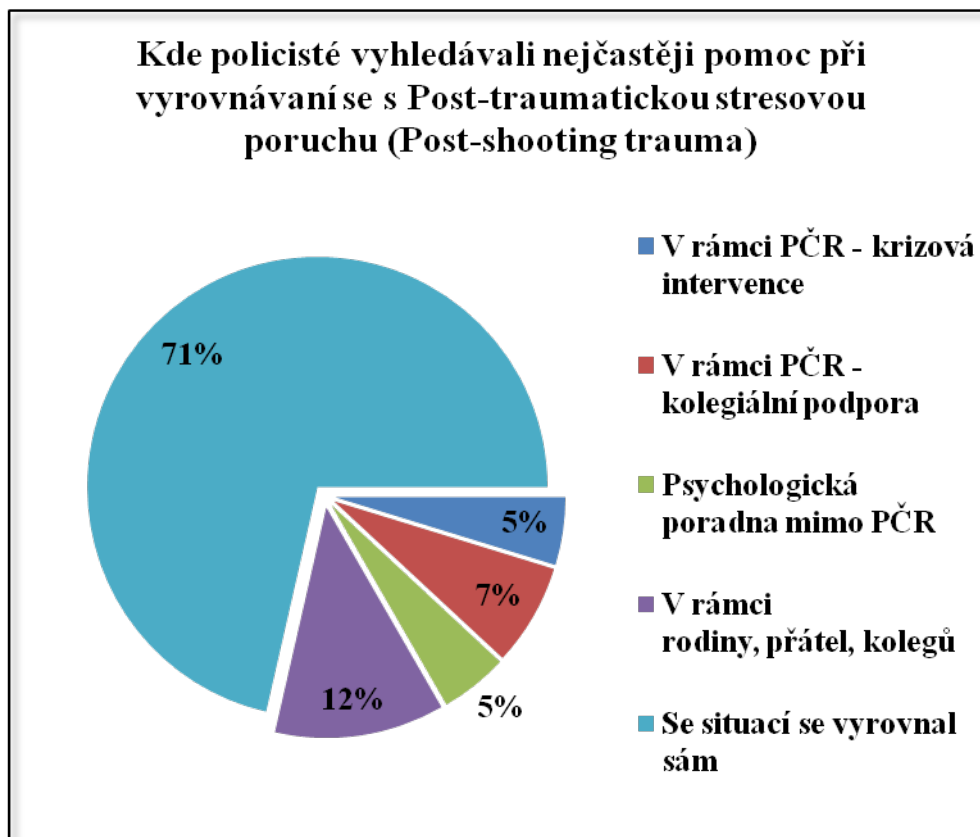

Vyhodnocením otázky č. 17 bylo zjištěno, že v 8 % použití zbraně prodělali policisté Post-traumatickou stresovou poruchu (Post-shooting trauma). Celkem bylo respondovanými policisty uvedeno 76 případů použití střelné zbraně, z tohoto počtu bylo 6 případů, kdy policisté prožili Post-traumatickou stresovou poruchu (Post-

shooting trauma). Policisty byly uvedeny 4 případy při použití zbraně proti osobě a 2 případy použití zbraně proti ujíždějícímu vozidlu.

Otázka č. 19: Pokud jste prožíval(a) Post-traumatickou stresovou poruchu, vyhledal(a) jste některou níže uvedenou pomoc?

V této otázce odpovídalo 55 respondentů

V otázce č. 19 bylo zjištěno, že téměř tři čtvrtiny policistů se s Post-traumatickou stresovou poruchou (Post-shooting traumatem) vyrovnaly samy, bez další pomoci.

Otázka č. 20: Pociťoval(a) jste po použití zbraně nějakou změnu (neaktivní) v chování vůči Vaší osobě ze strany nadřízených?

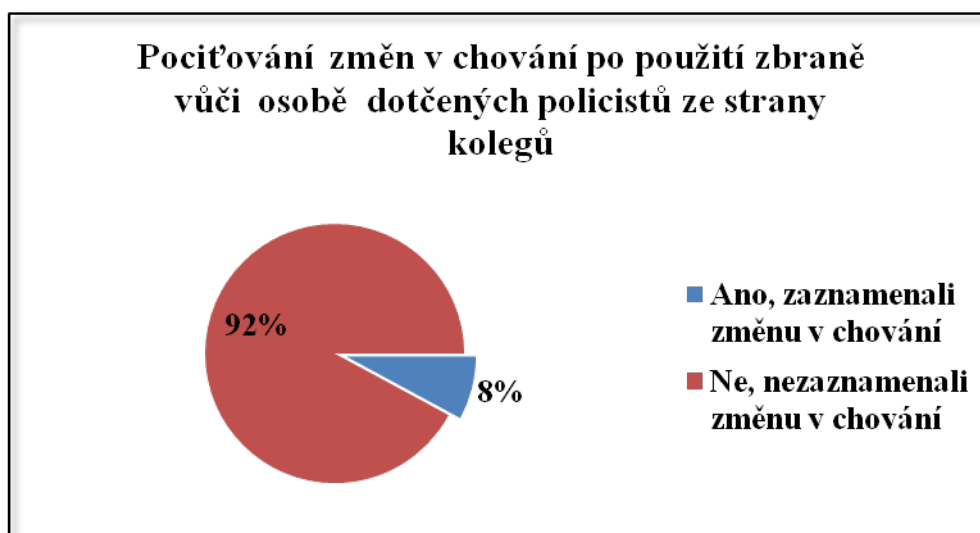
V této otázce odpovídalo 55 respondentů

Otázka č. 20 a její odpovědi vypovídají o skutečnosti, že se ve 12 % z 76 případů použití zbraně se policisté setkali s negativními změnami v přístupu k jejich osobě od svých nadřízených. Jedná se o 9 případů použití zbraně, kdy se policisté setkali s negativními změnami v přístupu k jejich osobě od svých nadřízených.

Otázka č. 21: Pociťoval(a) jste po použití zbraně nějakou změnu (negativní) v chování vůči Vaší osobě ze strany kolegů?

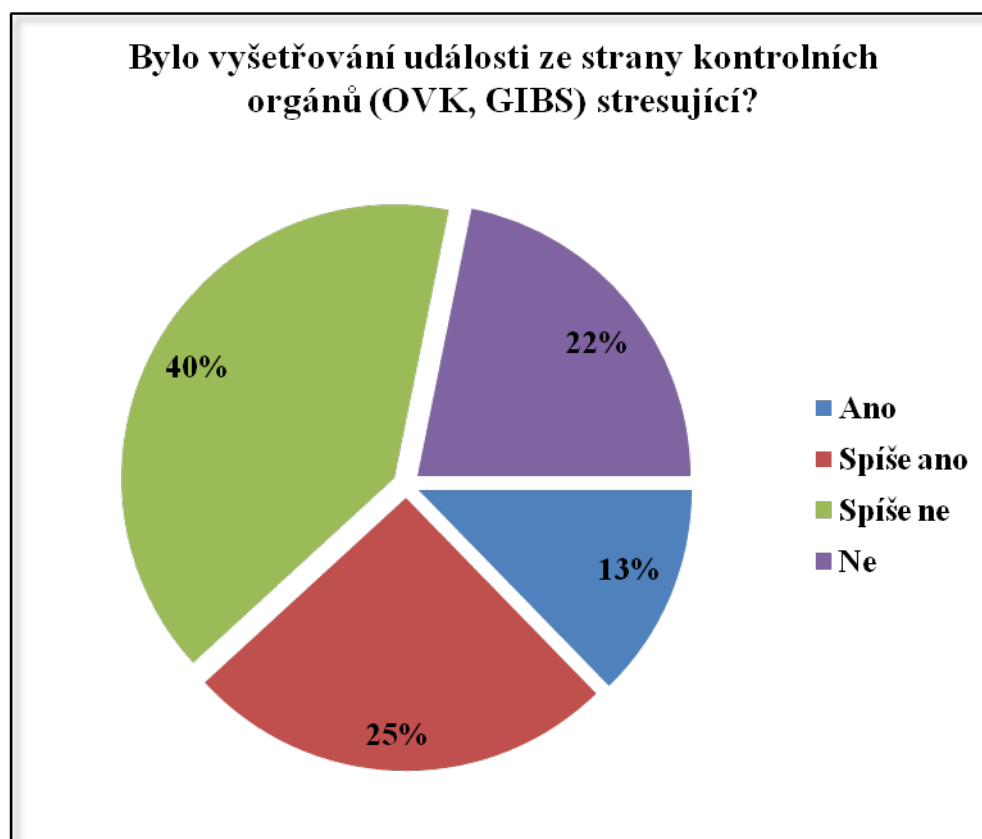
V této otázce odpovídalo 55 respondentů

Otázka č. 21 a její odpovědi vypovídají o skutečnosti, že se v 8 % z 76 případů použití zbraně se policisté setkali s negativními změnami v přístupu k jejich osobě od kolegů. Jedná se o 6 případů použití zbraně, kdy se policisté setkali s negativními změnami v přístupu k jejich osobě od kolegů.

Otázka č. 22: Bylo pro Vás následné vyšetřování události ze strany kontrolních orgánů (OVK, GIBS) nějakým způsobem stresující?

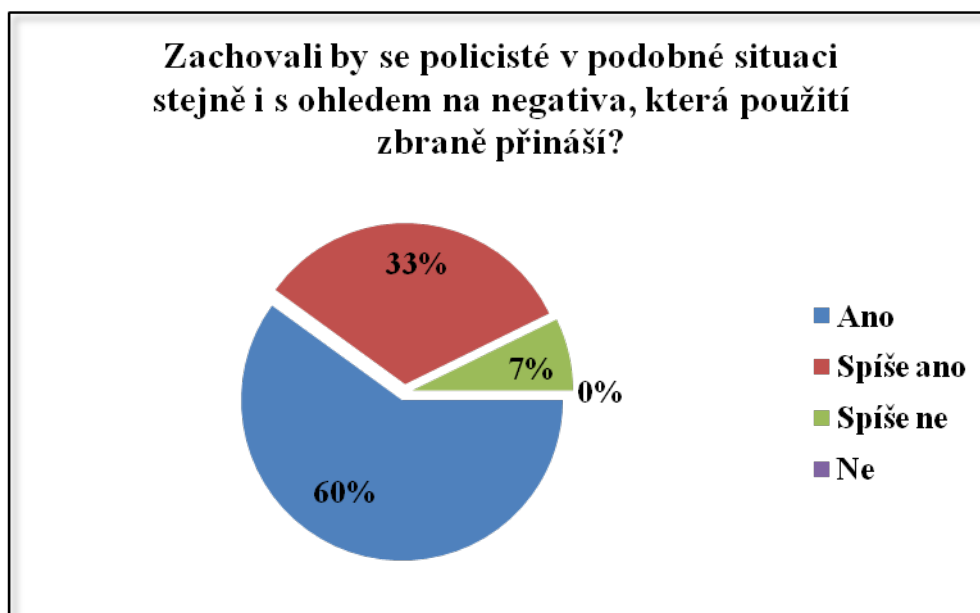
V této otázce odpovídalo 55 respondentů

Otázka č. 22 byla vyhodnocena tak, že přibližně na jednu třetinu respondovaných policistů mělo vyšetřování použití zbraně ze strany kontrolních orgánů OVK nebo GIBS stresující vliv. V komparaci s otázkou č. 9 uvedlo 92 % z 310 policistů, že by případné prošetřování použití zbraně při zákroku a postupy kontrolních orgánů OVK nebo GIBS vnímalo jako stresující záležitost. Toto se do jisté míry projevují i v intenzitě případného stresu u policistů, kteří zbraň ještě nepoužili.

Otázka č. 23: Zachoval(a) byste se v podobné situaci stejně i s ohledem na negativa, která použití zbraně přináší?

V této otázce odpovídalo 55 respondentů

Odpovědi v otázce č. 23 odhalují skutečnost, že 93 % policistů by se v podobné situaci zachovalo i přes negativa zachovali stejně. Toto zjištění je důkazem, že tito policisté ke svému povolání přistupují s největší možnou profesionalitou a odhodláním chránit společnost i za cenu obrovské psychické zátěže, které jsou při použití zbraně vystaveni. Naplňují tak doslova a do písmene služební slib, který složili.

Těmto policistům se jejich povolání stalo celoživotním posláním.

12 Vyhodnocení empirické části

Z provedeného průzkumného šetření, jehož primárním cílem bylo zjistit a porovnat, jakým způsobem jsou sloužící policisté z různých organizačních součástí z celé České republiky srozuměni se stresujícími dopady při použití zbraně. Dále bylo průzkumné šetření zaměřeno na sekundární cíl, a to zhodnocení stávajících způsobů, kterými by bylo možné co nejvíce eliminovat traumatizující dopady po použití zbraně, popřípadě navrhnou způsoby nové.

Nyní lze formulovat tyto závěry:

V první části průzkumného šetření bylo zjišťováno, jaká je mezi policisty úroveň znalostí jejich oprávnění pro použití zbraně. V této oblasti se potvrdilo, že policisté jsou si důležitosti znalosti těchto oprávnění vědomi, přičemž svá oprávnění 92 % respondentů přinejmenším zná. Dále byla zjišťována frekvence (četnost) výcviků a to, zdali se policisté mimo rámec služby zdokonalují a vzdělávají (střelba, fyzická, taktika). Zde můžeme hovořit o tom, že pouze 27 % příslušníků absolvuje výcvik minimálně 2x za měsíc. Pro dokonalé osvojení si všech technik a taktik je přitom zapotřebí četnějších výcviků v rámci služby. Mimo rámec služby se zdokonaluje (střelba, fyzická, taktika) 82 % policistů. Nejčastěji se policisté ve svém volnu věnují zvyšování fyzické kondici (v 75 %), poté střelbě (35 %) a nakonec taktice (26 %). V neposlední řadě bylo v této části zjišťováno, jaký mají policisté osobní vztah ke zbraním. Výsledek je celkem uspokojivý. Podle šetření pouze 2 % policistů má ke zbraním negativní vztah.

V druhé části průzkumného šetření bylo zjišťováno, jakým způsobem jsou policisté srozuměni s případným použitím zbraně a jak by vnímali použití zbraně. V této části bylo zjištěno, že 89 % policistů je vnitřně srozuměno s tím, že v rámci svého povolání mohou použít zbraň. Do jisté míry je znepokojující, že zbylých 11 % policistů by váhalo s použitím zbraně, a to z jakéhokoliv důvodu. V druhé části anketní otázky bylo zjištěno, že 89 % policistů by použití zbraně vnímalo jako silnou stresovou situaci.

Ve třetí části průzkumného šetření bylo zjišťováno, nakolik se potvrdí, nebo vyvrátí stresující dopady na policistu při následném prošetřování použití zbraně

ze strany kontrolních orgánů (OVK, GIBS). Tento jev je vyhodnocován na základě subjektivních pocitů policistů, kteří nepoužili střelnou zbraň v komparaci se zkušenostmi policistů, kteří střelnou zbraň použili. V této části bylo zjištěno, že 92 % policistů by jako další stresující faktor vnímalo i následné prošetřování použití zbraně. Při komparaci s těmi, kteří si touto zkušeností již prošli (jedná se o 55 dotazovaných policistů), bylo zjištěno, že téměř dvě třetiny respondentů toto prošetřování použití zbraně nevnímá jako stresující faktor.

Ve čtvrté části průzkumného šetření byl zjišťován, počet policistů, kteří znají kolegy, jenž použili střelnou zbraň a vykazovali změny v chování - a o jaké změny v chování se nejčastěji jedná. V této části bylo zjištěno, že z celkového počtu 338 dotazovaných policistů 201 policistů uvedlo, že neznají žádného kolegu, který by vykazoval změny v chování po použití zbraně. Naopak 59 dotazovaných policistů uvedlo, že takového kolegu znají. Nejčastěji se jednalo o následující změny v chování: Obavy z budoucnosti, strach ze selhání (34 %); Problémy s normami, služebními předpisy i s nadřízenými (24 %); Zvýšená citlivost (přecitlivělost) na nebezpečí (16 %); Podrážděnost, popudlivost, záchvaty vzteku nebo agrese (9 %); Nadměrná konzumace alkoholu nebo medikamentů (8 %); Konflikty v rodině a v okruhu známých a přátel (7 %); sebevražedné nálady (2 %).

V páté části průzkumného šetření byla zjišťována míra důvěry ze strany policistů v poskytované psychologické služby - a případné důvody nevyužití těchto služeb. V této části bylo zjištěno, že 55 % policistů v současné době nedůvěřuje poskytovaným psychologickým službám v rámci policie. Policisté nedůvěřují v poskytované psychologické služby zejména z obavy, že by se informace z této konzultace dostaly k nadřízenému, to jako důvod uvedlo 23 % policistů. Dále 22 % policistů mělo obavy, že s nimi bude ukončen služební poměr v důsledku konzultací s psychologem. 20 % policistů nemá ochotu se svěřovat někomu cizímu. Celkem 19 % policistů uvedlo, že mají obavy, že na ně bude nahlíženo jako na duševně nemocného. Zbýlých 16 % policistů uvedlo, že by si nepřipustili skutečnost, že by potřebovali pomoc psychologa.

V šesté části průzkumného šetření byl zjišťován nejčastější objekt, proti kterému policista použil střelnou zbraň. Nejčastěji byla dle zjištění použita střelná zbraň proti osobě, poté proti vozidlu a nakonec proti zvířeti. Dle výsledků provedeného průzkumu

byla nejčastěji střelná zbraň použita proti osobě, a to ve 44 případech. Dále byla střelná zbraň použita proti vozidlu, což bylo ve 27 případech, a v 5 případech proti zvířeti.

V sedmé části průzkumného šetření byl zjišťován případný projev Post-shooting traumatu u policistů, kteří použili střelnou zbraň, také a jakou formu pomoci vyhledávali. V této kategorii odpovídalo celkem 55 policistů, kteří střelnou zbraň použili v 76 případech. Z tohoto počtu případů a celkového počtu policistů vyhledalo odbornou pomoc v podobě psychologických služeb 6 policistů. Nejčastěji byla vyhledávána pomoc rodiny, přátel a kolegů. Následuje pomoc poskytovaná v rámci policie, v tomto případě šlo o kolegiální podporu, následuje krizová intervence společně s psychologickými službami poskytované mimo Policii České republiky.

V osmé části průzkumného šetření byly zjišťovány změny v chování u nadřízených a u kolegů v zaměstnání vůči policistům, kteří použili střelnou zbraň. V této části bylo zjištěno, že z 55 policistů 9 policistů zaznamenalo změnu v chování ze strany nadřízených a 6 policistů zaznamenalo změnu v chování ze strany svých kolegů.

V deváté části průzkumného šetření byla zjišťována opětovná svolnost policistů použít zbraň po jejich předchozí zkušenosti s použitím zbraně. Toto zjištění na základě provedeného šetření lze hodnotit jako uspokojivé. Celkem 93 % policistů, to je 51 z 55 policistů, uvádí, že i přes velkou psychickou zátěž a veškeré negativní dopady spojené s použitím zbraně by se v podobné situaci zachovali stejně.

Závěr

Autor se v této bakalářské práci snažil popsat sice významem rozsáhlou, nicméně odbornou literaturou příliš nezmapovanou oblast týkající se v detailu psychické zátěže a působení stresu při použití zbraně policistou. První polovinu práce autor věnoval zejména shrnutí příslušné legislativy a teoretických poznatků z oblasti psychologie, které se dají vztáhnout k policejní praxi. Navzdory určitému nedostatku zdrojů autor v práci využil a v druhé části své práce aplikoval klíčové poznatky z doposud publikovaných odborných textů věnovaných psychologii a psychické zátěži ve vazbě k policejní praxi, konkrétně tedy stresu při použití zbraně. Dále autor vycházel z osobních pracovních zkušeností i subjektivních názorů svých kolegů, a to nejen proto, aby v práci nechyběl žádný z možných pohledů na tuto problematiku. Zkušenosti se stresem více než tři stovek policistů jsou dokonce informačním základem analytické (empirické) části této práce.

V úvodu bakalářské práce byly autorem vytyčeny dva cíle. Hlavním cílem bylo zjistit a porovnat, jakým způsobem jsou sloužící policisté z různých organizačních součástí z celé České republiky srozuměni s možnými stresujícími dopady na psychiku při použití zbraně. Druhým, vedlejším cílem bylo zhodnotit stávající a navrhnout nové způsoby, jejichž prostřednictvím by se daly co nejvíce eliminovat traumatizující dopady po použití zbraně. K naplnění těchto cílů bylo zapotřebí, kromě formulování teoretické části, zpracovat i empirickou část, v níž se autor snažil vytěžit informace přímo od policistů ve služebním poměru.

Hlavní cíl bakalářské práce se na základě zpracovaných informací a získaných výstupů z dotazníkového šetření podařilo naplnit. Z empirické části práce vyplynulo, že policisté si jsou velice dobře vědomi vážnosti situací, během nichž může dojít k použití zbraně. A velmi přesně chápou, jaké následky po stránce právní i psychologické pro ně může tato událost mít. Policisté vnímají použití zbraně jako silný stresující faktor. Podobně však hodnotí i tlak z následného vyšetřování ze strany kontrolních orgánů OVK nebo GIBS.

Jedním z výsledků provedeného dotazníkového šetření bylo překvapivé zjištění, že policisté nejsou přesvědčeni o naprosté anonymitě psychologické pomoci poskytované v rámci Policie České republiky. Mnoho z nich se domnívá, že by v případě využití psychologických služeb mohli nést negativní následky. Především

se obávají, že by s nimi mohl být ukončen služební poměr nebo že se závěry z psychologických pohovorů dostanou k jejich nadřízeným i kolegům, kteří k nim pak budou mít jiný přístup. Část policistů si dokonce nepřipouští, že by potřebovala odbornou pomoc, a se svými problémy se nechce nikomu jinému svěřovat. Bylo by proto žádoucí, aby se Policie České republiky více zaměřila na větší informovanost policistů ohledně poskytovaných psychologických služeb a garantovala, že závěry z poskytovaných psychologických služeb zůstanou skutečně důvěrné. V tomto opatření vidí autor práce jeden ze dvou nových způsobů, jak co nejvíce eliminovat traumatizující dopady na policistu po použití zbraně.

Policisté jsou samozřejmě na použití zbraně připravováni teoretickou a praktickou formou výcviků v rámci služební střelecké přípravy po celou dobu své služby. Prověření teoretických znalostí je prováděno každoročním přezkoušením policistů, primárně ze zákonných oprávnění použití zbraně dle zákona č. 273/2008 Sb., o Policii ČR. Praktická část v sobě zahrnuje výcvik ve střelbě na střelnici a vytváření základních návyků u policistů při manipulaci se zbraněmi a zdokonalování policistů v samotné střelbě. Každým rokem jsou policisté povinni v rámci služební střelecké přípravy úspěšně absolvovat střeleckou prověrku, která je složena z teoretické a praktické části. V rámci střelecké přípravy je dále s policisty prováděn výcvik zaměřený na taktiku zákroků, seznamování a školení s technikou a se zbraněmi, v neposlední řadě i v poskytování první pomoci.

Vedlejšího cíle této práce se týká zjištění z dotazníkového šetření, že policisté z různých organizačních součástí z celé České republiky neúčastní stejného počtu výcviků za rok. Policisté z útvarů jako ÚRN, ZJ, PMJ mají výcviky dvakrát až třikrát do měsíce. Naopak například policisté z útvarů MOP a OOP se výcviků účastní v některých případech jen jednou až dvakrát za rok, a to pouze v rámci povinných střeleckých prověrek. Z hlediska odolnosti vůči stresu při možném použití zbraně taková intenzita výcviku nemusí být dostatečná.

I z vlastních pracovních zkušeností autora této práce vyplývá, že na útvarech MOP je intenzita výcviků nízká oproti výcvikům například na útvaru PMJ. A také z teoretické části práce je patrné, že právě dostatečná porce výcviků může zvýšit policistům sebevědomí už tím, že si lépe zafixují základní návyky ohledně použití zbraně. I když je zřejmé, že na každou jednotlivou reálnou situaci, při níž dojde k použití zbraně, se nikdy nelze stoprocentně připravit, že při střelbě na střelnici

se policisté nesečkají s tím, co by je čekalo v případech reálného použití zbraně. Přesto jednoznačně platí, že výcvik má z hlediska zvládnutí stresové situace obrovský přínos.

Novým způsobem, jak co nejvíce eliminovat traumatizující dopady na policistu po použití zbraně, je podle autora této bakalářské práce právě zvýšení intenzity výcviku. Výcviku, který bude zaměřen na pokud možno realistické modelové situace, při němž budou policisté vystaveni uměle navozenému stresu. Takové okamžiky mohou policistu lépe připravit na případné rozhodování pod psychickým tlakem. Výcviky ve střelbě by měly být spojeny i s fyzickou zátěží, jelikož je jasné, že při reálném použití zbraně policista nebude stát v klidu na předem určeném místě a nevystřelí stanovený počet ran do papírového terče. V mnoha případech bude policista před použitím zbraně nucen pachatele pronásledovat a při zákroku fyzicky překonávat nějaké překážky.

Oblast psychické zátěže policistů ve vztahu k použití zbraně autor vnímá jako téma, které si nejen zaslouhuje další vědecké zkoumání především ze strany psychologů, ale a i větší pozornost Policie České republiky.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje – české

ADAMS, Ronald J. *Jak přežít v betonové džungli: zkušenosti amerických policistů v boji se zločinem*. Praha: Armex, 2001, 357 s. ISBN 80-86244-19-9.

BOENISCH, Ed a Michele HANEY. *Stres: přehledné testy a návody, jak zvládat stres*. Přeložil Jan SLÁDEK. Brno: Books, 1998, 208 s. ISBN 80-7242-015-1.

ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Policejní psychologie*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2006, 309 s. ISBN 80-86898-73-3.

KOVÁRNÍK, Libor a Miroslav ROUČ. *Zbraně a střelivo*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2007, 247 s. ISBN 978-80-7380-030-7.

KŘIVOHLAVÝ, Jaro. *Jak zvládat stres*. Praha: Grada, 1994, 190 s. ISBN 80-7169-121-6.

KŘIVOHLAVÝ, Jaro. *Psychologie zdraví*. Praha: Portál, 2001, 277 s. ISBN 80-7178-551-2.

MELGOSA, Julián. *Zvládni svůj stres!: kniha o duševním zdraví*. Dot. 1. vydání. Praha: Advent-Orion, 1999, 190 s. ISBN 80-7172-240-5.

PRAŠKO, Ján a Hana PRAŠKOVÁ. *Asertivitou proti stresu*. 2., přeprac. a dopl. vyd. Praha: Grada, 2007, 280 s. ISBN 978-80-247-1697-8.

ŠÁMAL, Pavel. *Trestní zákoník: komentář*. 1. Vyd. Praha: C.H. Beck, 2009-2010. 2 sv. Velké komentáře, 2528 s. ISBN 978-80-7400-109-3.

VÁGNEROVÁ, Marie. *Psychopatologie pro pomáhající profese*. 5. vydání. Praha: Portál, 2012, 870 s. ISBN 978-80-262-0225-7.

VÁGNEROVÁ, Marie. *Psychopatologie pro pomáhající profese: variabilita a patologie lidské psychiky*. Praha: Portál, 1999, 815 s. ISBN 80-7178-214-9.

VANGELI, Benedikt. *Zákon o Policii České republiky: komentář*. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2009. Beckovy texty zákonů s komentářem, 448 s. ISBN 978-80-7400-142-0.

Literární zdroje – zahraniční

BAUM, Dan. *Gun Guys: A Road Trip*. United States: Knopf Doubleday Publishing Group, 2013, 338 s. ISBN 9780307962218.

Literární zdroje – neprodejné

POLICE ČESKÉ REPUBLIKY. *Policie České republiky : Police of the Czech Republic*. 2. vydání. Praha: Tiskárna ministerstva vnitra, 2017, 151 s. ISBN 978-80-270-0664-9. (NEPRODEJNÉ)

POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. *Pokyn policejního prezidenta č. 231/2016 o psychologických službách ze dne 26. září 2016*. Praha: Náměstek policejního prezidenta pro ekonomiku, 2016. (INTERNÍ PŘEDPIS)

VYMĚTAL, Štěpán, Vladimír VOSKA, Ondřej TOMAN, Jana JUNGWIRTOVÁ a Karel URBAN. *Možnosti psychologické podpory v Policii ČR*. Praha: Tiskárny MV, 2010, 81 s. ISBN 978-80-7312-065-8. (NEPRODEJNÉ)

Legislativní dokumenty

ČESKO. *Služební poměr příslušníků bezpečnostních sborů : Policie ČR : Vězeňská služba : Zpravodajské služby, BIS : Generální inspekce bezpečnostních sborů*. Redakční uzávěrka 01.07.2019 (tiskový zákon). In Úplné znění, Ostrava: Sagit, 2007, ÚZ číslo: 1324, 272 s. ISBN 978-80-7488-358-3.

ČESKO. *Trestní předpisy*. Redakční uzávěrka 01.03.2018 (tiskový zákon). In Úplné znění, Ostrava: Sagit, 2010, ÚZ číslo: 1259, 463 s. ISBN 978-80-7488-292-0.

Internetové zdroje

APAS AKADEMIE OSOBNÍHO ROZVOJE. *Co je to hyperstres. Slovníček pojmů.* Apas.cz. [online]. © 2017 [cit. 2020-01-28]. Dostupné z: <<https://apas.cz/slovnicek-pojmu/hyperstres/>>

APAS AKADEMIE OSOBNÍHO ROZVOJE. *Co je to hypostres. Slovníček pojmů.* Apas.cz. [online]. © 2017 [cit. 2020-01-28]. Dostupné z: <<https://apas.cz/slovnicek-pojmu/hypostres-2/>>

APAS AKADEMIE OSOBNÍHO ROZVOJE. *Druhy stresu. Slovníček pojmů.* Apas.cz. [online]. © 2017 [cit. 2020-01-28]. Dostupné z: <<https://apas.cz/slovnicek-pojmu/druhy-stresu/>>

MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Zbraně podléhající zákonu o zbraních a podmínky jejich nabyvání a držení.* [online]. © 2019 [cit. 2020-01-28]. Dostupné z: <<https://www.mvcr.cz/clanek/zbrane-podlehajici-zakonu-o-zbranich-a-podminky-jejich-nabyvani-a-drzeni.aspx>>

POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. *Policie České republiky. O nás.* [online]. © 2019 Policie ČR [cit. 2020-01-28]. Dostupné z: <<https://www.policie.cz/clanek/o-nas-policie-ceske-republiky-policie-ceske-republiky.aspx>>

ZÁKONY PRO LIDI - *Sbírka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění. 119/2002 Sb. Zákon o střelných zbraních a střelivu.* [online]. © 2020 [cit. 2020-02-20]. Dostupné z: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2002-119>>

Ostatní zdroje

Kromě výše uvedených zdrojů byly při zpracování bakalářské práce využity následující materiály:

Statistiky OVK Policejního prezidia Policie České republiky

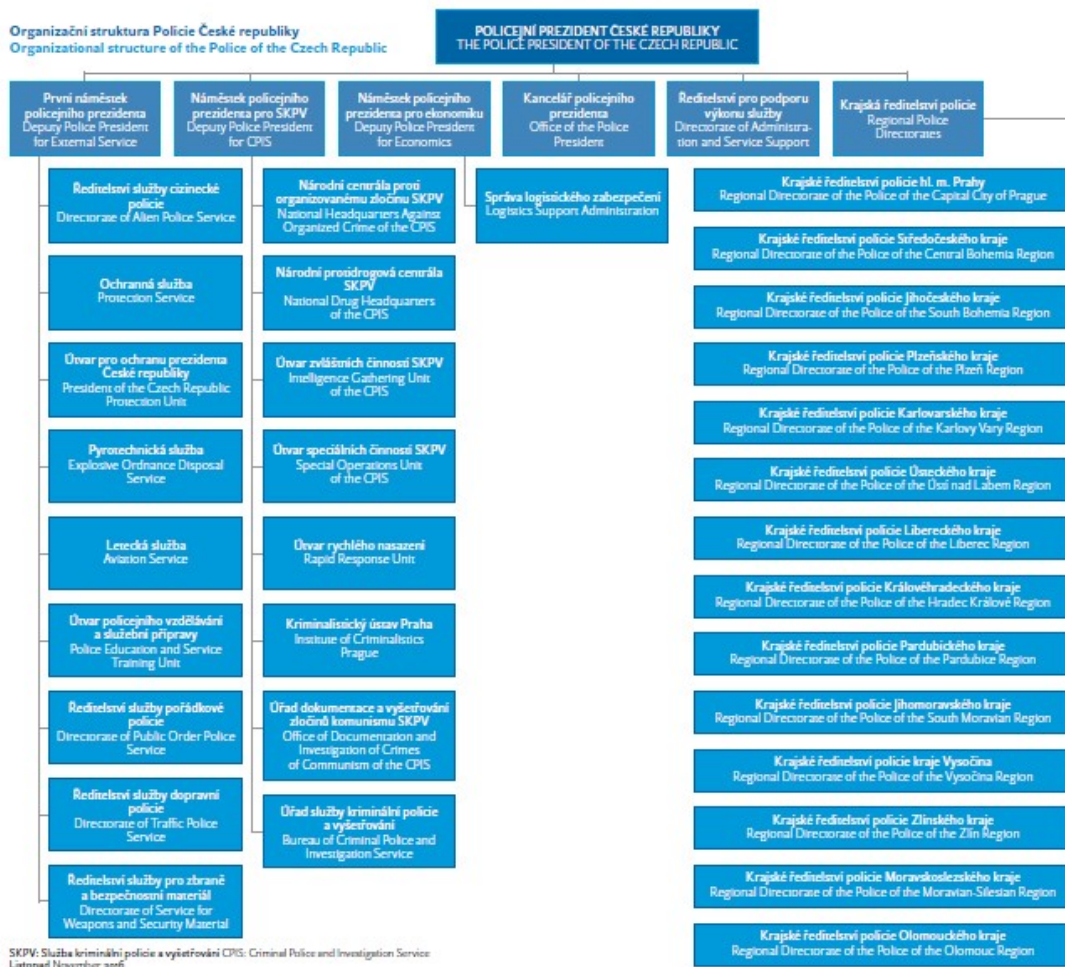
Seznam zkratek

- DI – Dopravní inspektorát
- GIBS – Generální inspekce bezpečnostních sborů
- KŘP – Krajské ředitelství policie
- MOP – Místní oddělení policie
- OHS – Oddělení hlídkové služby
- OOP – Obvodní oddělení policie
- OSZBM – Odbor služby pro zbraně a bezpečnostní materiál
- OVK – Odbor vnitřní kontroly
- PČR – Policie České republiky
- PEO – Pohotovostně eskortní oddělení
- PIP – Post-traumatická intervenční péče
- PMJ – Pohotovostní motorizovaná jednotka
- PP PČR – Policejní prezídium Policie České republiky
- SCP – Služba cizinecké policie
- SKPV – Služba kriminální policie a vyšetřování
- SPJ – Speciální pořádková jednotka
- ÚRN – Útvar rychlého nasazení
- zák. č. – zákon číslo
- ZJ – Zásahová jednotka

Seznam příloh

Příloha č. 1 – Organizace Policie České republiky.....	I/I
Příloha č. 2 – Rozdělení krajů České republiky.....	II/I
Příloha č. 3 – Příloha č. 1 k zákonu č. 119/2002 Sb. Zákon o střelných zbraních a střelivu.....	III/I-V
Příloha č. 4 – Dotazník.....	IV/I-V

Příloha č. 1 – Organizace Policie České republiky

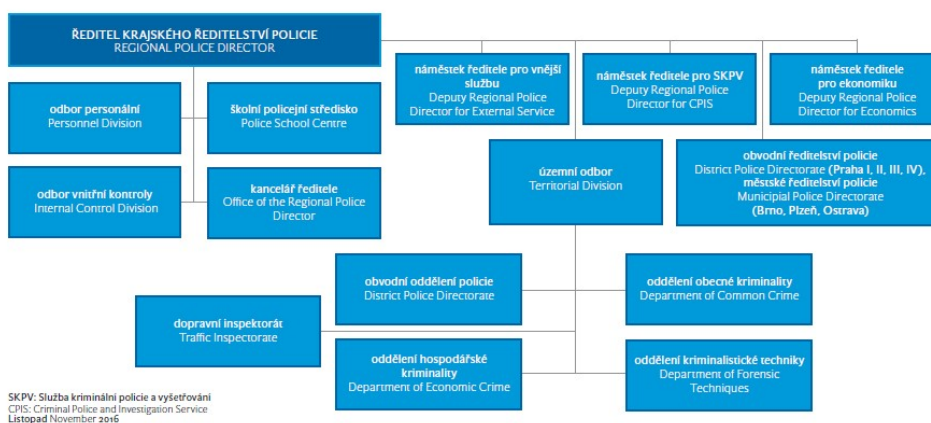
⁷⁵ POLICE ČESKÉ REPUBLIKY. *Police České republiky : Police of the Czech Republic*. 2. vydání. Praha: Tiskárna ministerstva vnitra, 2017, s. 9. ISBN 978-80-270-0664-9.

Příloha č. 2 – Rozdělení krajů České republiky

KRP: krajské ředitelství policie Regional Police Directorate
 ODP: obvodní ředitelství policie District Police Directorate
 MRP: městské ředitelství policie Municipal Police Directorate

Organizační struktura krajského ředitelství Organizational structure of the Regional Police Directorate

SKPV: Služba kriminální policie a vyšetřování
 CPIS: Criminal Police and Investigation Service
 Listopad November 2016

⁷⁶ POLICE ČESKÉ REPUBLIKY. *Police České republiky : Police of the Czech Republic*. 2. vydání. Praha: Tiskárna ministerstva vnitra, 2017, s. 87. ISBN 978-80-270-0664-9.

Příloha č. 3 – Příloha č. 1 k zákonu č. 119/2002 Sb. Zákon o střelných zbraních a střelivu

Vymezení zbraní a střeliva

ČÁST PRVNÍ

DRUHY ZBRANÍ

1. Střelná zbraň - zbraň, u které je funkce odvozena od okamžitého uvolnění energie při výstřelu, zkonstruovaná pro požadovaný účinek na definovanou vzdálenost.
2. Palná zbraň - střelná zbraň, u které je funkce odvozena od okamžitého uvolnění chemické energie.
3. Plynová zbraň - střelná zbraň, u které je funkce odvozena od okamžitého uvolnění energie stlačeného vzduchu nebo jiného plynu.
4. Mechanická zbraň - střelná zbraň, u které je funkce odvozena od okamžitého uvolnění nahromaděné mechanické energie.
5. Expanzní zbraň - palná zbraň, jejíž konstrukce vylučuje použití kulového náboje nebo náboje s hromadnou střelou.
6. Expanzní přístroj - pracovní zařízení, u něhož je primárním zdrojem energie výbušná látka obsažená ve střelivu pro expanzní přístroje.
7. Kulová zbraň - palná zbraň s hlavní (hlavněmi) pro střelbu kulovými náboji nebo kulovými střelami, případně speciálními náboji nebo střelami pro kulovou zbraň.
8. Broková zbraň - palná zbraň s hlavní (hlavněmi) pro střelbu brokovými náboji, případně speciálními náboji pro brokovou zbraň.
9. Kombinovaná zbraň - palná zbraň s hlavní (hlavněmi) pro střelbu kulovými náboji nebo kulovými střelami, případně speciálními náboji nebo střelami pro kulovou zbraň a s hlavní (hlavněmi) pro střelbu brokovými náboji, případně speciálními náboji pro brokovou zbraň.

10. Krátká zbraň - palná zbraň, jejíž délka hlavně nepřesahuje 300 mm nebo jejíž celková délka nepřesahuje 600 mm.
11. Dlouhá zbraň - palná zbraň, která není krátkou zbraní.
12. Samočinná zbraň - palná zbraň, u níž se opětovné nabití děje v důsledku předchozího výstřelu a u které konstrukce umožňuje více výstřelů na jedno stisknutí spouště.
13. Samonabíjecí zbraň - palná zbraň, u níž se opětovné nabití děje v důsledku předchozího výstřelu a u které konstrukce neumožňuje více výstřelů na jedno stisknutí spouště.
14. Opakovací zbraň - palná zbraň se zásobníkem nebo jiným podávacím ústrojím, u níž se opětovné nabití děje v důsledku ručního ovládní závěru nebo mechanického otočení revolverového válce.
15. Jednoranová zbraň - palná zbraň bez zásobníku nebo jiného podávacího ústrojí, u níž se opětovné nabití děje ručním vložením náboje do nábojové komory, hlavně nebo nábojiště.
16. Víceranová zbraň - palná zbraň bez zásobníku nebo jiného podávacího ústrojí, s 2 nebo více hlavními, u níž se opětovné nabití děje ručním vložením nábojů do nábojových komor, hlavní nebo nábojišť.
17. Vojenská zbraň - střelná zbraň, která je určena k vedení námořní, letecké nebo pozemní války.
18. Sportovní zbraň - střelná zbraň, určená pravidly sportovní střelby pro národní a mezinárodní disciplíny.
19. Lovecká zbraň - střelná zbraň, určená k lovu zvěře odstřelem podle zákona o myslivosti.
20. Paintbalová zbraň - plynová zbraň, kterou se vystřeluje střela se značkovací látkou.

21. Signální zbraň - jednoúčelové zařízení na principu krátké nebo dlouhé zbraně pro použití signálních nábojů ráže větší než 16 mm.
22. Historická zbraň - střelná zbraň, která byla vyrobena do 31. prosince 1890, a současně platí, že všechny hlavní části zbraně byly vyrobeny do 31. prosince 1890.
23. Hlavní části střelné zbraně - hlaveň, vložná hlaveň, vložná nábojová komora, rám, válec revolveru, pouzdro závěru nebo tělo a závěr.
24. Znehodnocená zbraň - střelná zbraň, která byla znehodnocena postupem stanoveným právním předpisem.
25. Řez zbraně - je úprava střelné zbraně postupem stanoveným právním předpisem, při níž se alespoň částečně odkryje vnitřní konstrukce zbraně.
26. Odpalovací zařízení - zařízení pro odpalování střel s reaktivním pohonem nebo střeliva s reaktivním účinkem nábojky, jako jsou pancéřovky, tarasnice, raketometry a odpalovací zařízení pozemní, letecké a lodní; odpalovací zařízení speciálních střel.⁷⁷

⁷⁷ ZÁKONY PRO LIDI - Sbirka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění. 119/2002 Sb. Zákon o střelných zbraních a střelivu. [online]. © 2020 [cit. 2020-02-20]. Dostupné z: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2002-119>>

ČÁST DRUHÁ

DRUHY STŘELIVA

1. Střelivo - souhrnné označení nábojů, nábojek a střel do střelných zbraní, nejedná-li se o municí.
2. Střelivo přebíjené - střelivo, které využívá již použitých nábojnic.
3. Střelivo zkušební - střelivo, určené pro úřední přezkušování zbraní podle zvláštního právního předpisu.
4. Střela - předmět vystřelený ze střelné zbraně, určený k zasažení cíle nebo vyvolání jiného efektu.
5. Jednotná střela - těleso, určené k zasažení cíle nebo vyvolání jiného efektu, které se po opuštění hlavně nerozdělí.
6. Hromadná střela - těleso nebo látka ve skupenství tuhém, kapalném nebo plynném, určená k zasažení cíle nebo vyvolání jiného efektu, která se po opuštění hlavně rozdělí.
7. Průbojná střela - jednotná střela, která je tvořena materiálem tvrdším než 250 HB - tvrdost podle Brinella, nebo střela, která je laborována do střeliva, které svou konstrukcí nebo energií střely vykazuje průbojný účinek; zpravidla má střelivo průbojnou střelu s kombinovaným účinkem, určenou pro vojenské nebo speciální účely.
8. Výbušná střela - složená plášťová střela obsahující výbušnou slož, která po nárazu exploduje.
9. Zápalná střela - složená plášťová střela obsahující zápalnou slož, která se po styku se vzduchem nebo po nárazu vznítí.
10. Šoková střela - jednotná střela, se špičkou ve tvaru komolého kužele, který je na vrcholu opatřen otevřenou válcovou dutinou, do které zasahuje část olověného jádra tvaru komolého kužele, plášť je na okrajích podélně naříznut.

11. Náboj - celek určený ke vkládání (nabíjení) do palné zbraně, signální zbraně nebo zvláštní zbraně, skládá se z nábojnice, zápalky nebo zápalkové složky, výmetné náplně a střely.

12. Nábojka - celek určený ke vkládání (nabíjení) do expanzní zbraně, expanzního přístroje nebo zvláštní zbraně, skládá se z nábojnice, zápalky nebo zápalkové složky, může obsahovat výmetnou náplň, granule nebo chemickou dráždivou látku.

13. Znehodnocené střelivo - střelivo, na kterém byly provedeny úpravy znemožňující jeho původní funkci. Znehodnocené střelivo neobsahuje žádné aktivní náplně, jakými jsou například výmetné náplně, zápalkové, výbušné, zápalné, svítící nebo dýmotvorné složky.

14. Řez střeliva - střelivo, na kterém byly provedeny úpravy odkrývající alespoň částečně vnitřní konstrukci včetně náhradních (inertních) náplní a které neobsahuje žádné aktivní náplně.

15. Maketa střeliva - střelivo nebo předmět tvarově a rozměrově shodný s originální předlohou, které neobsahují žádné aktivní náplně, přičemž mohou obsahovat náplně vyrobené z inertního materiálu. Zahrnuje civilní nebo vojenské školní střelivo určené pro výuku nebo výcvik.

16. Cvičný náboj - náboj určený k akustické a světelné imitaci ostré střelby.⁷⁸

⁷⁸ ZÁKONY PRO LIDI - *Sbírka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění. 119/2002 Sb. Zákon o střelných zbraních a střelivu.* [online]. © 2020 [cit. 2020-02-20]. Dostupné z: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2002-119>>

Příloha č. 4 - Dotazník

Použití zbraně a její psychické dopady na příslušníky PČR

Dotazník pro policisty Policie České republiky.

Vážené kolegyně, vážení kolegové, nejprve mi dovoluňte, abych se Vám krátce představil. Jmenuji se David Pešta a jsem služebně zařazen pod KŘP hl. m. Prahy na odboru PMJ ve funkci vrchního asistenta. V současné době dokončuji bakalářské studium na VŠERS v Příbrami. Obracím se na Vás se žádostí o vyplnění mého dotazníku, který poslouží jako podklad pro bakalářskou práci na téma „*Zbraň jako stresor při práci policisty*“. Dovoluji si Vás rovněž požádat o co nejpřesnější a pravdivé vyplnění dotazníku.

Účast v průzkumu je anonymní a dobrovolná. Dotazník obsahuje maximálně 23 otázek a zabere Vám maximálně 8 minut.

Předem Vám velice moc děkuji za spolupráci. David Pešta, DiS.

Správné odpovědi zakroužkujte.

1) Jak dlouho sloužíte u Policie České republiky?

- a) do 3 let b) 4 – 10 let c) 11 – 15 let d) 16 – 20 let e) 21 let a více

2) Jaké je Vaše služební zařazení dle organizačního článku?

- a) Vnější služba (uniformovaná policie MOP, OOP, OHS, PMJ, OCP, atd...)
b) Služba kriminální policie a vyšetřování
c) Speciální útvary (URN, ZJ, atd...)

3) V jakém kraji jste služebně zařazen(a)?

a) KŘP hl. m. Prahy	b) KŘP Středočeského kraje
c) KŘP Jihočeského kraje	d) KŘP Plzeňského kraje
e) KŘP Karlovarského kraje	f) KŘP Ústeckého kraje
g) KŘP Libereckého kraje	h) KŘP Královéhradeckého kraje
i) KŘP Pardubického kraje	j) KŘP Jihomoravského kraje
k) KŘP kraj Vysočina	l) KŘP Zlínského kraje
m) KŘP Moravskoslezského kraje	n) KŘP Olomouckého kraje

4) Na jaké úrovni jsou Vaše znalosti týkající se oprávněného použití zbraně dle § 56 zák. č. 273/2008 Sb. o Policii ČR?

- a) Výborně - Zním oprávnění nazpaměť
- b) Velmi dobře - Zním, ale ne nazpaměť
- c) Dobře - Vím, kde oprávnění najdu
- d) Dostatečně – Slyšel(a) jsem o nich
- e) Nedostatečně - Vůbec nevím, jaká jsou oprávnění

5) Jak často v rámci služby absolvujete výcvik se zbraní, fyzickou přípravu, taktiku?

- a) více jak 2x za měsíc
- b) 2x za měsíc
- c) 1x za měsíc
- d) 1x za půl roku
- e) 1x za rok

6) Jak jste vnitřně srozuměn(a) s možností oprávněného použití zbraně proti osobě při zákroku?

- a) Zbraň bych bez váhání použil(a)
- b) Zbraň bych použil(a), ale snažil(a) bych se věc řešit jinak
- c) Zbraň bych použil(a), jen když bych byl(a) osobou donucen(a)
- d) Zbraň bych se snažil(a) spíše nepoužít
- e) Zbraň bych nepoužil(a) z obavy následného prošetřování

7) Jaký je Váš vztah ke střelným zbraním?

- a) Zbraně jsou mým koníčkem
- b) Ke zbraním mám kladný vztah
- c) Neutrální
- d) Ze zbraní mám strach
- e) Ze zbraní mám vyslovený odpor (fobii)

8) Vním(a) byste okamžik oprávněné použití zbraně jako silnou stresovou situaci?

- a) Ano
- b) Spíše ano
- c) Spíše ne
- d) Ne

9) Vním(a) byste prošetřování použití zbraně v rámci zákroku vedené kontrolními orgány (OVK, GIBS) jako něco stresujícího?

- a) Ano
- b) Spíše ano
- c) Spíše ne
- d) Ne

10) Myslíte si, že zákroky s použitím zbraně policistou mají vzrůstající tendenci?

- a) Ano b) Spíše ano c) Spíše ne d) Ne

11) V jakých případech podle Vás dochází k nejčastějšímu použití zbraně?

- a) Proti osobě b) Proti vozidlu c) Proti zvířeti

12) Znáte nějakého kolegu, který použil zbraň proti osobě a vykazoval některé z níže uvedených změn v chování (Post-stresové reakce)?

(Možno více odpovědí)

- a) Zvýšená citlivost (přecitlivělost) na nebezpečí
b) Obavy z budoucnosti, strach ze selhání
c) Problémy s normami, služebními předpisy i s nadřízenými
d) Konflikty v rodině a v okruhu známých a přátel
e) Nadměrná konzumace alkoholu nebo medikamentů
f) Podrážděnost, popudlivost, záchvaty vzteku nebo agrese
g) Sebevražedné nálady
h) Nezpozoroval jsem u něj žádné změny
i) Neznám žádného kolegu, který použil zbraň

13) Zdokonalujete své znalosti a dovednosti ve střelbě, fyzice nebo taktice mimo rámec služby?

(Možno více odpovědí)

- a) Ano střelbu b) Ano fyziku c) Ano taktiku d) Ne

14) Myslíte si, že poskytované psychologické služby v rámci PČR zaručují naprostou anonymitu?

- a) Ano b) Spíše ano c) Spíše ne d) Ne

15) Z jakého důvod byste nevyhledal(a) psychologickou pomoc v rámci PČR nebo mimo PČR?

- a) Z obav, že na mě bude nahlíženo jako na duševně nemocného
- b) Měl(a) bych obavy, že by se závěry dostaly k mému nadřízenému
- c) Měl(a) bych obavy, že se mnou v tomto důsledku bude ukončen služební poměr
- d) Nepřipustil(a) bych si skutečnost, že potřebuji pomoc psychologa
- e) Neochota se svěřovat cizímu člověku

16) Použil(a) jste někdy ve službě (mimo službu) střelnou zbraň v rámci zákroku dle § 56 zák. č. 273/2008 Sb. o Policii ČR?

- a) Ano b) Ne

Pokud byla Vaše odpověď „ANO“ pokračujte dále na následující otázky.

Pokud jste odpověděli „NE“ dotazník pro Vás končí.

17) Použil(a) jste zbraň dle § 56 zák. č. 273/2008 Sb. o Policii ČR proti:

(Možno více odpovědí)

- a) Osobě b) Vozidlu c) Zvířeti

18) Prožíval(a) jste po použití zbraně Post-traumatickou stresovou poruchu (Post-shooting trauma)?

(Možno více odpovědí)

- a) Osoba - Ano x ne b) Vozidlo - Ano x ne c) Zvíře - Ano x ne

19) Pokud jste prožíval(a) Post-traumatickou stresovou poruchu, vyhledal(a) jste některou níže uvedenou pomoc?

(Odpovídejte, jen pokud jste prožil(a) Post-traumatickou stresovou poruchu. Možno více odpovědí)

- a) V rámci PČR - krizová intervence b) V rámci PČR - kolegiální podpora
- c) Psychologická poradna mimo PČR d) V rámci rodiny, přátel, kolegů
- e) Se situací jsem se vyrovnal sám

20) Pociťoval(a) jste po použití zbraně nějakou změnu v chování vůči Vaší osobě ze strany nadřízených?

(Možno více odpovědí)

a) Osoba - Ano x ne b) Vozidlo - Ano x ne c) Zvíře - Ano x ne

21) Pociťoval(a) jste po použití zbraně nějakou změnu v chování vůči Vaší osobě ze strany kolegů?

(Možno více odpovědí.)

a) Osoba - Ano x ne b) Vozidlo - Ano x ne c) Zvíře - Ano x ne

22) Bylo pro Vás následné vyšetřování události ze strany kontrolních orgánů (OVK, GIBS) nějakým způsobem stresující?

a) Ano b) Spíše ano c) Spíše ne d) Ne

23) Zachoval(a) byste se v podobné situaci stejně i s ohledem na negativa, která použití zbraně přináší?

a) Ano b) Spíše ano c) Spíše ne d) Ne

BIBLOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno autora: David Pešta
Obor: Bezpečnostně právní činnosti – Bezpečnostní management
Forma studia: kombinované
Název práce: Zbraň jako stresor při práci policisty
Rok: 2020
Počet stran textu bez příloh: 89
Celkový počet stran příloh: 12
Počet titulů českých použitých zdrojů: 12
Počet titulů zahraničních použitých zdrojů: 1
Počet literárních zdrojů – neprodejné: 3
Počet legislativních dokumentů: 2
Počet internetových zdrojů: 6
Počet ostatních zdrojů: 1
Vedoucí práce: kpt. Mgr. Jiří Lisý

